STOCKHOLMS RYTTARFÖRBUND

1886 **75 ÅR** 1961

Kraftpapper och Sulfatmassa

BÄCKHAMMARS BRUK AB

BJÖRNEBORG

STOCKHOLMS RYTTARFÖRBUND

1886 75 ÅR 1961

Beskyddare

Deras Majestäter

KONUNGEN

och

DROTTNINGEN

FÖRSTE HEDERSLEDAMÖTER

HM DROTTNINGEN av DANMARK
HKH KRONPRINSEN
HKH PRINSESSAN SIBYLLA
HKH PRINSESSAN MARGARETA
HKH PRINSESSAN BIRGITTA
HKH PRINSESSAN DÉSIRÉE
PRINS CARL BERNADOTTE

HEDERSLEDAMÖTER

Arvidsson, H, Direktör
De Chizelle, H, Överstelöjtnant, Frankrike
von Essen, C-R, Friherre, Förste Hovmarskalk
von Essen, W, Friherre, Hovstallmästare, Rydboholm
Forssell, G, Professor emeritus, Sollentuna
Graf, G, Civilingeniör
Grewin, W, Disponent
Gyllenstierna, G, Friherre, Generalmajor
Hamilton, C-G D, Överste, Qvistrum, Falerum
Heinecke, K, Direktör
Lundegård, Tingstad
von Krusenstierna, L, Överstelöjtnant
König, C, Hovstallmästare, Christinelund, Viken
Lewenhaupt, G, Greve, Kabinettskammarherre, Major
Lovén, R, Major
Löwenhielm, W, Överstelöjtnant
Peyron, H, Generalmajor
Sachs, H, Direktör
Torén, C-A, Överste

Där icke annat angives är bostadsorten Stockholm.

OMSLAGSBILDEN: Tor Eliasson på "Grand Prix". Grand Prix har med Tor och Gunilla Eliasson i sadeln vunnit trettioen 1:a pris varav tolv utomlands och har sammanlagt fått etthundrasju placeringar med en prissumma av över 20.000 kronor. I Sverige har Grand Prix under Tor Eliasson erövrat "Ryttarförbundets Stora pris" åren 1947 och 1950. Grand Prix var uppfödd av N. Carlsson, Annetorp och fallen efter Dante—Umberto.

STYRELSEORDFÖRANDEN 1886-1956

Stockholms Fältrittklubb

1886—1889 HKH Prins Carl †
1890 HKH Prins Eugen †
1891—1914 HKH Prins Carl †
1915—1916 Generalmajor Bror Munck †
1917—1921 Generalmajoren Greve Thorsten Rudenschöld †
1922—1927 Generalmajoren Greve Reinhold von Rosen †
1928—1947 HKH Prins Gustaf Adolf †
1947—1948 Översten Friherre Henrik Wrede

Civila Ryttarförbundet

1924—1930 Doktor Lars Flodquist †
1930—1931 Hovstallmästaren Friherre Gösta Tamm †
1931—1940 Kammarherren Friherre Carl-Fredrik Bennet †
1940—1944 Direktör Helge Arvidson
1944—1948 Direktör Knut Laurin
1948 Direktören Carl-Erik von Platen †

Stockholms Ryttarförbund

1948—1949 Översten Friherre Henrik Wrede
1949 Direktören Carl-Erik von Platen † *(tf)*
1949—1952 Översten Greve Gustaf-Fredrik von Rosen †
1952—1955 Direktör Herbert Sachs
1955—1960 Överste Axel Welin
1960— Major Sven Grape

STYRELSEN 1960

Ordförande:	Major Sven Grape
1:e vice ordförande:	Advokat Sven Gullström
2:e vice ordförande:	Kapten Carl-Henrik von Essen
	Direktör Tor Eliasson
	Löjtnant Gustaf Casparsson
	Direktör Johan Bonnier
Redaktör Ridsport:	Kapten Gilbert Erhardt
Skattmästare:	Direktör Ulf Collett
	1:e polisass Gustaf Forsell
Klubbmästare:	Ryttmästare Filip Slöör
Sekreterare:	Disponent Gunnar Holmberg
	Direktör Tord BergmanOlson
	Radiochefen Olof Rydbeck
Banintendent:	Kapten Tore Malmqvist
Suppleant o bitr sekreterare:	Direktör Gösta Lindhé
Suppleant o master:	Fanjunkare Gunnar Brandels
Suppleant:	Inspektör Hans Wedenius
Suppleant o kontaktman till juniorsektionen samt bitr klubbm	Kand Jan Englesson
Revisorer:	
Ordinarie:	Aukt revisorn R Leander
	Civ ing F Hellstedt
Suppleanter:	Direktör J Bergström
	Civilekonom G Stockhaus

Major H S:t Cyr på L'Etoile — Ryttarförbundets genom tiderna framgångsrikaste tävlingsryttare.

INFÖR 75-ÅRS JUBILEET

av SVEN GRAPE

Stockholms Ryttarförbund — Sveriges äldsta fältrittklubb — fyller nu sjuttiofem år. Sjuttiofem år är en lång tid inte minst om man tänker på den oerhörda tekniska utvecklingen under denna tid — bilar, flygplan, radio, television, robotar o s v.

Ridhästens roll har också radikalt förändrats. Från att vara ur civil och militär synpunkt nödvändig till att nu huvudsakligen användas för sport, rekreation och nöje. Även ridsporten har radikalt förändrats från en ganska exklusiv, till största delen militär sportgren, till dagens verkliga folksport.

Inom ridsporten som sådan och dess olika tävlingsgrenar har också mycket skett mellan den 23/5 1887, då klubben hade sina första ryttartävlingar på Storängen ej så långt från vår nuvarande bana — och jubileumstävlingarna 1961. Dåtidens svåra hoppningar gick över hinderhöjder på 1.20—1.25. I dagens Svår A ligger många hinder på 1.50—1.60 och omhoppningarna på internationella tävlingar går ofta över hinderhöjder omkring 2 meter. Helt andra fordringar ställs också på vändbarhet, hoppning över kombinationer m m. Motsvarande utveckling har skett även i dressyr och fälttävlan.

Första gången en bredare publik i Sverige fick göra bekantskap med modern internationell hoppningssport i toppklass var under de av SRF och på initiativ av dåvarande ordföranden Herbert Sachs i augusti 1952 anordnade CHIO-tävlingarna på Östermalms Idrottsplats och Stadion. Vem minns inte italienare, fransmän, argentinare m fl i sekundstrid i tidshoppningarna och från fantastiska omhoppningar på allt högre hinder.

Även i den oförglömliga ryttarolympiaden i Stockholm 1956 medverkade ett stort antal av Ryttarförbundets medlemmar ofta på ledande befattningar i organisationen.

SRF har också under årens lopp haft ett stort antal skickliga ryttare och många som även nått den absoluta toppen inom sina tävlingsgrenar. Namn som Claes König, Henri S:t Cyr, Stig Holm och många andra har genom sina segrar på stora internationella tävlingar givit goda exempal för kommande generationer ryttare inom SRF.

Stockholms Ryttarförbund stode inte där vi i dag är utan det skickliga, och omfattande arbete som tidigare styrelsemedlemmar och andra nedlagt. Inför 75-årsjubiléet vill dagens Ryttarförbund tacka för allt detta uppoffrande oegennyttiga arbete.

Vid ett jubileum bör man ej bara se tillbaka utan även framåt. Vi har i dag inom Stockholms Ryttarförbund ett stort antal ungdomar som utan tvekan äro ämnen till mycket goda ryttare. Vore det inte ett värdigt sätt att fira vårt 75-årsjubileum genom att nu lägga grunden till en stipendiefond för unga ryttare för att underlätta deltagande i träningskurser, möjliggöra disponerandet av lämplig häst, hjälpa till med anskaffande av instruktör m m? Ökad konkurrens kräver hårdare och rationellare träning.

SRF postgiro är 5 16 34.

STOCKHOLMS FÄLTRITTKLUBBS HISTORIA 1886 1936

av Major ROBERT LOVÉN

Stockholms Fältridtklubb räknar som sin födelsedag måndagen den 1. november 1886, då den på förslag av H. K. H. Prins Carl stiftades på Drottningholms slott av nedanstående personer, som sålunda *böra aktas och äras såsom klubbens urfäder och skapare:*

H. K. H. Prins Oscar, hertig av Gotland,
H. K. H. Prins Carl, hertig av Västergötland,
H. K. H. Prins Eugen, hertig av Nerike,
Kaptenen vid Generalstaben H. v. Matern,
Kaptenen vid Generalstaben O. Malm,
Löjtnanten vid Generalstaben W. Ekdahl,
Löjtnanten vid Generalstaben J. Wrangel,
Löjtnanten vid Kungl. Livgardet till häst C. Rosenblad,
Löjtnanten vid. Kungl. Livg. till häst greve F. von Rosen,
Löjtnanten vid Kungl. Livgardet till häst greve A. P. Hamilton,
Stallmästaren frih. F. von Essen,
Löjtn. vid K. Livregementets dragonkår greve C. Wirsén,
Löjtn. vid K. Livregementets husarkår G. Nyblaeus,
Underlöjtn. vid K. Livregementets husarkår greve Oxenstierna,
Underlöjtn. vid K. Livregementets husarkår St. von Post,
Löjtn. vid K. Svea art.-reg.-te C. Mesterton,
Löjtn. vid K. Svea art.-reg.-te G. Torén,
Löjtn. vid K. Svea art.-reg.-te frih. G. Leijonhuvud,

Major Lovén har under en följd av år varit en förgrundsfigur inom Stockholms Ridsport och tillhörde Fältrittklubbens styrelse under femton år varav åtta som sekreterare. Han har aldrig försummat något hippologiskt evenemang och var en trogen åskådare vid de senaste Olympiska Ryttartävlingarna i Rom. Ur sitt rika minnesarkiv har han välvilligt ställt ett rikhaltigt material till förfogande för vilket denna tidskrifts redaktion ber att få framföra sitt hjärtliga tack.

Underlöjtn. vid K. Smålands husarregemente Bror Munck,
Andre sekreteraren i Utrikesdep. greve H. Wrangel,
Andre sekreteraren i Utrikesdep. frih. J. Beck Friis.

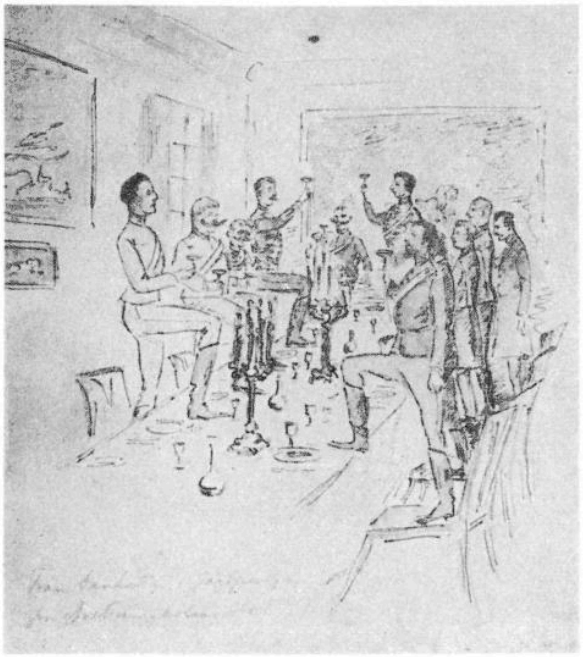
Under dagens lopp hade ridits en schnitzeljakt utan räv i Drottningholms omgivningar, och intresset för terrängridning var därigenom i hög grad vaket. Förslaget om klubbens bildande antogs därför med acklamation och en kommitté valdes att utarbeta stadgar. Denna kommitté bestod av:

Ordförande: H. K. H. Prins Carl.
Ledamöter: Kapten Matern, Löjtn. greve Wirsén, Löjtn. Mesterton, Stallmästaren frih. v. Essen.
Sekreterare: Löjtn. Nyblaeus, Greve H. Wrangel.

Denna kommitté utarbetade stadgar, vilka antogos på sammanträde på Ulriksdals värdshus den 8 november, vid vilket tillfälle kommittén upphöjdes till rang, heder och värdighet av styrelse. Därmed hade klubben sålunda blivit stiftad och erhöll i dopet namnet *"Fältridtklubben"*. Någon annan fältrittklubb fanns nämligen icke då i Sverige. Namnet "Stockholms Fältridtklubb" fick den några år senare, då andra klubbar på olika orter i landet hade bildats efter denna den äldsta svenska fältridtklubbens mönster.

Distansritt Stockholm—Uppsala.

Förutom den ovan omtalade ritten vid Drottningholm företogs hösten 1886 en schnitzeljakt utan räv den 8 november i trakten av Ulriksdal med samling vid Älkistan. Ritten avslutades med en tävling, en chasse à vue, varvid rävsvansen

Teckning av f ministern Friherre J Beck Friis från middagen på Drottningholm den 1. november 1886 då Stockholms Fältridtklubb bildades.

upphängd i ett träd togs av Löjtnant B. Munck vid Smålands husarregemente. Klubbens sekreterare Löjtnant G. Nyblaeus vid K. Livregementets Husarcorps, som själv ledde ritten såsom master, skrev sedan i klubbens liggare en kritik varibland det bl. a. heter: "De som rida förbi ett hinder, varöver spåret ledes, få anse sig såsom åskådare ej såsom deltagare i ritten". Deltagarnas antal var 14 däribland de tre prinsarna. Efter rittens slut intogs gemensam middag å Ulriksdals värdshus.

Dessutom företogs en distansritt från Stockholm till Uppsala den 4 december. Samlingen skedde vid Stallmästaregården kl. 7 fm. och framkomsten till Uppsala kl. 4.15 em. Ryttarna, 16 till antalet, varibland Prinsarna Oscar och Carl, voro indelade i 3 à 4 avdelningar, som redo oberoende av varandra. Sista milen från Fredrikslunds gård, där ägaren Baron Cederström bjöd på förfriskningar, reds dock i en avdelning. I Uppsala intogs middag hos H. K. H. Prins Eugen, Bäfverns gränd n:r 6. Återfärden skedde med järnväg dagen därpå. Även över denna ritt har Löjtnant Nyblaeus skrivit kritik vari bl. a. förordas att skärpa beslaget med skruvhakar samt att använda buffertar i hästskorna. Vidare varnas ryttarna för att under skrittrepriserna för ofta sitta av och leda hästarna", emedan sadelläget då lätt rubbas och onödig tid förspilles".

Den första tävlingen.

Under år 1887 anordnade klubben tävlingar den 23 maj bestående av prisridning och prishoppning. I referatet infört i Tidning för Idrott läses följande: "Gynnade av ett lämpligt väder försiggingo ovannämnda klubbens första tävlingar på den åt densamma upplåtna nya banan å Storängen, norr om Svea artilleris kasern". I prisridningen deltogo endast två tävlande, nämligen Underlöjtn. Eb. Rosenblad med Woxy och Stallmästaren vid Livgardet till häst Greve A. Posse med Damajanti. Den senare segrade, men säger referenten: "Den åskådande allmänheten, varibland funnos många kompetenta, var icke av samma mening som prisdomarna".

I prishoppningen som "var ovanligt vacker och jämn" förekommo 9 st. hinder däribland en gärdesgård omkr. 1,20 meter hög och en häck "vida högre", en klättergrav samt en gärdesgård att tagas i skritt. Eljest var föreskriften att hindren skulle tagas "flygande". 11 deltagare voro anmälda och 1 pris Hertigens av Västergötlands hederspris, erövrades av Underlöjtn. vid K. Livregementets Husar Corps *L. von Post* med Kate, 2 pris av Löjtn. Greve *A. P. Hamilton* med Rose och 3 pris av Löjtn. vid Generalstaben *W. Ekdahl* med Demon.

Detta är således klubbens första tävlan anordnad i slutet av maj, en tidpunkt som alltjämt bibehållits för dess förnämsta årligen återkommande tävling på en plats som är alldeles i närheten av "Fältridtklubbens bana". Bland övriga deltagare återfanns bl. a. Löjtnanterna G. A. Boltenstern och Frih. Sv. Hermelin samt Underlöjtn. Greve Reinh. von Rosen.

Söndagen den 17 juli anordnade klubben i samband med kapplöpningarna å Ladugårdsgärdet en *jaktlöpning* med master för sina medlemmar. Banans längd var omkr. 4 eng. mil (6.400 m.). Master var Löjtn. Frih. Sven Hermelin. Deltagarnas antal var 10, däribland 4 officerare från Svea artilleriregemente, och krönikören uttrycker sin glädje parad med någon förvåning över deras oväntade färdighet.

Resultat:

1 pris: D. D. K. K. H. H. Prinsarna Oscars, Carls och Eugens hederspris och 100 kr.:
*Glendale-Filly*** e. Glendale, riden av ägaren Underlöjtn. Greve Reinh. von Rosen.

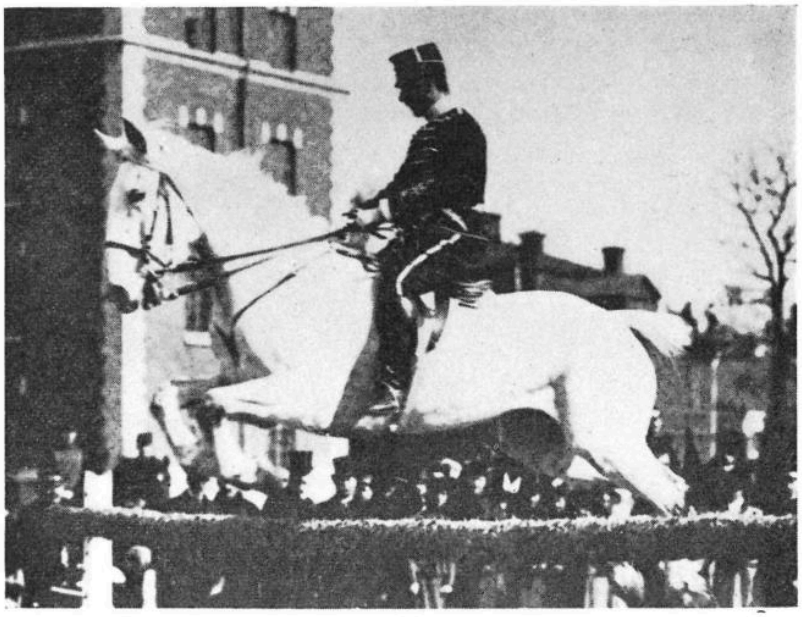
2 pris: Klubbens pokal:
Palla e. Pathfinder, riden av ägaren, Underlöjtn. vid Kronprinsens Husarregemente Frih. C. Cederström.

3 pris: Klubbens mindre pokal:
Juvel e. Chauseu, riden av Underlöjtn. vid Svea artilleriregemente J. Rezelius.

Lätt vunnet med 2 1, 4 1. Tid: 15 min. 32 sek. Här återfinna vi sålunda klubbens förre ordförande som segrare, vilket han så ofta sedan blivit under det gångna halvseklet.

På hösten detta år med början i september ordnade klubben tre schnitzeljakter med Löjtnant Nyblaeus som master. Den första reds vid Drottningholm med en längd av 12 km. "Rävsvanesen togs i carrière av Löjtn. vid Svea artilleriregemente C. Mesterton på Juvel. H. Maj:t Konungen med uppvaktning samt många herrar och damer åsågo jakten". Middag intogs efter jakten å Drottningholm, hos D. D. K. K. H. H. Prinsarna, vilka alla tre ridit med. Här tycks för första gången även officerare från Fortifikationen hava deltagit, då

Greve Carl Bonde på irländaren Primus hoppar på Hästgardets kaserngård omkring år 1898.

bland deltagarna återfinnas namnen Stedt, Zethelius och Norrman. Två civila ryttare Underståthållare Bråkenhjelm och Andre Sekreterare Greve H. Wrangel omnämnas också.

Den andra schnitzeljakten avreds vid Ulriksdal. Även då voro de tre prinsarna med. Uppploppet skedde vid Ulriksdals värdshus å vars veranda rävsvansen var upphängd. Den togs av Löjtn. vid Generalstaben W. Ekdahl. Middag intogs efter jakten på värdshuset.

Den tredje schnitzeljakten ägde rum i terrängen söder om Stockholm vid Enskede gård. Prins Carl med 14 andra officerare deltogo här. Spåret gick över flera rätt stora diken och över ett par för tillfället uppbyggda gärdesgårdar. Rävsvansen togs även denan gång av Löjtn. Ekdahl. Deltagarna voro sedan gäster hos gårdens ägare Kammarjunkaren Odelberg.

Prins Carl som tävlingsledare.

Från år 1888 finnas protokoll blott från tre ritter, nämligen tävlingar i juni, en jaktlöpning i augusti samt en schnitzeljakt i oktober.

"Gynnade av ett härligt och lämpligt väder försiggingo klubbens tävlingar fredagen den 8. juni, vilka till klubbens 'vackra bana' norr om artillerikasernen lockat ett elegant och talrik publik". Det hela leddes av klubbens ordförande H. K. H. Prins Carl. Som "starter" tjänstgjorde Löjtn. W. Ekdahl. I prisridningen deltogo endast två tävlande nämligen de samma som förra året, Löjtn. Rosenblad med Woxy och Stallmästare Greve Posse med Damajanti. Denna gång blev emellertid den förstnämnda segrare och vann "en större silverpokal, skänkt av Prins Carl". Prishoppningen räknade liksom nu flera deltagare nämligen 12. Här deltog även Prins Carl med sin vackra fux Faust "lugnt och säkert" som referenten i Tidning för Idrott säger. Bedömningsgrunderna tyckas mest vara baserade på stilbedömning, men det synes som om mer än två vägringar vid samma hinder medfört uteslutning. Resultatet blev:

1:a pris: Underlöjtn. Greve v. Rosen — Glendale Filly**
2:a pris: Löjtn. Greve A. Wachtmeister — Aramis
3:e pris: H. K. H. Prins Carl — Faust.

Dessutom anordnades en "Extra tävling", 2 större hinder (en 3 m. bred vattengrav och en 1,15 m. hög gärdesgård) tagna två gånger. Sju tävlande anmälde sig på platsen av dem som deltagit i föregående klass. Priset, en fältflaska av silver, skänkt av Prins Carl tillföll Löjtn. Ekdahl med Demon. Tidning för Idrotts referent med signaturen A. P. H. säger därom: "Bland åskådarna var tillfredsställelsen därmed icke så allmän, däremot uttalades över allt tillfredsställelse med tävlingarna i sin helhet, de utmärkta anordningarna m. m. och torde man kunna hoppas att fältridtklubben genom dessa sportövningar allt mer befäster sig i allmänhetens ynnest."

Jaktlöpningen ägde rum den 26. aug. i samband med kapplöpningar om statspris m. fl. på Ladugårdsgärdet. Distansen var 4 eng. mil (6 400 m.), vikten fri och som master red Löjtn. W. Ekdahl. 10 anmälda, 7 deltagare.

Förloppet av tävlingen beskrives av signaturen N-s i Idrottstidningen tämligen kritiskt och slutar med följande ord: "Efter åtskilliga ändringar av direktion gav ledaren det betydelsefulla tecknet till fri tävlan. Uppploppets plats var likväl ej fullt klar för de tävlande, vilket gjorde att de rusade in i folkmassan och först efter åtskilliga volter och vändningar kommo ut på det egentliga uppploppet". Resultatet blev:

1 pris: hederspris skänkt av Prinsarna Carl och Eugen:
*Glendale Filly*** fux, sto 7 år, riden av ägaren U.ljt. Gr. R. von Rosen.
2 pris: *Drapa,* br. sto, 9 år, riden av U.ljt. B. Haij.
3 pris: *Bussy,* mbr. v. g. e. Spadassin, riden av Kapten R. Ossbahr.

Övriga deltagare voro U.löjtn. Greve Clarence von Rosen ridande stoet Semiramis e. Spadassin samt U.ljt:a B. Sinclair, E. Frestadius och P. Karsten. Till denna löpning voro även medlemmar av Skånska Fältrittklubben, som under vintern bildats, inbjudna att deltaga.

Schnitzeljakten ägde rum den 17. okt. å Drottningholm. Banan var 25.000 fot lång och uppploppet ägde rum i en av parkens alléer, varvid Löjtn. Greve Carl von Rosen var den förste vid målet. Såsom master red H. K. H. Prins Eugen under det att ordföranden Prins Carl åskådade ritten. Deltagarnas antal var 22, däribland två civila ryttare, nämligen Kammarherren Greve Wrangel och andre sekreteraren Frih. Beck-Friis.

Klubben får stadga och stadgar.

År 1889 är ett märkesår i Klubbens historia. Formella stadgar utarbetades och antogs på allmänt sammanträde den

Från sadelplatsen på Lindarängen vid sekelskiftet.

29. jan. En allmän plan för verksamheten uppgjordes, upptagande tävlingar i prisridning och prishoppning på våren, ett jaktlopp i samband med de offentliga löpningarna å Ladugårdsgärdet i slutet av juni samt en höstsäsong upptagande fältritter av olika slag (släpjakter, schnitzeljakter, orderritter o. s. v.).

Detta program med tävlingar på våren och en jaktsäsong på hösten har ju i stort sett bibehållits tiderna igenom. Vidare utarbetades "Regler att tjena till efterrättelse vid prisridningen och prishoppningen". Slutligen erbjöd sig klubbens master, Stallmästaren Frih. F. von Essen, att injaga svenska hundar att användas vid höstens släpjakter. Ett försök att få låna hundar från Hannover hade nämligen misslyckats. Dessutom uppmanade styrelsen klubbens medlemmar att själva taga initiativet till ordnande av en eller flera distansritter. Tävlingarna höllos programenligt å som det heter "klubbens vackra bana". Prisridningen måste emellertid inställas i brist på deltagare.

I prishoppningen startade 8 tävlande av 12 anmälda och vi återfinna sådana namn som R. von Rosen, E. Oxenstierna, P. Karsten, H. von Essen och W. Croneborg. Tävlingen "var i sin helhet vacker" och prisdomarna kunde icke avgöra vem som var segrare, då fem hästar voro lika. Därför ordnades en extratävling över 3 hinder: stockhinder, gärdesgård 1.20 m. hög samt en grav 3.03 m. bred. Segrare blev "efter en längre överläggning" Löjtn. Greve Reinh. von Rosen med Glendale Filly**, erövrande H. K. H. Prins Carls hederspris.

Jaktloppet som avreds i samband med de offentliga kapplöpningarna på Ladugårdsgärdet den 30. juni leddes av Löjtn. Frih. Sven Hermelin som master. I terrängen omkring Lindarängen och Borgen ledde han fältet över en distans av omkring 4 eng. mil till uppploppet på "ängen" där "rid" kommenderades. Segrare blev U.ljt. C. Ask vid Kronprinsens Husarregemente på fullblodshästen Starteur**, som andre inkom U.ljt. B. Stæl von Holstein vid Skånska Husarregementet med Chic** och som tredje Löjtn. Greve Reinh. von Rosen — Glendale Filly**.

Jaktsäsongen började i september och då kunde första släpjakterna efter hundar, svenska stövare, genomföras. Åtta jakter synas ha hållits med Stallmästare Frih. F. von Essen som master. I ryttarskaran återfinna vi de tre prinsarna bland de flitigaste deltagarna. Högsta antalet deltagare räknade Drottningholmsjakten den 12. oktober med 28, då utom prinsarna 25 officerare från kavalleriet, artilleriet och fortifikationen voro med.

Distansritt under Prins Eugens ledning.

År 1891 återtog Prins Carl ordförandeklubban med sin broder, Prins Eugen, som vice-ordförande och Löjtn. G. Torén som sekreterare. Verksamheten var mycket livlig. Den 17. januari redo 18 medlemmar under ledning av Prins Eugen en distansritt till Mariefred. Vägarna voro utmärkta, det härligaste väder med månsken under den mörka delen av dygnet gynnade ritten. Ritten företogs delvis över Mälarens is där snön låg endast fläckvis. Kylan var ganska skarp —17 à 20 grader C varför "deltagarna på det livligaste önskade, att en pälsmössa hade hört till deras uniform". Fälttutrustningen var tydligen icke beräknad för vinterfälttåg.

Programmet för året upptog prisridning och prishoppning i början av sommaren, en jaktsäsong på hösten samt ett jaktlopp även på hösten. Prisridningen blev även det året inställd på grund av för få deltagare. Prishoppningen samlade däremot 11 deltagare. En häst måste uteslutas på grund av den egendomliga bestämmelsen att "häst, vilken under tävlingsåret blir 13 år eller däröver får ej anmälas". Resultatet blev:

1:a pris: Underlöjtn. J. Nordenfalk — Ellen e. Warren Hastings**
2:a pris: Löjtn. G. Torén — Eskil
3:e pris: Löjtn. G. Torén med H. K. H. Prins Eugens Durdans**.

En extra tävling utlystes omedelbart om ett pris skänkt av Prins Carl. Tävlingen vanns av Löjtnant Torén med Durdans**, efter omhoppning med Underlöjtnanterna Friherrarna F. Strömfelt och H. von Essen. Hinderna ha nu blivit såväl flera som svårare än förut och även en s. k. bankett ingick bland dem. "H. M:t Konungen samt en elegant men ej särdeles talrik publik åskådade tävlingen".

Jaktsäsongen var livligare än förra året. Inalles avredos 13 jakter i sept. och okt., därav två schnitzeljakter och de övriga släpjakter bakom klubbens meute. Som master red Löjtn. Frih. H. von Essen. Jakternas längd var emellertid 2.500 och 7.000 meter och Drottningholmsjakten den 3 oktober synes ha samlat det flesta antalet deltagare nämligen 22 st. "Efter slutad jakt voro deltagarna av D. D. K. K. H. H. Prinsarna Carl och

Stockholms Fältridtklubbs jakt vid Nordiska Spelen 1917. I främsta ledet fr v L von Krusenstierna, C-G D Hamilton, Palmstierna A 1. Därefter L von Essen, tyske milattachén von Giese, J Sternstedt A 1, P Söderström och R Lovén Fort, samt R Sjöberg Pos art.

Eugen inbjudna på middag å slottet". Någon särskild Hubertusjakt synes ännu icke vara avriden.

Jaktloppet avreds den 16 sept. Master var själve ordföranden H. K. H. Prins Carl på hästen "Urphi". Banan var omkring 5.000 meter. Starten skedde vid Djurgårdsbrunn varefter löpningen leddes i en sväng över Djurgården tillbaka över Djurgårdsbrunn och så över Kaknäs ned till kapplöpningsbanan å Lindarängen. Bland hinderna förekom även en klättergrav. Resultatet blev:

1:a pris: Underlöjtn. E. Linder — Jeppe
2:a pris: Underlöjtn. Frih. H. Ramel — Lady Young
3:e pris: Löjtn. Frih. G. Leuhusen — Tippu Tip.

Som domare fungerade Löjtn. Greve A. P. Hamilton.

Klubben ändrar namn.

År 1892 börjas med en ritt till Tullgarn den 16—17 januari under ledning av Prins Carl. Väder och väglag voro gynnsamma, temperaturen ej kallare än 7 grader C. Under denna ritt beslöts på förslag av Prins Carl att kortare övningsritter skulle företagas en gång i veckan under vintern "för att vänja hästar och ryttare att taga sig fram i såväl hårdfrusen som snöbetäckt terräng". Nio sådana fältritter (utan hundar) företogos också, två under ledning av Prins Carl och de övriga av olika medlemmar av klubben, däribland även av en civil ryttare, Ingenjör A. Nordlander den 18. mars. Då var även österrikiske legationssekreteraren Baron Hammerstein med som gäst.

Den 14. juni ägde klubbens prishoppning rum. Under hösten från början av september till mitten av november redos jakter i regel två gånger i veckan med Ridskolans hundar "som voro lydiga och väl injagade, men för snabba för våra förhållanden". Deltagarnas antal var i medeltal 12. Under hösten hade klubben även ett jaktlopp å Lindarängen samt sin orderritt med hederspris mellan Järva och Tureberg.

Detta år måste emellertid klubben avstå från sitt stolta namn "Fältridtklubben" och kalla sig "Stockholms Fältridtklubb", ty under årens lopp hade på flera andra orter i landet det goda exemplet följts och liknande klubbar bildats.

År 1893 fortsatte klubben med terrängritterna vintertid. Prinsarna Carl och Eugen synas ofta som deltagare och bland de olika ledarna förekommer nu för första gången även Underlöjtn. Ernst Linder. Distansen synes ha varit högst 5.000 meter och takten i allmänhet skritt och trav med en och annan galopp. Bland till dessa ritter inbjudna gäster förekommer även Löjtn. Bouveng.

Den 13 och 14 maj höll klubben sina vårtävlingar i prisridning och prishoppning och på hösten en ganska livlig jaktsäsong.

Damerna göra sin entré i jaktfältet.

Våren 1894 fick klubben låna hundar från Ridskolan på Strömsholm. Det var skolans "små hundar" som provades och befunnos av mastern Underlöjtn. N. Adlercreutz och sekreteraren Frih. Hans von Essen, utmärkta, varför jakt utlystes till den 6 april med samling på Valhallavägen.

För första gången deltog en dam. Fröken M. Adlercreutz, i denna jaktritt, som gick över klubbens hinderbana, Storängen över Ladugårdsgärdet och tillbaka till Artillerikasernen. Därefter fortsattes i april och maj med släpjakter efter dessa hundar och i början av maj fick klubben även 4 stora hundar. Deltagarnas antal växlade mellan 20 och 50. däribland ett tiotal damer. Prinsarna Carl och Eugen äro ofta med. Enligt masterns berättelse voro hindren små och få, tempot långsamt. Tävlingarna detta året voro förlagda till den 10 sept. och bestodo endast av prishoppning med följande resultat:

1:a pris: Underlöjtn. N. Adlercreutz — Mazurka
2:a pris: Underlöjtn. Hegardt — Elgen
3:e pris: Underlöjtn. Adlercreutz — Rose.

En extra tävling utlystes också i vilken Underlöjtn. Adlercreutz segrade ånyo med Rose. Prisdomare voro: H. K. H. Prins Carl, Översten Greve Gyldenstolpe samt Ryttmästarna Frih. Rosenblad, Nyblaeus och Frih. J. von Essen.

På hösten började jaktsäsongen den 18. sept. Ridskolans stora hundar stodo till klubbens förfogande. Inalles reds 16 släpjakter, i allmänhet i trakten kring Stockholm, men även vid Malmvik på Lofön och på Lidingön utsättes samlingen. Distansen ökas så småningom från 4.000 meter till 10.000 meter. Den sista jakten reds den 9 november i regnväder med H. von Essen som master.

Distansritternas gyllene tid.

Året 1895 visar ett storartat uppsving i avseende på deltagandet i klubbens släpjakter. Master var Underlöjtn. N. Adlercreutz och sekreterare Löjtn. Greve Reinh. von Rosen, vilken senare då och då vikarierade för mastern.

*Underlöjtnant P Carlberg på Frey e Warrenby**.*

Inalles avreds 36 jakter efter hundar det året. Klubben fick nämligen låna meuten på Strömsholm då Ridskolan kunde avvara den. På vintern i januari och februari redos tio jakter.

Det tycks ha varit stark kyla det året, ty då och då står det i kalendern att då temperaturen var —15 à 17 grader C, drevo ej hundarna, varför klubbens master ledde fältet utan pikörer och hundar i som det heter "en flott galopp med många både större och mindre hinder".

Den 25 januari anordnades ett jaktlopp med 6 deltagare på Ladugårdsgärdet med upplopp från "mörka kroken" till Borgen där mål var anordnat. Som master red Löjtn. Frih. S. Hermelin. Vädret var klart solsken, kallt och lugnt med en halv meter snö. Resultatet blev:

N:r 1: Underlöjtn. Greve von Rosen — "Figaro"
N:r 2: Löjtn. Greve Reinh. von Rosen — "Jeppe"
N:r 3: Löjtn. Oscar Holterman — "Mazurka".

I slutet av februari återsändes hundarna till Strömsholm och återkommo den 10 maj och det jagades efter dem två gånger i veckan, tisdagar och fredagar till och med den 10 juni. Den 8 oktober återkommo hundarna och återsändes den 28 november efter 18 höstjakter, två i veckan, tisdagar och fredagar.

Detta år kan med skäl kallas distansritternas år. Denna art av tävlingar stod nämligen då på dagordningen i de stora kulturländerna. Den första officiella distansritten i Sverige, i tävlingsform, ordnades av klubben den 8 februari. 17 ryttare startade, 13 fullföljde tävlingen, som vanns av Löjtn. Frih. Cl. Cederström på Forward, vilken tillryggalade den 120 km. långa sträckan på 8 timmar, 7 min. Väderleksförhållandena voro ovanligt ogynnsamma med snöstorm och kyla. Ritten gick genom Södertörn med start och mål vid Enskede.

På hösten samma år den 3—6 okt. ägde den stora distansritten Jönköping—Stockholm rum. Segrare här blev Underlöjtn. vid Svea Art.-regemente Per Carlberg, som med sin bekanta häst Frey tillryggalade de 450 km. på 4 tim. 22½ min., en bragd som med skäl betraktades som ett världsrekord.

Två meute till klubbens disposition.

År 1896 började Löjtn. Ernst Linder såsom master. Vintern var föga gynnsam, mild och snöfattig, varför inga jakter kunna ridas förrän i mars då snön äntligen kommer och hundarna eftertelegraferas från Strömsholm. Den 18 mars reds första släpjakten och bland deltagarna kunna nämnas Fröken Lotten af Ugglas, som sedan i många år blev en trogen deltagarinna i jakterna, och Överste Löwenhielm. Redan påföljande dag den 19 mars reds nästa jakt och likaså dagen därpå båda på Djurgården och så den 21 mars, då det var ett svårt väglag. "Ömsom bar det och ömsom bar det igenom", men distansen blev 6.000 meter och farten blev understundom ganska hård. Hindrens antal var betydligt, och deras dimensioner ganska respektabla.

Detta år anordnade klubben den 26 maj prishoppning i två klasser, vartill även medlemmar av Skånska, Göteborgs och Södermanlands-Nerikes fältridtklubbar erbjödos att deltaga. Det var sålunda de första offentliga ridsporttävlingar, som klubben hållit. Hinderantalet var nu ökat till 10 och däribland förekom även ett dubbelhinder som tycks ha erbjudit de största svårigheterna. Högsta hindret var en häck 1,2 meter. Först kom "Allmänna prishoppningen" med 23 anmälda och 17 startande. Bland de här deltagande hästarna var även den av staten sedermera inköpta fullblodshingsten Glorious Gold**, riden av Herr E. Nordlander. Alla hinder voro fasta, varför "stilen" spelade stor roll vid bedömningen. Resultatet blev:

1:a pris: Löjtn. Aminoff på Jarneck
2:a pris: Löjtn. Frih. H. von Essen på Strix
3:e pris: Löjtn. Frih. Cederström på Bastille**
4:e pris: Löjtn. N. Adlercreutz på Hermione.

Till den extra prishoppningen som därefter utlystes om H. K. H. Hertigens av Västergötland hederspris, anmälde sig 6 av de i föregående klass deltagande. Tävlan skedde över tre hinder: gärdesgård (1.2 m.), grav (2 m.) framför gärdesgård (0.8 m.) och häck med grav (3 m.). Tre tävlande, nämligen Löjtn:a Aminoff, Adlercreutz och Liedholm, blevo så lika bedömda att omhoppning måste verkställas över gärdesgården som höjdes 10 cm. Utgången blev att Löjtn. Adlercreutz med Hermione erövrade det vackra hederspriset.

Höstjaktsäsongen detta år blev synnerligen livlig. Genom kontrakt med Ridskolan å Strömsholm hade "klubben förskaffat sig tillgång till tvenne tillräckligt stora, olika snabba meute", varigenom lättare jakter i mera långsamt tempo kunde ridas bakom den ena meu-

*Ryttmästare C König på Bojar e Printonan**—Prinzessin.*

Nedan: Löjtnant B Sandström på Sabel e Sans Reproche—Belisair.

ten och svårare jakter i hastigare tempo bakom den andra. Under oktober månad avredos minst två jakter i veckan på tisdagar och fredagar, varje tisdagsmorgon en lättare och kortare jakt i stadens omedelbara närhet bakom de mindre skarpsprungna hundarna samt varje fredagseftermiddag en allvarligare galopp efter "packens" snabbare djur i en mera avlägsen terräng. I mitten av månaden företog klubben sin *första längre jaktutflykt*. Ett antal klubbmedlemmar (33 st.) reste nämligen då till Uppsala för att två dagar i sträck rida jakt på slätterna omkring staden. Ett antal studenter deltogo även i dessa ritter, som blevo högt uppskattade.

Detta är det första år, då *S:t Hubertus*, alla jägares skyddspatron, firades med klubbens *Hubertusjakt*, som dock förlades till den 30 oktober i samband med firandet av klubbens 10-årsjubileum. Samlingen till denna jakt var förlagd till Älkistan, varifrån spåret ledde över Bergshammrafälten—Ulriksdal—Järva—St. Frösunda—Hagaparken med halali vid Haga Södra grindar. Deltagarnas antal var 49. Jubileumsmiddagen avåts på Hotell Rydberg i "Oscarssalen", som var rikt dekorerad. Bland deltagarnas såväl i jakten som i festen märktes främst D. D. K. K. H. H. Prinsarna Carl och Eugen samt Överstarna Greve Gyldenstolpe, Uggla och Löwenhjelm. Vidare syntes ett stort antal representanter för generalstaben, samtliga vapenslagen och ett större antal civila medlemmar.

Detta år instiftas *"klubbmärket"*, det i sköldform med initialerna S. F. K. i guld på skogsgrön botten och med en list i rött och guld. Likaså införas nu de populära *jaktpokalerna*. Det beslöts nämligen att utdela *10 minnesbägare* av silver till dem av klubbmedlemmarna, som deltagit i det största antalet jakter.

Följande medlemmar erhöllo dessa de första jaktpokalerna: Kapten Festin (Tr.), Ryttm. Holterman (K 1), Löjtn. Greve Rudenschiöld (Gst.), Löjtn. Adlerstråhle (I 2), Löjtn. Blix (Tr.), Grosshandlare Oscar Labatt, samtliga för deltagande i alla jakterna; Kapten Mannerskantz (2 Svea art.), Löjtn. Greve C. L. von Rosen (K 2), Grosshandl. Nachmanson för deltagande i alla jakter utom en, samt Ryttmäst. Nyblaeus (K 3) för deltagande i alla jakter utom två.

De följande tio åren.

Styrelsens sammansättning under denna tid är följande: Som ordförande har klubben fortfarande äran och den oskattbara fördelen att se H. K. H. Prins Carl. Såsom vice ordförande fungerar under de två första åren H. K. H. Prins Eugen därefter Överste Löwenhjelm under tre år och Översten, Greve Oxenstierna under de fem sista åren. Master är Löitn. E. Linder under de fyra första åren, därefter Löjtn. N. Adlercreutz i fem år och slutligen Löjtn. Frih. Carl von Essen under 1906. Såsom sekreterare återfinna vi Löjtn. Greve von Rosen det första året, då han efterträddes av Löjtn. N. Adlercreutz i tre år — det sistnämnda året samtidigt master — därefter Löjtn. G. Björnström i tre år, vilken avlöses av Löjtn. Greve T. Bielke under år 1905 och Löjtn. E. af Kleen 1906.

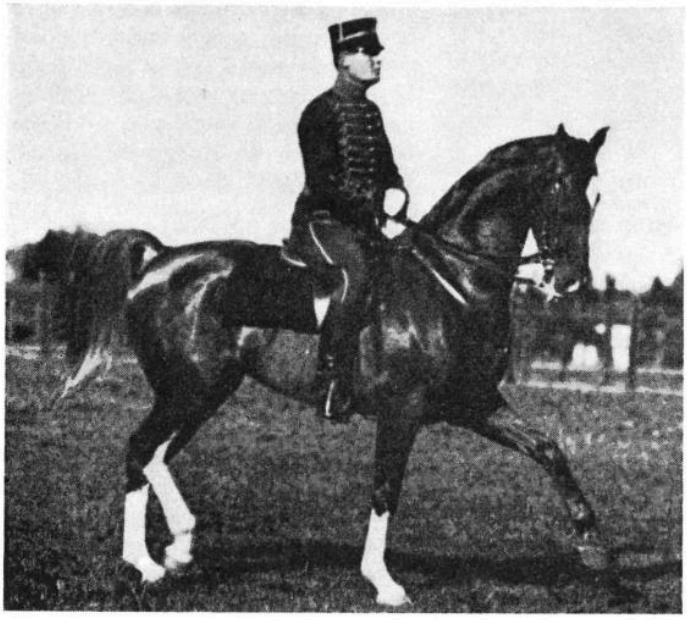
Under denna 10-årsperiod äro släpjakterna det dominerande i klubbens verksamhet och omsorg ägnas åt att driva upp meuten såväl till storlek som kvalitet. I den historik som sekreteraren Löjtn. Kleen uppläste vid klubbens jubileumsmiddag 1906 i Grand Hotels festsal fällde han bl. a. detta karaktäristiska uttalande: "Man kan med fog säga att under de därpå följande åren klubbens historia är dess hundars historia". Så inköptes åren 1899 klubben en egen meute foxhounds och 1903 gjordes en ny import så att klubben då ägde en meute av 18 fullt jaktdugliga importerade rävhundar. Klubbens dåvarande master Löjtn. Adlercreutz tillkom hedern av att ytterligare genom uppfödning utöka antalet så att sista året då han var master kunde klubben rida jakt bakom icke mindre än 42 hundar. Det var också genom frikostigt mecenatskap av två av klubbens civila medlemmar, Professor Sjögren och Direktör Levin, som det blev möjligt att anskaffa och underhålla ett så stort antal hundar. Hundgården var under denna tid inrymd i Livgardets till häst kasern, vilket i viss mån bidrog att minska omkostnaderna för meuten.

Jakt på vilt.

Mer än en gång gjordes försök att anordna vildjakter, så t. ex. vid Malmviks gård på Lofön och under en jaktutflykt till Uppsala där räv snart var i gång men försvann mycket fort i en lya. Åtskilliga gånger försöktes med bur-rävar som släpptes under senare delen av en släpjakt men resultaten blevo skäligen enkla. Räven sprang i små bukter, blev snart upphunnen av hundarna och söndersliten.

Ryttarandan och därmed skickligheten att till häst följa hundarna stegrades oerhört under denna 10-årsperiod. Hinder som förut ansetts oöverkomliga betrak-

tades mot slutet av denna Linder—Adlercreutzka epoken som lätta och deltagarantalet även i de svårare jakterna stiger oavbrutet. Jakter med en längd om 10 km. är ingenting ovanligt. På den tiden fanns ej garnisonens övningsfält — Järvafältet — men många av jakterna gingo i den terrängen då särskilt höjdhinderna voro vida fler än nu och framför allt ej preparerade. Att inhägna markerna med taggtråd förekom icke på den tiden, utan den gamla svenska pinngärdesgården var flitigt i bruk och gjordes av kraftigt virke. Den 26 oktober 1897 reds en jakt, i trakten av Fittja gård söder om Stockholm. Denna jakt hade en längd av 13 km. Denna ritt är i klubbens krönika synnerligen målande beskriven av signaturen "R" (R. von Rosen): "Denna jakt, som helt visst torde kunna betecknas såsom rekord i vårt land ej blott med avseende på det tillryggalagda avståndet, utan även då hänsyn tages till de under densamma överkomna hindrens antal och beskaffenhet, vittna otvetydigt om den utveckling denna rididrott under de senaste åren uppnått i vårt land — — —. Exempelvis må nämnas för att giva ett begrepp om det under denna ritt presterade, att hindrens antal med säkerhet kan uppskattas till omkr. 60 större, varibland många *mycket prövande* — — —. Ridningen utmärkte sig ej blott för mycken beslutsamhet och "schneid" utan även för gott omdöme samt god ryttarskicklighet i övrigt. Hästarna galopperade förträffligt på den i allmänhet lagom mjuka elastiska marken".

Hubertusjakten det året, vilken också var förlagd till terrängen söder om

Stockholm vid Wårby, gick i två etapper, den första 5 km. och den senare 6 km., sålunda inalles 11 km. Krönikan säger om hinderna bl. a. att de voro synnerligen svåra, särskilt "såg en landsvägsbank verkligen "formidabel" ut för de mot densamma galopperande". Vidare förekom en grav, som på det ställe där mastern, Löjtn. Linder och pikörofficeren Löjtn. Greve R. von Rosen "flyganде" togo den, var 6 meter bred. Vid halali utdelades 24 kvistar, ett antal som då ansågs stort. Jaktutflykter göras icke blott till Uppsala utan även till herresätena Steninge och Nynäs. Sällskapet kom vanligen på en lördag em. till respektive gästfria värdfolk, omedelbart till häst, red en trevlig jakt i ny terräng, förplägas med en god middag, låg kvar över natten för att på söndag morgon åter stiga till häst för att ånyo rida i ny terräng. Hemfärden sker efter en glad lunch på de charmanta godsen.

En minnesrik utflykt till Uppsala.

Jaktutflykten till Uppsala 1902 går nog sent ur deras minne som då voro med. På söndagen reste ett 20-tal medlemmar med hästarna på tåg till lärdomsstaden. I terrängen norr om staden reds jakt vid 2-tiden. Passerandet av en ravin med en häck i botten beredde "fältet" en del muntra om ock något våta minnen. Rätt många officerare i Uppsala redo också med liksom en del studenter. Därefter följde en glad middag, vid vilken bl. a. Frih. Jan-Carl Åkerhielm, studerande vid universitet, höll ett muntert anförande. På måndagsmorgonen kl. 7 var det ånyo samling till jakt bakom hundarna. Efter omkring 4 km. togos de från spåret, och ett upplopp med tävlan om av den tyske diplomaten, Baron von Heintze-Weissenrode, sänkta tre hederspriser. Uppploppet var 2.500 meter långt och utstakat med flaggor som en terrängritt nu för tiden. Segrare blev den sedan ryktbare steeplechaserryttaren, Underlöjtn. Wiedesheim-Paul, då vid Fort., 2:a pris togs av Underlöjtn. G. Uggla, A 1, och 3:e pris av Underlöjtn. R. Lovén, Fort. Kl. 8.50 fm. återvände jaktsällskapet med tåg till Stockholm. På grund av den redan då utverkade fria transporten till och från tävlingsplatser kunde klubben utan särskild kostnad för deltagarna genomföra ett sådant företag.

En liknande färd, som dock fullbordades på en och samma dag, söndagen den 1 november, företogs även påföljande år 1903. Även då reds jakt med upplopp tillsammans med Upplands fältridtklubb om ett hederspris, skänkt av Baron von Heintze-Weissenrode. Det erövrades av reservofficeren vid Hästgardet, Underlöjtn. Lindroth, 2:a pris, klubbens hederspris, av hans kamrat, Underlöjtn. Höglund och 3:e pris av Underlöjtn. Wannberg (Smål. hus:reg:te).

Små fält vid tävlingarna.

Jaktridningen är fortfarande det dominerande i klubbens verksamhet. Tävlingar avhållas visserligen regelbundet, men hava icke alls den omfattning som under senare tider. Åren 1904 och 1905 då Löjtn. Adlercreutz var master, bedrevs jakterna med största intresse och framgång. En av de många minnesvärda jakterna är den som en söndagsförmiddag av den nitiske mastern var utlagd på ägorna kring Halls gård i trakten av Södertälje. De väldiga gravarna, de massiva koppelräcken och den här och var djupa marken gör att de flesta deltagarna en eller flera gånger gå i kull. Generalstabskaptenen Greve R. von Rosen på sin viga skimmel Argentino räddar sig från fall, trots att hästen efter övervinnande av ett hinder en kort stund sprang på framknäna, plöjande en fåra i jorden med pannan. Ett par elever i Artilleri- och ingenjörhögskolans högre kurs slå runt med sina lätta halvblodshästar, som skulle det hava gällt ett cirkusnummer. Men till "halali" komma alla, stolta men nersmorda.

En jakt som är särskilt omtyckt är den med samling vid Tureberg. Hubertusjakten 1904 går från Turebergs allé först norrut till gården Pommern där tappt göres och därifrån söderut till Turebergs hållplats där en andra tappt göres, varifrån jakten går vidare till halali vid Silverdal där kvistarna av Grevinnan S. Oxenstierna utdelas till de 45 deltagarna. Jaktens längd är 9.000 meter. Så rida deltagarna med de 29 hundarna i spetsen hela vägen till staden och samlas kl. 6 em. till Hubertusmiddag med damer på Grand Hotel.

Jakter på 14 kilometer.

År 1906 var vintern synnerligen gynnsam för jaktridning, isarna lågo ganska snart och tillräckligt med snö föll i januari. I februari och mars anordnades 10 st. jakter. Ekipaget "lånas" ibland ut till garnisonens truppförband så att Livdragonerna, Svea ingenjörkår och Svea trängkår hade egna jakter bakom hundar förutom klubbens allmänna jaktritter.

På hösten detta år blir mastern Löjtn. N. Adlercreutz kommenderad såsom lärare vid Ridskolan å Strömsholm, men innan han reser dit leder han den första

T v. Samling till jakt vid Järfälla 1925. I täten Mastern Greve G Lewenhaupt och Ordföranden General R von Rosen. Bakom mastern — C-G D Hamilton, Doktor L Flodqvist, R Wallman, K Malmström och C R von Essen — T Wibom — H Lindberg, — Berghoff — Margit Åkerman och P Söderström. Gående till fots — H Flygt bredvid K Francke.

Löjtnant H S:t Cyr A 1 på Fantasi vid SFK:s tävlingar 1934.

höstjakten tisdagen den 2 oktober. Samlingen är vid Sundbyberg men halali vid Råsta. Deltagarantalet är 43 och i meuten ingå icke minde än 32 hundar. Kvistarna utdelades av Ryttmästare E. Linder. Nästa jakt som i krönikan betecknas som underofficersjakt var följande torsdag. Som master red då Ryttmästaren Friherre C. Cederström, vilken också utdelade kvistarna. Fredagen den 5 oktober är samling till jakt vid Järva. I krönikan står antecknat: "Ego master 1:sta gången". Det var Löjtn. Friherre Carl von Essen som nu börjar sin mastertid, som skulle räcka i nio år. Inalles ridas denna höst 14 jakter. Den längsta reds den 30 oktober med en längd av 14 km. Samlingen var vid Turebergs station, varifrån "spåret" ledde söderut över det nuvarande övningsfältet förbi Hägerstalund — Granby — Kista — Ervinge till "halali" vid Råsta där 25 kvistar utdelades av Majoren, Greve Reinh. von Rosen. Hubertusjakten blev däremot kortare och gick vid Drottningholm med 53 deltagare. Kvistarna utdelades av Stockholms då mest framstående ryttarinna, Fru Hasselrot.

Fälttävling på programmet.

År 1904 voro prishoppningar och ett jaktlopp med master anordnade på vintern, den 20 mars. Rikligt med snö var det och ganska kallt. Banan var dock ganska hal, dock togos alla hinder lätt och ledigt. "Intressant var att se med vilken duktighet infanteriofficerarna redde sig", står det i tidningsreferatet. 61 anmälningar hade inkommit, en för den tiden stort antal. Många kända tävlingsryttare voro då med såsom generalstabsofficerarna J. Åkerman och G. Bouweng, Majoren G. Torén, Ryttmästare Boltenstern, Löjtn:a Linder och Adlercreutz, Underlöjtn:a G. Wannberg, L. von Krusenstjerna och H. Peyron m. fl. Jaktloppet som reds omedelbart efter hoppningarnas slut gick med start och mål på klubbens bana och till att börja med bakom hundarna. Som master red Löjtn. Adlercreutz. Segrare blev dåvarande Underlöjtn. Greve W. A. Douglas med Goy Lawn. Det hela blev mycket lyckat och prisutdelningen förrättades av H. K. H. Prinsessan Ingeborg, som med sin make övervarit samtliga tävlingar.

År 1905 äro tävlingarna anordnade på hösten den 1 oktober "å klubbens naturskönt belägna hinderbana". De bestodo av prishoppning i fyra klasser samt en "fältridningstävlan" den senare under två dagar. Första dagens prov bestod i deltagande i en jakt bakom hundar och andra dagens i distansritt, prishoppning och prisridning i en följd. Nio tävlande startade här. Segrare blev Löjtn. Greve Percy Hamilton med Olga och andre pristagare Underlöjtn. Greve A. Douglas med Grisetoe. Bestämmelserna för denna tävling kan man säga hava varit grundläggande för propositionerna för den nuvarande fälttävlan (military), då de upptogo såväl ett dressyrprov som uthållighetsprov med terrängritt och prishoppning, fastän de olika proven kommo i en annan ordning än nu. De främsta pristagarna i prishoppningarna voro: Fru G. Hasselrot på Grano, Fil. D:r A. Ekström på Gina, Kaptenen H. Nordenfelt på Halali, Löjtn. Greve G. Lewenhaupt med Jolly Eye, och Kaptenen G. Björnström med Fanfar.

Även år 1906 avhölls liknande tävlingar, och nu infördes ordet "fälttävlan" i terminologien. Den 18 mars ägde prishoppningar i snö rum på klubbens bana i två klasser. Bland pristagarna må nämnas Löjtn:a G. Lewenhaupt och F. Wrede samt Frih. C. von Essen och N. Rudebeck. Även officerare från generalstaben, infanteriet, artilleriet och fortifikationen deltogo. Särskilda jubileumstävlingar avhöllos det året den 26—28 oktober, bestående av en fälttävlan och två prishoppningsklasser. Den förstnämnda tävlingen bestod av landsvägsritt 15 km. den 26, jakt och uppvisning av hästarna i ridning den 27 och slutligen jaktlöpning å Lindarängens kapplöpningsbana den 28 oktober. Segrare blev Ryttmäst. E. Linder med Grisons** och andre pristagare Löjtn. Greve Ch. d'Otrante med College Boy, tredje pris Majoren Greve Reinh. v. Rosen med Crystal Prince** och fjärde pris Direktör H. Levin med Sahib. Prishoppningarna voro motsvarande de nuvarande lättare klasserna. Bland pristagarna må nämnas Kaptenen, sedermera Generalen, Borgarrådet m. m. J. Åkerman, Underlöjtn. numera Översten Frih. A. Rappe, Fru G. Hasselrot och Ingenjören C. Micaelson. Hinderna voro ej överstigande 1,1 meter men voro absolut fasta.

Klubben firar 20-års jubileum.

Hubertusdagen firades med som förut nämnts jakt å Drottningsholm och därefter högtidlighölls 20-årsjubileet med middag å Grand Hotel. Hedersplatsen intogs av ordföranden H. K. H. Prins Carl med h. exc. riksmarskalken Frih. v. Essen till höger och vice ordföranden Överste Greve Oxenstierna till vänster om sig. Greve O. tackade då å klubbens

Hubertusmiddagen på Grand Hotell 1934. H K H prins Gustaf Adolf är omgiven av Major S Westerling och Ryttmästare P Brändström.

vägnar Prins Carl för vad han under de 20 åren gjort för klubben, erinrade om flera av de tillfällen då H. K. H. kraftigt och framgångsrikt fört klubbens talan. Vid kaffet begärde sekreteraren Kapten af Kleen ordet och skildrade i ett delvis humoristiskt anförande klubbens historia, slutande med att föreslå att de närvarande skulle enligt gammal ryttarsed med foten i stigbygeln och 4 hurra hylla H. K. H. och övriga klubbens stiftare.

Vinterjakternas tid.

Styrelsens sammansättning under följande 10-årsperiod 1907—1916 är följande:

Ordförande: H. K. H. Prins Carl t. o. m. 1914.
Generalmajor B. Munck 1915—1916.

V. ordf.: Överste Greve Oxenstierna 1907—1911.
Överste B. Munck 1912—1914.
Överste Greve R. von Rosen 1915—1916.

Master: Löjtn. Frih. C. von Essen 1907—1914.
Löjtn. Greve G. Lewenhaupt 1915—1916.

Sekreterare: Löjtn. E. af Kleen 1907.
Löjtn. Greve C. G. Hamilton 1908—1916.

Jaktridningen florerar alltjämt som klubbens förnämsta verksamhet, men tävlingar börja allt mer och mer att komma i förgrunden. Samtliga år hava vinterjakter kunnat avridas utom år 1910 då "krönikan" helt lakoniskt säger: "Ej vinterjakter år 1910 på grund av brist på snö och is." Är 1907 ridas icke mindre än 17 vinterjakter. Av dessa är den som reds den 1 mars särskilt värd att omnämnas. Samlingen skedde på klubbens bana där "kinematograferandet egde rum". Därifrån red man över Värtan till Lidingön, på vars norra strand hundarna lades på spåret som gick över isen till Vaxholm. Här gjordes en rast, förfriskningar intogos på hotellet och så gick jakten tillbaka över isen till Elfvik på Lidingön där några hinder togos och så var jakten slut vid Lidingöbron, där en av de tre deltagande damerna fru M. Cederström utdelade kvistarna till några och tjugo deltagare.

Nordiska spelens släpjakt.

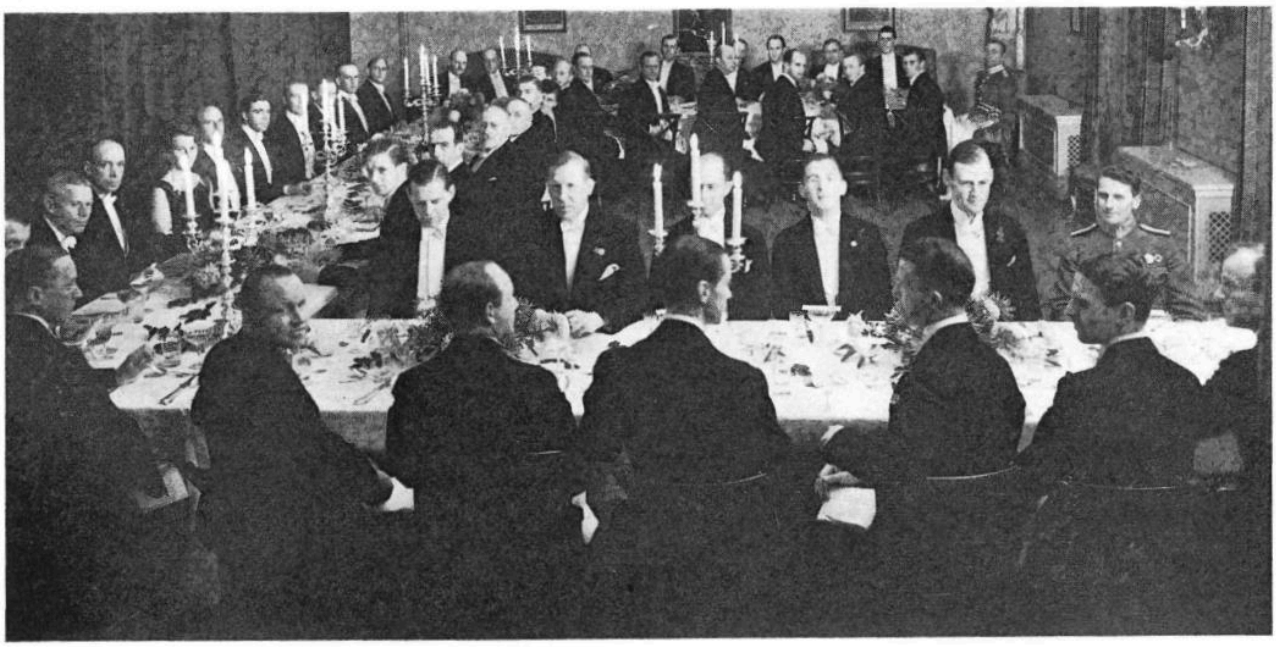
1909 anordnas Nordiska spel. Klubben håller den 12 febr. en stor släpjakt med samling på Valhallavägen. Därefter rider man ner på Norra Brunnsvikens is över denna till Ulriksdal ned på Edsviken. I täten synas fortfarande Prins Carl och Hertigen af Teck och bakom dem de båda danska officerarna Baron Deedt-Thott och Greve Danneskjold-Samsöe. Vid Silverdal rides upp i land där H. K. H. Kronprinsessan utdelar kvistarna till 214 deltagare. Den 14 februari rides en jakt från Skuggan över Lilla Värtan mot Lidingön, därifrån över Askrikefjärden mot Djursholm där Friherrinnan Claës Cederström utdelar kvistarna till de 120 deltagarna, däribland den ryske Generalen Pavlov. Den 5 mars rides en jakt i mörker med samling kr. 7.30 em. vid Fiskartorpet därifrån över Värtans is—Lidingö—Askrikefjärden—Stocksund—L:a Skuggan. Bland deltagarna omnämnes en av klubbens ivrigaste ryttare, Doktor L. Flodquist. Höstsäsongen är också livlig. Bl. a. ridas två jakter i Upsala den 6 och 7 november. Vid Hubertusjakten med samling vid Norrviken och halali vid Silfverdal utdelar Prinsessan Maria till häst kvistarna, dit H. K. H. begivit sig i bil.

1910 var vintern dålig, inga jakter. Höstsäsongen blev däremot lyckad med 10 jakter. Den längsta var vid Fittja, söder om staden med ett 30-tal deltagare. Referenten säger: Man såg nästan endast "de gamla vanliga" Fru Odelberg, Friherrinnan Leijonhuvud, Överste Torén, Major Åkerman, Ryttmästarna Adlercreutz, Hamilton och Bjelke, Kaptenerna Fick, Björnström, Kaijser, Hrr Malmström, Asp, Piltz och D:r Flodquist.

1911 ridas endast 4 vinterjakter. Efter den sista den 25 februari utdelas kvistarna av ryske Översten Sparre. Höstsäsongen upptager 10 jakter. Tävlingarna börja i någon mån inkräkta på jaktdagarna. Hubertusjakten gick på Järvafältet i terrängen vid Hjulsta och Tenstad och räknade 100 ryttare. Bland deltagarna detta år var tyske Militärattachén von Giese.

Klubbjakterna få beröm i tysk press.

Olympiaåret 1912 ridas blott 5 vinterjakter och 10 höstjakter med Hubertusjakten i snö på Järvafältet och 80 deltagare. 1913 är det åter Nordiska spel, tyvärr utan snö men med frusen barmark. Endast en vinterjakt avrides, nämligen på nyårsdagen, däremot utsträckes höstsäsongen ända till den 15 november, då den sista jakten för året rides. Samlingen var vid Turebergs station och distansen blev 12 km. Vid halali utdelade den unga Fröken M. Oxenstierna

kvistarna till de 30 deltagarna. Bland utländska deltagare detta året var en av de flitigaste tyske Löjtnanten A. v. Brockhusen som i tyska tidningar skildrat klubbens verksamhet mycket berömmande.

1914 inställdes nyårsjakten på grund av H. M. Änkedrottningens frånfälle. 6 vinterjakter redos. Efter den sista av dessa utdelade den tyske Majoren Giese kvistarna vid halali. Endast 8 höstjakter medhinnas. Hubertusjakten avhålles söder om Stockholm med samling vid Skanstull och halali vid Enskede där General Nyblaeus utdelar 80 kvistar.

År 1915 börjar greve Lewenhaupt som master och 7 vinterjakter avridas. Höstsäsongen börjar med några ritter i terräng, ledda av klubbens skattmästare Kapten Ivar Holmquist. Den första egentliga släpjakten reds den 16 oktober på övningsfältet med halali vid Öv. Järva, där kvistarna utdelades av General Nyblaeus, som samma dag erhållit sitt avsked. Inalles ridas blott åtta släpjakter denna höst. Bland de flitigaste deltagarna återses Direktör Berghoff och Doktor Flodquist, Överste Boltenstern och Major Björnström, Grosshandlare M. Liander, Hrr Malmström och Enell med flera.

Jubileumsjakt med 100 ryttare.

År 1916 firar klubben sitt 30-årsjubileum. Vinterjakterna bedrivas flitigt och höstsäsongen är mycket lyckad. I Hubertusjakten deltogo mer än 100 ryttare i uniform och röda rockar. Samlingen var vid Spånga kyrka varifrån "spåret" gick över Husby—Hästa—Eggeby—Rinkebyhöjden. Vid halali utdelade General Uggla järnekskvistarna till bl. a. Generalerna Nyblaeus och Munck, Överstarna Torén, Bergman, von Rosen och Boltenstern, den tyske Överstelöjtnanten von Giese och Överstelöjtnant Linder, Friherre Mannerheim, Direktör Berghoff, Doktor Flodquist m. fl. I jubileumsmiddagen på Grand Hotel deltogo D. D. K. K. H. H. Prinsarna Carl och Eugen med uppvaktning. Prins Carl överlämnade då till klubbens förre master Friherre Carl von Essen en ståtlig minnesgåva såsom tack för allt det arbete han nedlagt för klubben under sin nära 10-åriga mastertid. Vice ordföranden hyllade stiftarna i ett formfulländat tal, därvid framhållande klubbens gärning under de tre decennierna. Doktor Flodquist höll ett versifierat tal för hästen och efter middagen visades en film från dagens Hubertusjakt m. fl. av årets ritter.

Tävlingarnas omfattning ökar.

Tävlingarna under denna 10-årsperiod rådde större omfattning än förut. Åren 1907—1911 avhållas regelbundet prishoppningar på vintern i februari eller mars å klubbens bana och fälttävlingar, vissa år även prishoppningar på hösten i oktober under 2 à 3 dagar. Propositionerna för dessa ändras något år från år, men så småningom kommer man fram ungefär till dem, som nu äro gällande. Även point to point-löpningar, ungefär som de nuvarande tävlingarna i terrängritt, avhållas under denna tid. Bland pristagarna återfinnes flera kända tävlingsryttare såsom Översten Greve C.-G. Hamilton, klubbens dåvarande sekreterare, Hovstallmästare Glaes König, Major G. Dyrsch.

År 1911 i oktober anordnar klubben en förtävlan till de blivande olympiska spelens fälttävlan. Tyvärr samlar den blott 3 deltagare. Segrare blev dåvarande sekreteraren Greve Hamilton och andre man Major R. Lovén. På hösten 1912 försiggingo hösttävlingarna i terräng med mycket stor tillslutning. Sekreteraren är tävlingsledare och bland pristagarna återfinna vi dåvarande Överstelöjtnanterna G. Bouveng och J. Åkerman, Fru von Braun, Löjtn. C. G. Lewenhaupt, Ryttmäst. Carl v. Essen, Major Björnström, Löjtn. Lundström m. fl. Under Nordiska Spelen 1913 anordnar klubben prishoppningar på sin bana. Någon snö var det icke men väglaget var trots detta icke allt för dåligt, då marken tinade upp frampå dagen. För första gången ägde då även laghoppning rum. Nio lag tävlade. Segrare blev Ridskolans lag, sammansatt av Löjtn. G. Hain — Fort. — Tärnan, Underlöjtn. B. von Bornstedt, Livdrag. — Godiva, Underlöjtn. A. Sandström, Norrl. drag. — Beauty, och Underlöjtn. C. Bernadotte af Visborg, Livdrag. — Xenia, med sammanlagt 4 fel. Bland pristagare i andra klasser må nämnas Major P. Karsten, A 1 — Ilex, Ryttmäst. B. G:son Holm — Kiriki, Löjtn. Greve G. Lewenhaupt — Medusa och ende civile deltagare Doktor Lars Flodquist — Fiorella m. fl.

Foderbrist och hårda tider.

De båda första åren under denna tid "rådde foderbrist och hårda tider, men detta kunde på intet vis nedsätta klubbens flotta ryttaranda", säger mastern i sin berättelse över jakterna. För att stegra intresset för deltagande i jakterna, instiftas år 1917 ett vandringspris till "bäste jaktkamrat" av Doktor Lars Flodquist. Han skänker då den vackra och

ståtliga Carl XII:s statyetten som år 1917 tillfaller Generalmajor W. Bergman. Detta pris vandrar därefter i 10 år och vanns 1926 för alltid av Generalmajoren Greve Reinh. von Rosen. Denne under alla tider segerrike ryttare, sätter då upp en ny Carl XII:s statyett att vandra i 10 år. Vidare har Friherre Carl von Essen skänkt ett vandringspris till truppförband med i jakterna flitigast deltagande medlemmar, att vandra i fem år 1916—1920. Det vinnes första gången av Positionsartillerireg:tet och av samma regemente för alltid 1920 efter hård strid med Svea ingenjörkår. Deltagareantalet är också mycket stort. Så avredos 1918 10 st. vinterjakter med i genomsnitt 45 deltagare och 11 st. höstjakter med 85 deltagare i varje jakt. Bland de flitigaste märktes särskilt kavalleriinspektören Greve Rudenschiöld, Överstarna Greve R. v. Rosen och N. Bergman, Fru G. Horngren, Doktor Flodquist, Hrr Dahl, Flygt, Malmström, Michaelsson och Friherre C.-F. Bennett, m. fl.

År 1919 red Ryttmästaren Greve P. von Rosen ofta som master vid förfall för den ordinarie mastern. Nio vinterjakter redos med början på nyårsdagen. Att intresset var stort framgår bl. a. därav att Ingenjör Hilding Flygt vid en jaktmiddag i sitt hem den 11 februari överlämnade 10 st. miniatyrstatyetter av Carl XII, avsedda att undan för undan såsom gåva överlämnas till den senaste innehavaren av det stora vandringspriset.

Höstsäsongen var mycket lyckad med början den 20 september och inalles redos 14 jakter. I krönikan skrives: "Årets jakter ha genomgående varit av hög klass. Hundarna ha gått utmärkt, med

Jubileumsjakten vid Drottningholm 1936 blåses in.

Jaktsällskapet rider till kvistutdelning vid Jubileumsjakten. I täten Prins Gustaf Adolf och General Gyllenstierna, därefter fr v Major Lovén, Fröken Arvidsson och Överste Douglas — Generalkonsul Ljungberg, Fru Hasselgren och Överste Sjöberg.

ljudeligt skall, och ekipaget har hävdat sitt gamla anseende. Mastern, Greve Lewenhaupt, pikörerna Fanjunkarna Ekander och Skiöld samt släpdragaren Fanjunkare Närlund äro nu så in- och samarbetade att de nått ett fullkomligt mästerskap ifråga om jaktens ordnande".

Förbimarsch för drottningen.

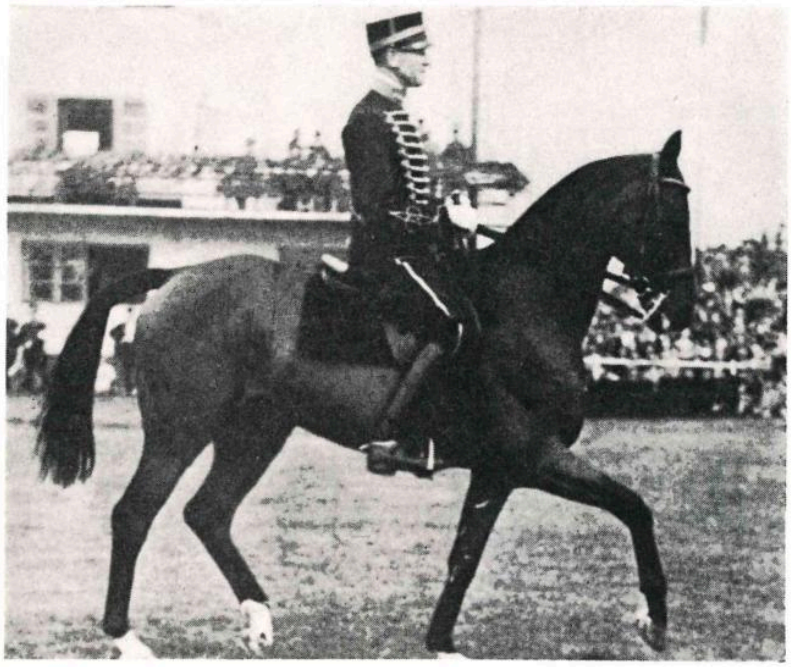
De följande årens jaktsäsonger genomföras planmässigt och då och då på ett glänsande sätt. Drottningholm- och Huddinge-jakterna äro de mest gouterade. Så reds 1920 "the best run of the season" vid Huddinge. Vid halali utdelades 70 kvistar av 1:e pikören Ekander som den dagen blivit befordrad från Fanjunkare till Underlöjtnant i armén. År 1921 reds en storartad jakt vid Drottningholm i närvaro av H. M. Drottningen. Efter halali uppmarscherade jaktsällskapet på terrassen bakom slottet, där ordföranden Greve Rudenschiöld framförde klubbens underdånigaste hyllning, slutande i ett fyrfaldigt hurra för Hennes Majestät, varpå jaktsällskapet uppgående till nära 100 personer, defilerade. I tidningsreferatet står: "De civila ryttarnas antal var ovanligt stort". Klubben hade nämligen under denna tid glädjen att räkna sådana medlemmar som Direktör Berghoff, ingenjör Herman Rasch, Ingenjör Flygt, Doktor Flodquist, Hrr Knut Malmström och Ingenjör Dahl m. fl. bland sina flitigaste jaktryttare. Direktör Berghoff var även en mycket frikostig donator och skänkte mer än en gång avsevärda belopp till klubbens kassa.

År 1923 klagas det över dåligt väder och sekreteraren säger: "Den oerhörda nederbörden omöjliggjorde alla jakter utanför övningsfältet". En tänkt utflykt till Lindholmen gick om intet av samma skäl, men antalet höstjakter uppgick dock till 12. Denna säsong red Kaptenen Greve C. G. D. Hamilton som master, då Greve Lewenhaupt var på militär kommendering utanför huvudstaden. Höstjakterna 1924 fingo en alldeles särskild klang över sig, i det att H. K. H. Prins Gustaf Adolf, då för första gången deltog. Den 23 december gick jakten i trakten av Bromma. Vid halali framförde vice ordföranden Frih. Carl von Essen klubbens hyllning till kvistutdelaren General Linder som för första gången efter sin seger i prisridning på olympiaden i Paris följde hundarna. Den 1 november "en dag som sent kommer att glömmas i Fältridtklubbens hävder" var jakten förlagd till Huddinge. 1:e pikören, Löjtn. Ekander föll med sin häst och skadade sig så svårt att han måste föras till sjukhus. Jakten avbröts en stund. "Någon verklig fart tycks det aldrig ha blivit på den avbrutna jakten", men den fullbordades dock. Kvistarna utdelades av dåvarande majoren Ivar Holmquist till bl. a. Konsulinnan G. Horngren, som ofta förekommer som deltagarinna i jakterna under dessa år. Hubertusjakten det året var förlagd till övningsfältet med samling vid Järfälla kyrka. "Inalles var det på spiken 100 ryttare och ryttarinnor, ekipaget inräknat". Vid halali utdelades järnekskvistarna av Prins Gustaf Adolf. "Efteråt defilerade ryttarna för ekipaget, varvid dock hundarna försiktigtvis ej togos med", står det i krönikan. Detta år har det även ridits vinterjakter i det bistra vädret, omväxlande på isarna och i terrängen. Här deltogo de käcka ryttarinnorna Fru E. Winblad von Walter, Fröknarna B. Lagerfelt och M. Åkerman, Överstelöjtnant Lagerhjelm, Ingenjörerna Rasch och Dahl samt naturligtvis en mängd av garnisonens yngre officerare.

Riskabel isgalopp.

År 1925 hade klubben några minnesvärda jakter. I mars månad reds en gång från Lidingön över Askrikefjärden upp på Rydboholmslandet där spåret ledde 3 km. på land över en hel del höjdhinder och så ner på isen igen mot Lidingön. Isen bågnade under ryttarskaran så att det var som att ständigt galoppera i en svag uppförsbacke. Allt gick lyckligt och när spänningen var över roade endast minnet av det vågade företaget. På hösten reds inalles 15 jakter varibland må nämnas en på 13 km. vid Fittja och Tullinge, en vid Årninge norr om övningsfältet med en massa krävande hinder och en vid Viksjö över delvis för klubbens medlemmar alldeles ny terräng. Hubertusjakten gick på övningsfältet med 125 deltagare.

År 1926 firar klubben sitt 40-årsjubileum. Hubertusjakten gick då vid Drottningholm. Vädret var icke det bästa och betecknas som höstslask med duggregn. "Rendez-vous" var framför slottet på planen vid ångbåtsbryggan och "mellan officerarnas uniformer och damernas modärna pälsar skymtade man de röda frackarna mot markens tunna snötäcke som mogna lingon i en frusen gräddsky", skriver tidningsreferenten. Där märkte man först och främst klubbens ordf. General R. von Rosen, av gamla masters General Linder, Överste Adlercreutz och Översten Frih. von Essen,

T v Ryttmästare Th Byström segrar med Faust i Aachen 1939.

H K H Prins Gustaf Adolf på irländaren Rockaway i Hälsingborg 1939. 2. pris hoppning Svår A.

som dock på grund av benskada ej deltog i själva jakten, Översten Frih. Gyllenstierna, Majoren Greve Bonde, Löjtnanten Greve Folke Bernadotte, veteranerna D:r Flodquist och Dir. Berghoff samt många av vår civila ridnings koryféer. I trakten av Edeby lades de 16 hundarna på spåret. Farten blev genast tämligen frisk trots det ganska halkiga väglaget. Jakten gick vidare över Söderby—Lovö kyrka—Barkarby—Hvilan till halali vid Hvilan, där General von Rosen utdelade kvistarna. Jakten räknade icke mindre än 150 deltagare.

Jubileumsmiddagen avåts sedan på Hotel Royal där H. K. H. Prins Carl hedrade klubben med sin närvaro. Naturligtvis höllos en hel del tal som ömsevis historiskt och ömsevis humoristiskt skildrade den nu 40-åriga sammanslutningen. Det ståtligaste talet höll ordföranden General Reinh. von Rosen, som skildrade klubbens bildande 1886 och dess utveckling under de fyra decennierna. Han riktade ett tack till klubbens "urfäder och stiftare", främst dess förste ordförande Prins Carl. Vandringspriset till "bäste jaktkamrat" erövrades då av General von Rosen, som lovade att till nästa år sätta upp ett lika vackert pris med samma syfte.

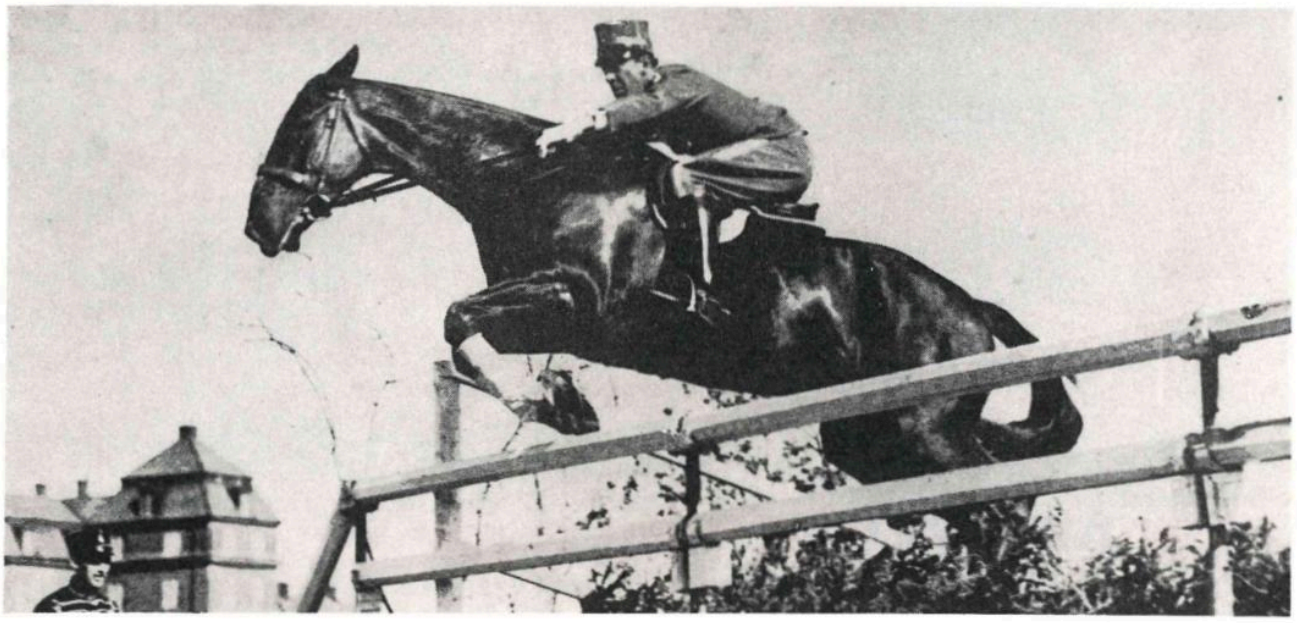
Tävlingarna under denna period vinna allt mer i omfattning i synnerhet som organisationen "Hästutställningen i Stockholm" nedlade sin tävlingsverksamhet 1917—19, varför de stora vårtävlingarna arrangeras av klubben. Likaså stod Fältridtklubben för ryttartävlingarna under Nordiska Spelen som anordnades 1917. Det var huvudsakligen prishoppningar (som förekommo) dels på klubbens "vackra bana" och dels i terräng på hösten, då även terrängritt anordnades. Prisridning och fälttävlan förekommo till en början under dessa år icke alls. 1918 infördes åter prisridning bland vårtävlingarna med tre lättare och en svårare klass, den senare understödd av Svenska Ridsportens Centralförbund. 1919 är prisridningen åter borttagen men däremot äro två klasser terrängritt anordnade även på våren. 1920 är det åter Hästutställning i Stockholm som arrangerar vårtävlingarna och då ingår även prisridning i programmet uti fem klasser varav en svårare. Denna klass vinnes av Överste J.-A. Boltenstern med Iron över bl. a. Löjtn. B. Sandström — Sabel, Kapten J. Lundblad — Uno och Ryttmäst. Frih. W. von Essen — Nomeg. År 1921 har klubben åter tagit hand om vårtävlingarna men anordnade ej någon prisridning utan endast prishoppning i fem klasser varvid det förnämsta priset vanns av Konsul S. Jahnsson på Minsann. På hösten försiggingo de sedvanliga tävlingarna i terräng under två dagar. 1922 däremot ingår även prisridning i vårprogrammet i fyra klasser. Detta år är det klubben som anordnar lagtävlan i prishoppning mellan regementen och kårer om H. K. H. Kronprinsens hederspris, vilket den sedan dess allt framgent gjort. Dessförinnan var det Hästutställningen som hade denna stora tävlan på sitt program. 1923—1926 äro tävlingarna i stort sett varandra ganska lika. På vårarna knytes det största intresset till lagtävlan om Kronprinsens hederspris och den svåra prisridningsklassen där våra blivande olympiaryttare undergå en viss förprövning.

På hösten 1927 avgick Generallöjtnanten Greve Reinh. von Rosen som ordförande efter en lika lång som gagnande verksamhet inom klubben. Icke blott som ordförande och vice ordförande utan även som sekreterare och vid flera tillfällen som vikarierande master och pikörofficer har Greve von Rosen gjort en stor insats i klubbens liv.

Klubben får ny ordförande.

Han efterträddes av H. K. H. Prins Gustaf Adolf. Samma år avlöste också dåvarande översten Frih. G. Gyllenstierna Friherre Carl von Essen såsom vice ordförande. Såsom mastrar hava fungerat först Greve G. Lewenhaupt i tre år, så Majoren W. Löwenhielm i fyra och slutligen Ryttmästaren P. Brändström under de tre sista åren. Sekreterareposten har beklätts av kaptenen Frih. C.-R. von Essen under de fem första åren och av Major R. Lovén under de fem sista åren. Denne har också med denna befattning innehaft sysslan som skattmästare.

Styrelsen har under denna tid sökt att uppehålla de gamla traditionerna och även i viss mån utvidgat verksamheten. En mycket viktig angelägenhet har varit att ordna klubbens bana såväl i administrativt avseende som tekniskt. Flera förbättringar hava utförts tack vare stöd av och samarbete med de militära myndigheterna och Stockholms Gasverk samt A.-B. Tennisstadion. Så har galoppbanan runt själva hinderbanan blivit satt i ett förträffligt skick. Banan i sin helhet har dränerats och planerats, nya fasta höjdhinder och en cementerad vattengrav ha byggts. Prisridningsbanan har också förbättrats. En åskådarläktare har uppförts

på den s. k. flaggstångshöjden vid hinderbanans östra sida.

Ekonomien, som alltid varit svår att balansera, har under denna tid vunnit i stadga. Välvilliga och frikostiga donatorer, bl. vilka må nämnas Hovjuvelaren K. Anderson och D:r Alb. Pauli, hava bidragit med avsevärda summor till klubbens bästa, och medel hava t. o. m. kunnat fonderas. Meuten har trots alla svårigheter kunnat bibehållas, även om hundantalet har måst nedbringas till 12, alla friska och skarpsprungna hundar.

Jaktridningen har i stort sett bedrivits som förut, d. v. s. med en vinter- och en höstsäsong. Naturligt nog har icke jakternas antal under vintersäsongen varit lika stort. Så voro vintrarna 1927, 1930 och 1934 så milda och snöfattiga att endast en eller två jakter kunnat ridas. Men övriga år, särskilt 1931, 1933 och 1936 hava ända upp till 9 vinterjakter genomförts. Höstsäsongen däremot har planmässigt kunnat bedrivas med 12 à 16 jakter varje år. Medaljer och pokaler hava utdelats för flitigt deltagande och strävan att vinna General von Rosens ståtliga vandringspris till "bäste jaktkamrat" har sporrat intresset i hög grad.

15 år som master.

År 1925 då Majoren Greve Gustaf Lewenhaupt red sin sista jakt som master efter att i femton år innehaft denna befattning, utdelades 120 kvistar vid halali. Klubbens medlemmar ville genom stor tillslutning hedra den populära mastern, som på festen efteråt blev föremål för en särskilt livlig och hjärtlig hyllning. De svåraste jakterna och med den skarpaste farten under denna 10-årsperiod hava ridits bakom Major Löwenhjelm som master. Visserligen var deltagarantalet ej fullt så stort som eljest ofta varit fallet, men ridskickligheten och hästarnas kondition sattes på verkliga prov. Hubertusjakten 1933 på Järvafältet gick i ösregn, men likafullt hade något över 80 ryttare hörsammat kallelse till jakt. Major Löwenhielm hyllades vid festen på kvällen med en särskild hedersgåva, ett jägarhorn av silver.

I slutet av år 1931 avgick i samband med avskedstagande ur militärtjänsten Löjtnanten i armén C. J. S. Skiöld som klubbens 2:e pikör. I flera tiotal år hade han då troget och villigt skött sin befattning och gjort sig allmänt omtyckt för sitt käcka och flärdfria väsen och sitt manliga och ståtliga uppträdande.

Året därpå avgick även klubbens 1:e pikör, Löjtnanten i armén Nils Ekander efter att hava tillhört klubbens ekipage i omkring 30 år. Hans insatser för klubbens jakter hava varit ovärderliga, hans sakkunniga och ömma vård om hundarna, hans djärva uppträdande till häst som pikör framför fältet, hans breda godmodighet och trygga, skånska sätt har med rätta gjort honom populär samt allmänt värderad och omtyckt även utanför klubbens krets. Han efterträddes av Fanjunkaren vid K 1 G. Andeéhn.

Under Ryttmästare P. Brändströms mastertid har deltagarantalet vid jakterna åter stigit. Särskilt omtyckta hava de jakter blivit som lagts utanför själva övningsfältets gränser såsom vid Hesselby, Näsby, Viksjö och icke minst Drottningholm, dit årets Hubertusjakt är förlagd.

Tävlingarna hava under dessa sista 10 år allt mer ökat i omfattning. Förutom de tre stora offentliga tävlingarna på vintern, våren och hösten, hava också under de senaste åren s. k. seriehoppningar anordnats i Livregementets ridhus. Vintertävlingarna hava huvudsakligen avhållits inomhus på grund av de osäkra vinterförhållandena som varit rådande. K 1:s ridhus har av sekundchefen välvilligt upplåtits, åskådareläktare hava uppförts, belysningen har förstärkts, så att det gamla önskemålet, en täckt hippodrom, nästan gått i uppfyllelse.

År 1934 fingo vårtävlingarna ett internationellt inslag, i det att inbjudan att deltaga i dessa hade utfärdats även till Danmark, Finland och Norge. Även till Estland och Lettland hade inbjudan ställts, men från dessa båda länder kunde tyvärr inga ryttare infinna sig. Från Danmark infann sig en ryttare, från Finland tre ryttare och två ryttarinnor och från Norge 2 ryttare samt 4 ryttarinnor. Särskilt framgångrika voro de norska damerna, som av fem pris i prisridning togo tre.

Deltagarantalet i tävlingarna har nästan konstant ökats, särskilt åren närmast före de olympiska spelen såväl i prisridning och prishoppning som fälttävlan har klubben ordnat både vinter och vår.

Vid en återblick på de gångna 50 åren kan med skäl sägas, att klubben städse arbetat för sitt från början uppsatta mål: "att väcka och underhålla håg för fältmässig ridning". Måtte så ske allt framgent.

GLIMTAR UR ARKIVET 1900–1961

av STIG DE BERG

1900 8/5. Enligt beslut av styrelsen skulle pikörerna, efter masterns bestämmande, bära gröna rockar.

12/12 1905. Under hösten hade kortare jaktfärder ägt rum med såväl järnväg som av klubben förhyrd ångbåt till nejderna kring Drottningholm, Hässelby, Järfälla, Spånga, Järva, Täby, Stocksund och Huddinge m fl på något avstånd från huvudstaden belägna orter.

Tävling i fältridning hade anordnats i oktober.

Nu är hundarna 30 och styrelsen räknar med "att klubben hösten 1906 skall få nöjet jaga bakom ett av 10 koppel bestående, vackert, likartat och skarpsprunget släpp".

30/11 1910. Den 21 maj hade prishoppning för skolungdom ägt rum, varvid studenten Th. Byström fick 2. pris på hästen "Drummond".

En minesmedalj har börjat utdelas, huvudsakligen till jordägare, som ställt mark till förfogande för jakterna.

30/11 1911. I sin arbetsplan upptog styrelsen en stadgeändring, avseende inrättandet av en särskild medlemsklass för skolungdom.

30/11 1913. Terrängprishoppningar i tre klasser hade under året hållits i terrängen vid Hägerstalund. "Dessa tävlingar har präglats av det uppsving, som gör sig gällande inom denna särskilda gren av hästsporten inom landet."

Styrelsens v ordförande, Översten E Oxenstierna hade under året gått bort. Om honom — en av klubbens s k urfäder eller stiftare — står det i styrelseberättelsen följande: "Överste Oxenstierna hade icke vad man plägar kalla en ryttarkropp, men vad som felades i detta avseende ersattes till fullo av den mest utpräglade ryttarsjäl. Alltid väl beriden mötte han aldrig några hinder, vare sig innan han red på dem eller sedan de väl var klarade. Skulle han på fältet hastigt förflytta sig från en plats till en annan, så skedde det rakaste vägen. Hur ofta hade vi ej hjärtat i halsgropen, när vi såg honom bränna på stora bastanta hinder utan tanke på någon risk. Men han hade hjärtat på rätta stället, och detta hjälpte honom alltid *över*, även om det skedde med ett fall, och *ända fram* till målet, även om en arm var bruten. Må han bjuda oss till ett föredöme, när modet någon gång sviktar."

30/11 1916. Nu äro hundarna 41.

30/11 1917. 6000 kr hade under året skänkts till pennigpriser. Folkhushållningskommissionen hade beviljat en framställning från klubben om samma foderranson till klubbens civila medlemmars hästar som till arméns. Medlemsantalet är nu 460.

4/12 1919. Styrelsen beslöt att ett kristidstillägg för år 1919 skulle utbetalas till pikörer och släpdragare.

30/11 1920. Ingenjör H Flygt hade skänkt ett vandringspris, en bild av "Sir Carson", till den bäste tävlingsryttaren för året.

1/11 1921. Mastern hade inlett underhandlingar om import av engelska foxhounds "för att ytterligare öka avståndet mellan jaktfältet och hundarna".

Doktor Lars Flodquists vandringspris hade för året tilldelats doktor Flodquist och ingenjör H Flygts konsul S Jahnson.

I arbetsplanen för 1922 meddelades, att jaktpokaler endast skulle finnas som 10- och 5-årspokaler, under det att de för ett och samma års jaktdeltagande skulle ersättas av klubbens minnesmedalj. Ekonomiska skäl föreburos.

5/4 1922. Beslöt styrelsen medge ledamot, som uppfyllt fordringarna för jaktmedalj, att utbyta denna mot jaktpokal mot erläggande av mellanavgift.

6/12 1923. Styrelsen beslöt minska antalet hundar från 30 till 19 av ekonomiska skäl.

3/12 1924. Prins Gustaf Adolf (f 1906) hade deltagit i ett flertal jakter.

9/12 1925. Intresset för prisridning hade avsevärt ökat.

25/5 1925. Fastställde styrelsen stadgar för ett av Kammarherre friherre C Fr Bennet skänkt vandringspris.

8/12 1925. Styrelseprotokollet § 4 lyder som följer: "Upplästes skrivelse från styrelsen för Svenska Avelsdjursutställningarna angående planen att i Stockholm söka uppföra en större ridhall. Framhöll ordföranden frågans betydelse för hästsporten samt utsåg styrelsens vice ordföranden, skattmästaren och sekreteraren att såsom delegerade för klubben avhandla frågan med de av Aveldjursutställningarna utsedda ombuden."

6/9 1926. Verksamhetsfältet vidgas. § 5 i styrelseprotokollet:

"Meddelade mastern att K Operans styrelse efterhört huruvida några av klubbens hundar kunde få disponeras av Operan vid vissa föreställningar, varför Operan erbjöd en ersättning av 15 kr per gång. Beslöt styrelsen att under erbjudna villkor lämna sitt tillstånd härtill, dock att klubben icke på något sätt ansvarade för hundarnas kammardressyr."

15/10 1926. Beslöt styrelsen att vid 40-års jubi-

Hubertusjakten 1926 på Drottningholm.

leets firande tilldela pikörerna (underlöjtnant Ekander och fanjunkare Skiöld) klubbens förtjänstmedalj i guld och släpdragaren (fanjunkare Närlundh) samma medalj i silver, i samtliga fall "att å bröstet bäras".

Vidare beslöts att till Civila Ryttarförbundet t v årligen fr o m nästkommande år skulle skänkas ett hederspris till ett värde av omkring 200:— kr.

4/12 1927. Vid ett styrelsesammanträde anmälde ordföranden, att Prins Gustaf Adolf — med Kronprinsens gillande — förklarat sig villig mottaga eventuellt val till ordförande.

27/12 1927. Första styrelsesammanträdet under ordförandeskap av Prins Gustaf Adolf hölls denna dag. (Prinsen var då nyutnämnd fänrik vid Kungl Livregementets dragoner, och hans sekundchef var styrelsens vice ordförande.)

14/5 1928. I ett styrelseprotokoll omnämnes tre tävlingsgrenar vid vårtävlingarna: prishoppning, prisridning och ridhästtävlan.

15/3 1929. Beslöt styrelsen anskaffa en något begagnad skrivmaskin till klubbens expedition för 50 kronor.

17/3 1930. Bestämmelser för "Hästväns fond" fastställdes av styrelsen.

28/3 1931. Hästväns fond nr 2, sedermera benämnd "Doktor Albert Paulis fond" anmäldes av donatorn i styrelsen.

12/9 1931. Major Lovén föreslog styrelsen anskaffandet av en apparat för utmärkandet av fyrkantspår vid prisridning.

Vid samma tillfälle beslöt styrelsen att ingå med en skrivelse till Stuteriöverstyrelsen angående erhållande av bidrag från totalisatormedel med anledning av klubbens verksamhet för hästavelns befrämjande.

9/1 1932. Klubbens, på initiativ av generalmajor Gyllenstierna tillkomna plakett diskuterades vid ett styrelsesammanträde.

16/12 1932. Styrelsen beslöt föreslå sådana ändringar § 5 i stadgarna, att såväl manliga som kvinnliga juniorer skulle kvarstå som sådana till 18 års ålder.

23/11 1933. Styrelsen beslöt att å ordinarie allmänna sammanträdet utdela miniatyrstatyetter av Carl XII till dem, vilka under de sex föregående åren erövrat generalen greve R von Rosens vandringspris till "bästa jaktkamrat".

6/4 1934. Beslöt styrelsen att uppföra en läktare på fältrittklubbens bana i norra delen av den s k flaggstångshöjden.

25/9 1934. Det anmäldes i styrelsen, att vårtävlingarna gått med en förlust av 1500 kronor.

14/12 1934. Styrelsen diskuterade bestämmelser för seriehoppningar.

6/2 1936. Kaptenen Dahlgren föreslog styrelsen, att skärmar skulle anskaffas att uppställas mellan prisdomarna i avsikt att förhindra dem att under tävlingens gång meddela sig med varandra.

16/4 1936. Stadgar för Ingeborg och Ansgar von Hedenbergs vandringspris i prisridning för juniorer finns intagna i styrelseprotokollet.

21/9 1936. Styrelsen beslöt att vid 50-årsjubiléet samma år tilldela Kronprinsen och Prins Carl s:r förtjänstplaketter i guld samt Prinsarna Eugen och Oscar Bernadotte m fl plaketten i silver.

18/12 1936. Styrelsen diskuterade möjligheterna att även upptaga avläggande av prov för ryttarmärket på sitt program.

18/12 1940. Vid ordinarie allmänna sammanträdet väljes Prins Gustaf Adolf till ordförande och Överste C A Torén till vice ordförande.

11—14/6 1941. Vårtävlingar anordnas på Klubbens bana och få ett i allo lyckat förlopp. Bland de främsta resultaten må nämnas Löjtnant Jungs seger i hoppning. Svår A, med Zeus över ryttmästare Nyblaeus med Kahouanne efter fyra omhoppningar på höjder upp till 1.90 m.

21/12 1942. Medlemsantalet är nu 466 vilka fördela sig sålunda:

Hedersmedlemmar 34
Ständiga medlemmar 137
Ordinarie medlemmar 295 (varav 12 juniorer)

10/12 1943. Årets sista tävling arrangeras i K1 ridhus. Det är en dressyrtävlan för juniorer om det von Hedenbergska priset.

Major Lovén, som avgår ur Styrelsen efter att ha tillhört densamma i 15 år varav 8 som sekreterare, tilldelas Klubbens förtjänstplakett i silver.

15/12 1944. Vid ordinarie sammanträde väljes ryttmästare S Holm till master och sekreterare.

19/12 1947. I "Berättelse för Klubbens verksamhet" under dess 61:a arbetsår läser man "Klubben har under det gångna året drabbats av en oersättlig förlust i och med Orförandens, HKH Prins Gustaf Adolfs bortgång."

17/12 1948. SRF styrelse har sitt första sammanträde efter sammanslagningen av SFK och CR.

11/1 1949. Styrelsen beslutar ansluta SRF till det nybildade RidF genom en särskild sektion.

30/1 1950. Styrelsen konstaterar en kapitalbrist på ca 16.000 kronor.

31/10 1951. Redogörelse lämnas i styrelsen av herrar Sachs och Willes för vissa förundersökningar till en efterolympiad i Stockholm i SRF regi i augusti 1952.

11/1 1952. Konungen och Drottningen hade åtagit sig att bli förbundets beskyddare. Kommittén för CHIO Stockholm bildades.

1/7 1952. AB Stockholms Ryttarförbunds Intressenter bildades.

CHIO:s fond på 20.000 kronor bildades.

16/12 1952. Det första exemplaret av SRF:s nuvarande plakett utdelades.

24/2 1953. Minnespris av enhetsutförande införes, avsett att bl a utdelas vid offentliga tävlingar till varje placerad ryttare, som ej erhåller hederspris.

Offentliga tävlingar 6/2—8/2 gingo med 3500 kronors förlust.

19/10 1953. Stadgar för juniorsektionen fastställdes. Ridhuskommittén tillsattes.

19/1 1954. Tävlingar i slalom efter häst beslötos.

Stora schaktningsarbeten på SRF bana genomföres.

19/10 1954. Första stadskampen Helsingfors—Stockholm beslöts på initiativ av ryttarsammanslutningarna i Helsingfors, där den också ägde rum 11/12—12/12.

1/12 1954. Prinsessorna Margaretha, Birgitta och Desirée bli första hedersledamöter.

21/6 1955. Styrelsen beslutar beställa 300 biljetter till Ryttarolympiaden 1956 för sina medlemmars räkning.

20/1 1956. Styrelsen beslutar att utge ett medlemsblad under redaktörskap av fröken Pidde Vilhelmson.

Fastställdes instruktion för sektions indelning i dressyr, hoppning och fältridning.

16/3 1956. Styrelsen beslutar att anställa tyske ryttmästaren F Weidemann som lärare i hoppning.

24/4 1957. Beslöt styrelsen att A-B Stockholms Ryttarförbunds intressenter skulle ombildas till "A-B Ryttarolympiaden 1960" med syfte att stödja vårt deltagande i Romolympiaden.

10/3 1958. Diskuterades inom Styrelsen ridsportsligt utbyte med Ryssland.

9/3 1959. Meddelade sekreteraren att kontakt tagits med Skansen-ledningen om anordnandet av ryttar- och ponnyuppvisningar på Skansen en söndag i april.

Beslöt styrelsen att tillsätta en kommitté för att förbereda "jubileumsåret 1961".

30/3 1960. Beslöt styrelsen att en elektrisk tidtagningsapparat skulle provas under vårens offentliga tävlingar för eventuellt senare inköp.

19/1 1961. Beslöt styrelsen att till jubileumstävlingarna maj—juni inbjuda vissa utländska ryttare bl a bröderna Raimondo och Piero d'Inzeo.

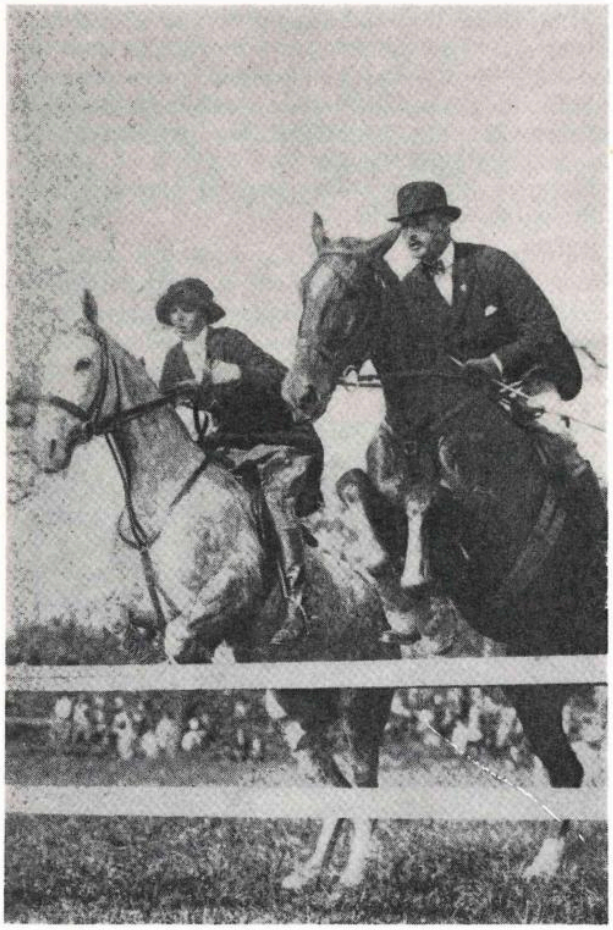

Master och pikörer 1936. I mitten — Ryttmästare P Brändström, t v fanj G Andéhn, t h fanj Å Lorentzon.

EN GAMMAL STOCKHOLMARES RYTTAR-MINNEN

av GUSTAF GRAF

Marja Flodqvist på "Dolina" och Gustaf Graf på "Hidalgo" under parhoppning 1924.

Jag har fått i uppdrag att lämna några minnesbilder från den tid jag hade äran och nöjet att vara verksam för ryttarlivet i Stockholm. Tiden sammanföll i stort sett med vad man kallar "det glada 20-talet". Den var kanske i grund och botten ej gladare än exempelvis vår nuvarande tid, men på den tiden hade det hemska trycket från första världskriget just lossat och givit plats för en glad optimism. Ridsporten fick sin beskärda del av lättnaden i läget och det är knappast överdrivet att tala om en dess renässans. Stockholms Fältrittklubbs tävlingar voro en fröjd för ögat då hela kavalkader av granna kavaljerer från de många beridna regementena startade vid smattrande trumpetfanfarer (på senare tid ersatta med bölande från ett bilhorn — quel horreur). Ett par tre gånger i veckan under säsongen ledde ett fulltaligt meute glatt skällande hundar väl besatta fält genom den då ännu jungfruliga terrängen i stadens omgivningar. Tävlingscirkusen kom i gång från Trelleborg upp mot polcirkeln, det hela ackompanjerades av glada fester. Även med den hårda korrektion som är nödvändig vid bedömningen av flydda tiders minnen får man nog säga att en hel del av förgyllningen sitter kvar.

Det var ej särskilt svårt ej heller överväldigande dyrbart att komma över bra hästar, vare sig det gällde köp eller nyttjande och antalet civila ryttare, både damer och herrar, ökade liksom det civila inslaget vid tävlingar och jakter.

Civilt Ryttarförbund

Det var då i glada ryttarlag som tanken dök upp på en mer målmedveten skolning av detta alltmer ökade antal civila ryttare och man hade fullerväl

klart för sig, att en rätt bedriven ridsport har en god skolning och allvarligt arbete som förutsättning.

Med tanke härpå bildades i början av 20-talet Civila Ryttarförbundet, vars första uppgift var att genom instiftande av ett svenskt ryttarmärke giva en målsättning för en rationell utbildning av civila ryttare.

Det var ej lätt att ena sig om programmet, men med hjälp av sådana intresserade och auktoritativa krafter som Överstarna *C G Boltenstern* samt bröderna *Claes* och *Bror Cederström* gick det hela i lås. Boltensterns kurser för mer avancerade ryttare gjorde sannerligen stor nytta liksom Cederströms landsfaderliga verksamhet, som överdomare vid märkesprov landet runt. Märkesridningen omfattades redan från början med stort intresse i hela landet och som belysande exempel kan nämnas, att vid ett enda tillfälle i Stockholm ca 100-talet ryttare och ryttarinnor deltogo i proven samt att år 1936 när handhavandet av märkesridningen övergick till Svenska Ridsportens Centralförbund kunde den tidigare ledningen (till vilken 23 klubbar över hela landet voro anslutna) avlämna rapport om 1609 avlagda prov i hela landet under 10 årsperioden 1926—36.

Stockholms Fältrittklubb, som huvudsakligen militärt betonad, hade av organisatoriska skäl ej haft anledning att som sådan deltaga i denna form för arbetet till ridsportens främjande. Däremot kan ej nog framhållas den avgörande insats som många av Fältrittklubbens militära medlemmar gjorde för Civila Ryttarförbundet, Ryttarmärket och ridsporten över huvud taget.

Sedan jag alltså i några raska drag sökt skildra ramen kring 20-talets ryttarliv i Stockholm, ingår ännu en angenäm uppgift i mitt åtagande, nämligen att lämna några erinringar om de personer som utfyllt denna ram och givit den färg. Redan från början måste jag dock säga ifrån, att jag är djupt medveten om min oförmåga att tillfredställande klara denna del av mitt åtagande. Min verksamhet var helt förlagd till Civila Ryttarförbundet och kan man därför ej förtänka mig, att jag ej haft de kontakter, som erfordras för att göra rättvisa åt de många förtjänta män som inom ramen av Stockholms Fältritklubb varit de verkligt dominerande då det gällt ryttarlivet i Stockholm. Jag måste av detta skäl nöja mig med att apostrofera några av de militära medlemmar av Fältrittklubben, som ofta med stora uppoffringar av tid och möda och alltid med största personliga välvilja gjort de civila ryttarna stora tjänster. Det må också förlåtas mig de luckor i denna "récherche du temps perdu", som ett vikande minne förorsakat. Man bör godhetsfullt hava dessa reservationer klart för sig, när jag ur minnet söker fram profiler av dem, som genom föredöme eller egna prestationer eller också som instruktörer gagnat sporten.

I mer än en bemärkelse högre än allt folket reste sig dåvarande dragonöversten *Göran Gyllenstierna.* Som verklig aristokrat "plein de gentillesses" skapade han en förtroendefull och fridsam atmosfär.

*

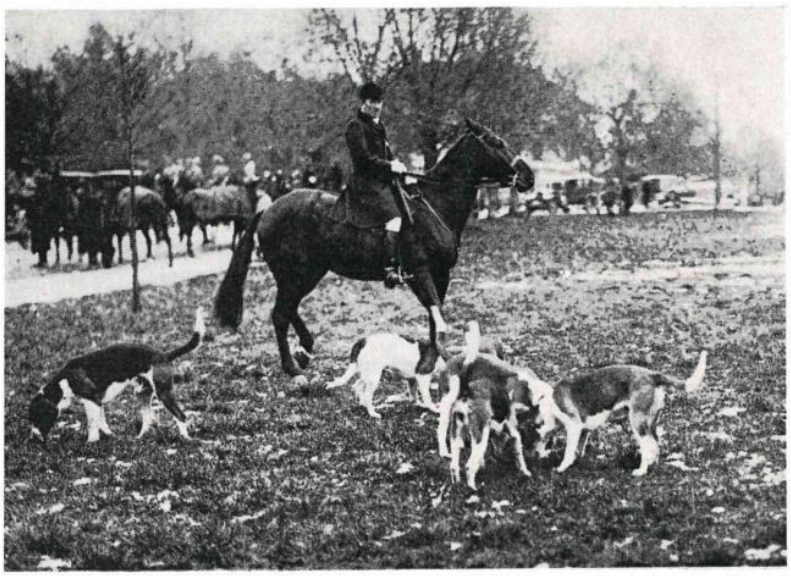
En husarlöjtnant, som med årens lopp gick upp mot stjärnorna, dels de som i form av internationella pris tindra på ryttarhimlen, dels de som lysa från en generalskrage var *Sven Colliander.* Han sörjde för att inom ridsporten kom en nyttig fläkt av "tusan-djävla" i god mening.

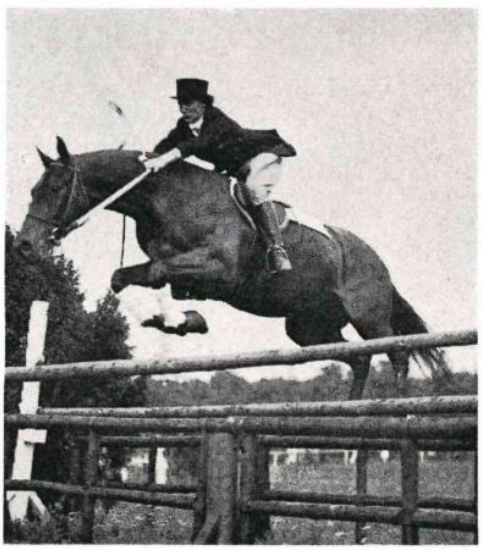
*

Officerskåren vid hästgardet hade åtskilliga karlar, som tålde att tittas på som föredömen då de uppträdde på tävlingsbanorna och som med chevalresk välvilja ställde sig till förfogande som domare vid Civila Ryttarförbundets prov och tävlingar. Bland desas må nämnas sedermera hovstallmästarna *W v Essen* och *Cl König,* på sin tid smått legendariska ryttarfigurer.

Jaktridningen omhuldas

Fältrittklubbens uppgift var ju på den tiden till stor del, kanske den största, att giva medlemmarna tillfälle till en av de mest eggande upplevelser en ryttare kan undfå — att i hinderströdd terräng få en frisk galopp efter ivriga hundar. Dåvarande rytt-

mästaren *Gustaf Lewenhaupt* och kaptenen *C-G D Hamilton* voro under olika perioder mastrar, högt ärade för det sätt varpå de uppfyllde denna befattning. Båda hava f ö sina namn varaktigt inristade i ridsportens annaler. Klubbens tävlingar leddes av dåvarande kaptenen *L v Krusenstierna* senare kom kaptenen *C R v Essen,* båda slitstarka sekreterare och organisatörer.

Många civila ryttare hava alla dessa funktionärer i tacksamt minne för visad välvilja vid Fältrittklubbens jakter och tävlingar.

En gammal medlem i Fältrittklubben var Doktor *Lars Flodqvist,* som sannerligen ej skydde risker för sin runda lekamen vid tävlingar och jakter. Han blev Civila Rytarförbundets första ordförande och inplantade något av sin egna oförvägna ryttaranda bland de många civila ryttare, som efter förberedelser på Ryttarförbundets egna tävlingar släpptes ut på mer kvalificerade vädjobanor. Efterträdare på ordförandeplatsen blevo så representativa och dugande män som Hovstallmästare *G Tamm,* Friherre *C F Bennet* och Direktören *Helge Arvidson.*

Professorn vid Veterinärhögskolan *Gerhard Forssell* var ett pålitligt ankare vid organisationen av Förbundet. Han såg till att i fordringarna för Ryttarmärket ingick en väl avpassad portion hästkännedom, något som alla "provryttare" haft nytta och glädje av.

En honnör måste rättvisligen tillkomma de instruktörer, som på den tiden stretade med sina mer eller mindre ridbegåvade elever. På det ej oviktiga "lågstadiet" minnes man *Assar Lindeblad.* Namnen *F Swartling, O W Lindström* och *L G Härdelin* kunna än i dag få avsuttna ryttare att lysa upp. *P E Lindroth* är ännu verksam å ridhuset på Djurgården.

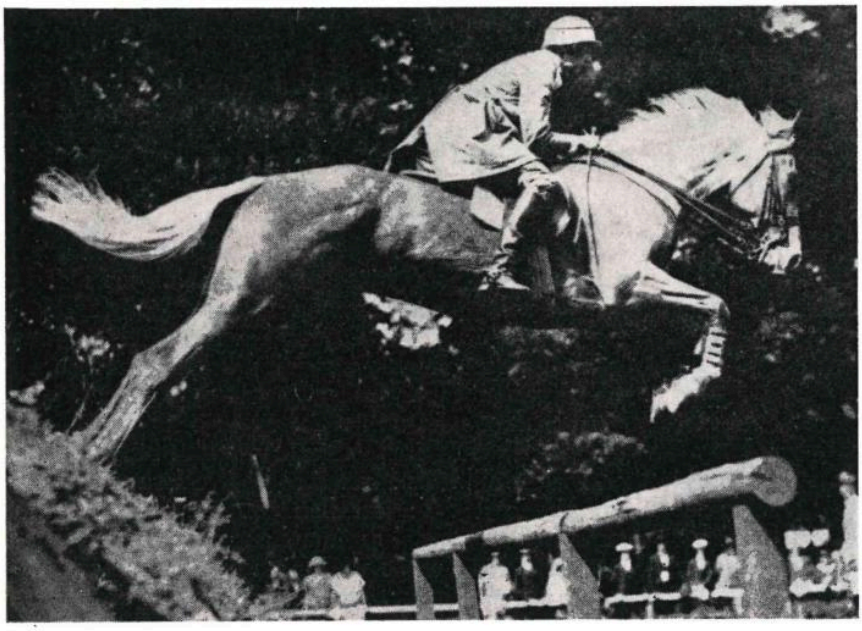
Kvinnlig fägring på hästryggen

Det skulle givetvis föra för långt att ur minnets hav håva upp namn på alla de civila, som under utövande av sporten gjort sig mer eller mindre bemärkta på Fältrittklubben eller Civila Ryttarförbundets tävlingar. Ridningen är ej för ros skull en chevalersk sport och låt oss därför draga oss till minnes några av de damer, som på den tid här är fråga om voro verkliga prydnader vid olika tävlingar. Man bör då väl först nämna *Generalkonsulinnan Horngren* för en lång och lysande bana. *Marja Flodqvist,* som en gång genom seger över militär elit i svårare hoppning vid ridsportens högborg, Strömsholm, fick därvarande kavalleriinspektören att erfara djupa olustkänslor. Fru *Ella Winblad von Walter,* som så småningom fann tempot vid hopp- och dressyrtävlingar litet för sävligt och övergick till kapplöpningsbanan. Fruarna *Ingeborg Lundberg* och *Ruth Hasselgren* voro kända härjarinnor i prislistorna liksom Friherrinnan *M v Essen,* som tappert tog upp en tragiskt avsutten makes fallna mantel.

Last but not least — *Linde v Klinkowström,* som odlade en så speciell ridsportgren som distansritten. Hon kom ända till Rom — naturligtvis, ity dit leda alla vägar, men det är långt från Stockholm.

De civila herrar, som gjorde sig gällande på vädjobanorna voro legio, men jag tycker mig minnas att de av olika skäl ej visade fullt samma ihärdighet i tävlingsridning som damerna. Ihärdiga och framgångsrika kämpar voro dock Konsul *S Janson* och Direktör *G Egnell.* Ett lysande undantag var *T Eliason,* som redan då visade framhovarna och sedan gick från klarhet till klarhet. Jag avslutar kapitlet med att nämna *Waste Grevin,* som nog tog mången silverbuckla, men vad var det mot det antal han tiggde ihop till Ridsportens och sin egen ära.

Nu förstår jag att ridsporten i Stockholm arbetar under betydligt svårare förhållanden än under det glada 20-talet. Någon anledning till pessimism fines dock ej, ty i alla tider har det funnits och kommer alltid att finnas entusiaster för denna i sanning ädla sport.

T v Greve G Lewenhaupt med en del av meuten vid Hubertusjakten på Drottningholm 1926.

*Friherinnan Margareta von Essen på Skattman**, brun vallack f 1920 e Radis Rouge.*

*Linde v Klinkowström på Castor . Isabel val f 1919 e Nepari—Radieux**.*

HUR STOCKHOLMS FÄLTRITTKLUBB KOM BORT

av CARL-GUSTAF DAVID HAMILTON

Vid seklets början var tävlingsridningen inte minst i Stockholm så gott som uteslutande en militär sport. Att vara ryttare ansågs egentligen liktydigt med att vara officer vid kavalleriet eller åtminstone vid ett beridet truppförband. Några andra räknades knappast. Visst fanns det civila ryttare, morgonfriska herrar, som tog sin givna dagliga tur runt Djurgården. En och annan, t o m damer, som fröken Lotten af Ugglas, deltog i S F K:s jakter. Men det var i regel sporadiskt och i sådana jakter, som gick på och omkring Ladugårdsgärdet. Att en civil ryttare deltog i en offentlig prishoppning hörde till sällsyntheterna. Något vanligare torde det dock varit både i Göteborg och Skåne. Undertecknad, som under de årena "fått sin uppfostran avslutad" med en utländsk resa, i hög grad ägnad åt hästsport, hade därunder fått se hur olika det var i detta fall både i Frankrike och England. Varför skulle våra civila ryttare behöva vara sämre?

Ungdomstävlingar på programmet

År 1907 blev jag engagerad av ryttmästare Gustaf Örn, en av tidens främsta hästkarlar, att leda några ridavdelningar i "ridhuset bakom Idrottsparken". I min ungdomliga iver trodde jag att nu skulle jag kunna göra något åt nämnda "missförhållande". Och där kanske fanns vissa förutsättningar. En avdelning bestod av skolpojkar. Åtskilliga av dem nådde framstående resultat som ryttare: Tobby Byström, Lars Lithander, Hans von Rosen, Gösta Wahlberg och Rolf Örn t ex. Beklagligtvis hade jag ingen del i äran härav. Jag behövde inte ens ge dem del av min egen entusiasm. Den hade de själva och andra förutsättningar därtill. Och nästan alla gick den militära banan. Men en bra sak kom detta att medföra. Fältrittklubben införde ungdomstävlingar. Den saken hade varit på tapeten åtta år tidigare. "Mouffen" Strömfelt hade på den tiden på Tattersall en ridavdelning av pojkar med senare inom hästsporten rätt kända namn såsom Edvard Cassel, C-G D Hamilton, Claes König, C G M T Lewenhaupt, Oscar Markstedt, Frank Martin och Henry Peyron. Dessa sammanträdde en dag på Bergs konditori och författade en inlaga till S F K med anhållan att få hästtävlingar för skolungdom. Därav blev då intet. Men den som slängde med ridspöt så att en kläpp i kristallkronan råkade komma i drift och splittra den stora trymån glömmer nog icke sammanträdet.

En annan avdelning bestod av herrar i olika åldrar. Som jag trodde att de ville lära något om ridning blev min besvikelse stor, när de ville ha musikridning. Men där fanns många friska gossar, som ville mer än rida runt ridhuset eller Djurgården: Erik Asp, Josef Berghoff, Gunnar Egnell, bröderna Flodquist, Hilding Flygt, Gösta Frölich, Knut Malmström, ja, jag skall icke försöka räkna upp dem, då jag icke kan komma ihåg alla och icke heller om de var med från början eller kom med senare. Ett par sådana var i alla händelser Herman Rasch, som kom från Ryssland först efter revolutionen och Gustaf Graf, som kom med ännu senare.

Hur saken sedan utvecklades minns jag icke, men det blev mer och mer sportbetonade övningar både inom och utom ridhuset. Gustaf Örn var alltid hjälpsam och förstående när det gällde hinderbyggen och prishoppningar.

Mitt engagement hos Örn räckte väl en vinter, men mitt samarbete med de civila vännerna kom att bestå åtskilliga år. Fast det var fullständigt fristående och oorganiserat, blev det allt mera knutet till S F K, där jag då var sekreterare och där man hade gott stöd av sådana mastrar som Carl von Essen och Gustaf Lewenhaupt.

Skolning i jaktfältet

Fältrittklubbens jakter blev utom det stora nöjet även det främsta medlet för mina adepters skolning. Klubbens hinderbana liksom A1:s för träningen till 1912 års Olympiska hästtävlingar anlagda hinderbana blev andra viktiga ingredienser. Allt eftersom säkerheten växte, växte också aptiten. Man skaffade sig utmärkta hästar och framgången uteblev icke. Den ene efter den andre började placera sig i klubbens såväl som i offentliga tävlingar. En nådde därhän, att han var att räkna med i ganska betydande sammanhang, nämligen Josef Berghoff. Han torde varit nära de 50 när han började rida på hinder. Han nådde långt i den kons-

ten, sedan det gått upp för honom att han icke skulle lyfta hästen utan hästen honom över hindret.

Fullt så långt nådde icke eldsjälen Lars Flodquist. Med oerhörd energi kom han därhän, att, om hästen skötte sig oklanderligt, vilket ofta hans goda, men icke alltid så lättridna hästar gjorde, så gjorde han detsamma. Det var minsann vackert så. Hans då unga dotter Marga blev honom f ö en god förebild.

Många fler exempel skulle kunna dras fram, men i avsaknad av anteckningar får det vara nog. Mycket arbete låg bakom framgångarna. Man skydde varken kostnader eller besvär. Ofta måste tidiga morgontimmar tas i anspråk för träningen.

Olympisk morgonritt

På en sådan ritt kan jag ange både dag och tid. Det var dagen efter terrängritten vid 1912 års O. S. Vi torde varit 6 à 7 ryttare som kl. 4 fm samlades hos Berghoff på en kopp kaffe. Omedelbart efteråt blev det uppsittning och utritt över så gott som hela Järvafältet till startplatsen för den olympiska banan.

Med sitt aktiva intresse och dessutom stor frikostighet som donatorer är det givet att det civila inslaget i S F K skulle få allt mer att säga till om. Därmed trodde jag att vi kommit ett gott stycke på väg mot det mål som blivit min käpphäst, nämligen att hästsporten skulle betraktas icke som en militär utan som en allemans sport. Men däri bedrog jag mig. Mina civila kamrater började känna sig säkra och ville stå på egna ben. Mina försök att övertyga dem att de var på fel väg slog alldeles slint.

När mina tjänsteförhållanden småningom hindrade mig att ägna så mycken tid åt hästarna och mina ridande vänner skaffade de sig en annan medhjälpare nämligen dåvarande ryttmästaren, nuvarande generalen Åge Lundström, så de bytte för visso icke ned sig. Den civila ridningen gick faktiskt mot sin guldålder här i landet och det gällde icke minst på kvinnosidan. Och en vacker dag var det Civila ryttarförbundet en verklighet, förvisso utan min medverkan. Men kring just den grupp ryttare, som jag så långt jag förmått försökt få att känna sig hemmastadd i S F K.

Den dag kom emellertid, då jag fick anledning fundera över om mitt motstånd mot de civilas egen organisation icke berott på en felbedömning. Förbundet gjorde stor nytta icke minst tack vare det på Gustaf Grafs initiativ tillkomna Svenska ryttarmärket. Men plötsligt befanns C R överflödigt. Arméns snabba avhästning satte även den militära ridningen på avskrivning och den civila ridningen kom av sig själv i ett visst överläge. Alle-mans-ridningen höll rent av på att kunna förverkligas tack vare Ridfrämjandets energiska arbete. C R sökte sig tillbaka till utgångspunkten. Men det kunde icke låta sig uppslukas av S F K med dess traditionsrika namn. Man måste ha del i namnet och så blev den sammanslagna organisationens namn Stockholms Ryttarförbund och därmed hade Sveriges äldsta Fältrittklubb kommit bort.

Dir J Berghoff på "Gold Coin", Malmö 1915.

D:r L Flodqvist på "Following On".

TJUGOFEM SÄSONGER BAKOM HUNDARNA

Major Tor Wibom med sin imponerande pokalsamling.

När en ryttarorganisation, som genom tiderna speciellt omhuldat jaktridningen firar sitt 75-årsjubileum, är det naturligt att redaktören i dessa rekordens tidevarv söker utröna vem som ridit de flesta jakterna. Någon egentlig arkivforskning behövdes inte ty alla jaktryttare av gammal god årgång visste genast besked. Ett oslagbart rekord innehas av Major Tor Wibom — "femkampsgeneral" under många år och alltför välkänd för att behöva någon närmare presentation.

Vår utsände medarbetare beviljades välvillig audiens i Majorens patricierhus vid Villagatan och snart är samtalet inne på Rendez vous, halali, masters, pikörer, hästar och hundar. Det står inte att ta miste på att den vitale 75-åringen tillskriver sin efterhängset goda hälsa bl a det förhållandet att han tillbringat en så lång tid av sitt liv i jaktsadeln.

När red Majoren sin första jakt blir vår inledningsfråga framför bokhyllan med den imponerande pokalsamlingen?

— Det var 1910 blir svaret. På den tiden reds det tre jakter i veckan — tisdag, torsdag och lördag. För att få pokal måste man ha ridit två jakter i veckan. Master fram till 1915 var löjtnant C von Essen. Från den tiden minns jag särskilt jakterna vid Fittja dit ryttarna åkte med båt från Riddarholmen. Med dåtida kommunikationer var det inte alltid så lätt att komma ut till jakterna men det var ett kärt besvär att ordna den saken och hur det var så gick det ju på ett eller annat sätt.

Hur var det 1911 — det årtalet finns inte på någon pokal tycks det?

— Då kom jag för sent till tåget vid en jakt som måste räknas, fortsätter Majoren. Jag var regementsadjutant på "Posis" och min energiske chef Överste Bergman uppehöll mig med en föredragning vill jag minnas. Översten — sedermera Generalen Bergman — var annars mycket positivt inställd till jaktridning och fick 1917 motta det då nyuppsatta hederspriset till "bäste jaktkamrat" — den av Doktor Lars Flodqvist skänkta Carl den XII-statyetten. Min första femårspokal fick jag 1915 då Greve Lewenhaupt tillträdde befattningen som master, en befattning som han innehade i femton år — också det ett rekord skulle jag tro. Under hans tid som master tror jag Klubbens "meute" hade sin glansperiod. Det bestod då av mellan 30 och 40 hundar och assisterad av sina medhjälpare pikörerna Elander, Skiöld och släpdragaren fanjunkare Närlund nådde Lewenhaupt mästerskapet när det gällde att arrangera jakter.

1916 firade Klubben sitt 30-årsjubileum och jag kom ihåg att Hubertusjakten avreds vid Spånga kyrka med mer än 100 deltagare. 1918 blev jag batterichef och fick 42 hästar på batteriet och det var nog min jaktridnings guldålder ty av dessa hästar kunde drygt hälften gå i jaktfältet. Under min tid som femkampsledare hade jag stor nytta av att ha ridit och skaffat mig erfarenhet från så många för mig obekanta hästar. Jag kunde nämligen ge mina femkampsadepter goda råd när det gällde att klara det så utslagsgivande ridmomentet.

Jag ser att en årspokal är mindre än de andra, vad kan det bero på?

— Det är en s k "krispokal" från 1918. På grund av de då rådande bistra ekonomiska tiderna gjordes den av sparsamhetsskäl något mindre än de övriga. Men om vi går vidare så fick jag 10-årspokal 1922. 1926 gick jag på frivillig övergångsstat och då blev det förstås svårare att få hästar och mitt urval blev ju inte så stort — man fick ta vad som bjöds.

Har Majoren varit utsatt för några allvarligare olyckshändelser under alla dessa jakter?

— Jo det har nog hänt vid flera tillfällen att häst och ryttare hamnat i diket och att jag blivit inlagd på Serafen — bl a för att bota ett brutet nyckelben men sådana risker får man ju ta under utövandet av denna hårda sportgren. Några allvarligare men har jag dessbättre inte fått.

När fick Majoren priset till "bäste jaktkamrat" som jag ser på prishyllan?

— Det var 1932, d v s det var då uppsatt av Greve Reinhold von Rosen. Jag övertog det efter den legendariske ridläraren Fredrik Swartling.

För att jag skulle kunna få 25-årspokal måste Fältrittklubbens stadgar ändras då man ju inte tänkt sig att någon skulle hålla på och rida i så många år. Den som annars ridit de flesta jakterna är Majoren Robert Lovén som deltagit under sjutton säsonger.

Som sammanfattning av mina minnen från den tid jag tillbringat i jaktsadeln skulle jag vilja säga att de tillhöra mitt livs ljusaste. En kavalkad av vänner passerar revy — två och fyrbenta — alla lika besjälade av jaktridningens förnämliga kamratskap.

STOCKHOLMS RIDANDE POLIS

av GÖSTA AGRENIUS

När polisryttare då och då uppträder i Stockholm, utgör de ett uppmärksammat inslag i gatubilden. Den beridna vaktparaden i K 1:s ljusblå modell/ä, som vi stundom kan glädja oss åt, är alltid företrädd av två prydliga polismän på väldresserade och eleganta hästar. De förekommer även som förriddare framför hovstallets pampiga ekipage när nya diplomater skall introduceras på slottet, vid furstebesök, korteger och andra tillfällen. När stora mäniskomassor samlas, är poliser till häst viktiga stödjepunkter i den polisbevakning som ordnas. Även i allvarligare och mer nedstämmande sammanhang såsom t ex vid Berzelii parks- och nyårskravaller utgör polisens beridna avdelning en mycket värdefull och respektingivande faktor.

Stockholm var under mitten på 1800-talet en orolig stad med många gånger uppflammande och svårbemästrade oroligheter. Detta ledde till att man år 1884 förstärkte ordningspolisen med en liten beriden avdelning. Denna har sedan dess genomgått skiftande öden, vuxit till och varit förlagd och uppstallad på olika ställen i staden. Fram till år 1953 fanns det polisrytteri dels i det gamla polishuset vid Kungsholmsgatan och dels inne på gården bakom Östermalms polisstation. Detta år överflyttades hela stockholmspolisens beridna avdelning till stallar och tjänstelokaler inom K 1:s kasernområde vid Lidingövägen. Dit förlades så småningom även statspolisens beridna avdelning i Stockholm, så att nu finns inom området sammanlagt ett 45-tal polishästar och c:a 35 man. Den kommunala delen utgöres av 2 förste polisassistenter och 14 poliskonstaplar.

Effektiv övervakning

Utbildningen såsom remontridning samt dressyr i avdelning eller enskilt är givetvis även för den kommunala delen en viktig verksamhet. Därjämte utövas dagligen regelrätt polistjänst till häst. De obebyggda områdena inom norra och södra Djurgården samt i Lill-Jansskogen, omkring Fiskartorpet och Stora Skuggan avpatrulleras regelbundet under de flesta av dygnets timmar av beridna patruller om två man. Inom skogs-, park- eller friluftsområden är bevakning till häst på grund av ryttares stora och mångsidiga rörlighet överlägsen både bilburen och fotpatrullering. Det har även visat sig, att de områden, som utsättas för den ridande polisens uppmärksamhet, i regel är fria från sedlighetsförbrytare, våldsverkare, spritmissbrukande kortspelargäng och andra mindre önskvärda inslag.

Det är ingen tvekan om att den ridande avdelningen per polisman räknat är en relativt dyrbar organisation. Rytteriet blir därför då och då utsatt för både statliga och kommunala besparingsivrares attacker. Med hänsyn till den stora nytta, som trots allt rytteriet gör, har dessa än så länge framgångsrikt kunnat motstås. Man får nog räkna med att av ovannämnda skäl förståelsen för rytteriet kommer i framtiden att ökas.

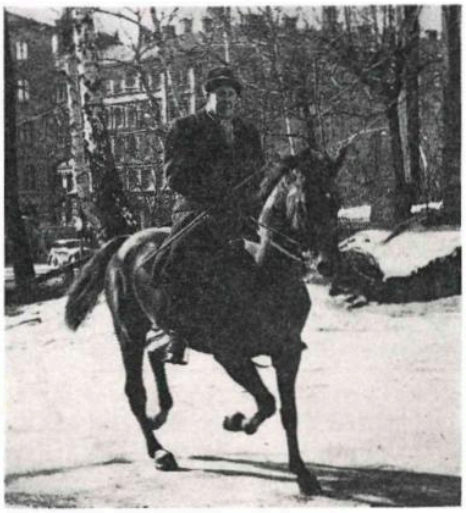
Beriden elitkår

Den svenska armén är praktiskt taget avhästad. Remonteringsväsendet har nedsjunkit till ett minimum. Varmblods- och halvblodsaveln minskar starkt. Samtidigt växer lavinartat över hela landet intresset för den civila ridsporten inom alla samhällsgrupper. Det måste därför ur både hästavelns och ridsportens synpunkt vara utomordentligt önskvärt och glädjande att i landet kunna ha kvar en sådan elitkår som den ridande polisen utgör. En kadrilj t ex av polisryttare är en syn, som står i klass med det bästa utlandet kan uppvisa. Inom polisens led har även fostrats många framstående tävlingsryttare, vilket särskilt framgångar på dressyrbanorna visat.

Överhuvudtaget är de ridande poliserna en ovanligt yrkeskunnig och trevlig kår med en prima anda och ett gott kamratskap. När en polisryttare på grund av befordran, pensionering eller av andra skäl måste lämna sin häst och övergå till annan tjänst, gör han det säkerligen ofta med den största saknad.

JOURNALISTIK OCH TÄVLINGSRIDNING

av EINAR RUNDBLOM

Alla har väl hört talas om åsnan mellan två hötappar. Det stackars djuret hade det ju så svårt att bestämma sig för vilken av tapparna han skulle mumsa på. Ungefär som en sådan åsna känner sig mången gång en tävlingsryttare, som samtidigt sysslar med hästsportsjournalistik, då det varit fråga om referat av en tävling, i vilken han själv deltagit. Självfallet uteblir i tidningsartikeln ett omnämnande av vad referenten själv presterat. Men kvar står ett journalistiskt bedömande av de övriga deltagarnas prestationer, arrangemangen samt fel och förtjänster i andra sammanhang. Å ena sidan har skribenten sin absoluta skyldighet mot den tidning han representerar att sakligt och utan sidoinflytande ge läsarna en så allsidig och riktig bild av vad som förevarit — där den ena hötappen — och å andra sidan att inte trampa de medtävlande och arrangörerna på tårna — där den andra hötappen. Det finns väl knappast någon kategori i vardagslag så trevliga och toleranta medmäniskor, som just dessa tävlingsryttare, men vilka är så hyperkänsliga för kritik och då med tonvikten på deras fyrbenta vänner.

Det gör ingenting om man omnämner att en mammas älskade dotter skadat ena foten och har svårt att gå, men skriver man att mammans häst gjort sig illa i en hov och därför ömmar lite, då blir det lätt ett ramaskrik. Penetrera gärna privatlivet i stil med veckotidningarnas rikliga spaltutrymmen, men nämn inte med en aldrig så liten notis att en häst vägrat vid ett hinder under träningen. Då är den journalisten ett helsvart får, som av sensationslysnad blottställer något så internt som hästens ibland visade ovilja för hinderhoppning. Understrykas bör att detta ingalunda är huvudregeln. Men för en journalist gäller det att i sin tidning omnämna mer än ett uppräknande av placeringarna — de står ju i resultatlistorna — även om tävlingsreferatet förgylles upp med sådana uppskattade tillägg som "stilfull parcour" och "charmant uppvisning".

Är skribenten sedan med och tävlar själv blir det sjufalt värre. Då ser vid en aldrig så berättigad kritik arrangörerna och medtävlarna gärna det egoistiska jaget hos honom i all sin otrevligaste prydnad lysa fram. Det må gälla ett kritiskt omnämnande av ett felplacerat hinder eller något liknande, så betraktas den kritiken som ett utslag av dålig tävlingsanda. Och så kommer kamratskapet in i bilden. Av en sådan herre är man berättigad fordra hänsyn och för sporten positiv inställning är mången gång det vanliga betraktelsesättet.

Enbart rosor.

Det skall alltså helst vara enbart rosor. Men vad säger nu tidningens läsare, när dessa får sig till livs hur förträffligt allting var, när de andra tidningarna med all slagkraft pekar på arrangörstabbarna. Det blir inte nådigt för referenten, när han dagen därpå dyker upp på redaktionen.

Ett förtjusande släkte.

Ridsporten kan glädja sig åt att omfattas med större entusiasm av sina utövare än kanske någon annan sportgren. Ryttargardet *älskar* sina partners. Sett från den synvinkeln kan man förstå känsligheten för den kritik, som understundom drabbar den fyrbenta kamraten, liksom all förtjusning som ett beröm av fyrfotingen medför. Man får härvid aldrig glömma att tävlingsryttarna är ett förtjusande släkte, hopsvetsat av kärleken till hästen. Men den som sig i leken ger, den får också leken tåla. Och ställer man upp i en tävlan får man också tåla kritik och finna sig i att ens prestation blir föremål för både ros och ris.

För en hästsportskribent som tävlingsrider är det allt annat än trevligt att nödgas konstatera och påpeka fel, som en ryttarkamrat gjort. Att det då från arrangörshåll gärna läggs lök på laxen samtidigt som han får på pälsen av "sina egna" för okamratlig journalistik, det kan kännas trist. I synnerhet om han vet med sig att han haft rätt och — beträffande missbelåtna arrangörer — han kritiserat inte för kritikens egen skull utan för att få felen avhjälpta.

Det finns förstås en patentmedicin för den tävlande sportjournalisten — låt bli att tävla. Men där kommer man in på ett annat område nämligen det rent sportsliga. Sporten skall ju stå över politik, yrkesutövning och mycket annat. Där gäller det olympiska mottot att kämpa väl. Och att samtidigt försöka att efter hästa förmåga såväl journalistiskt som på andra sätt föra ridsporten framåt.

S.F.K.-C.R.-S.R.F.

Statyett, pokal, plakett m.m.

1. Carl XII-statyetten
2. SFK:s knapp
3. CR och SFK:s plakett
4. SFK:s minnesmedalj
5. SRF:s knapp
6. Prins Carl-medaljen
7. SRF-jaktpokal

1

3

2

4

5

6

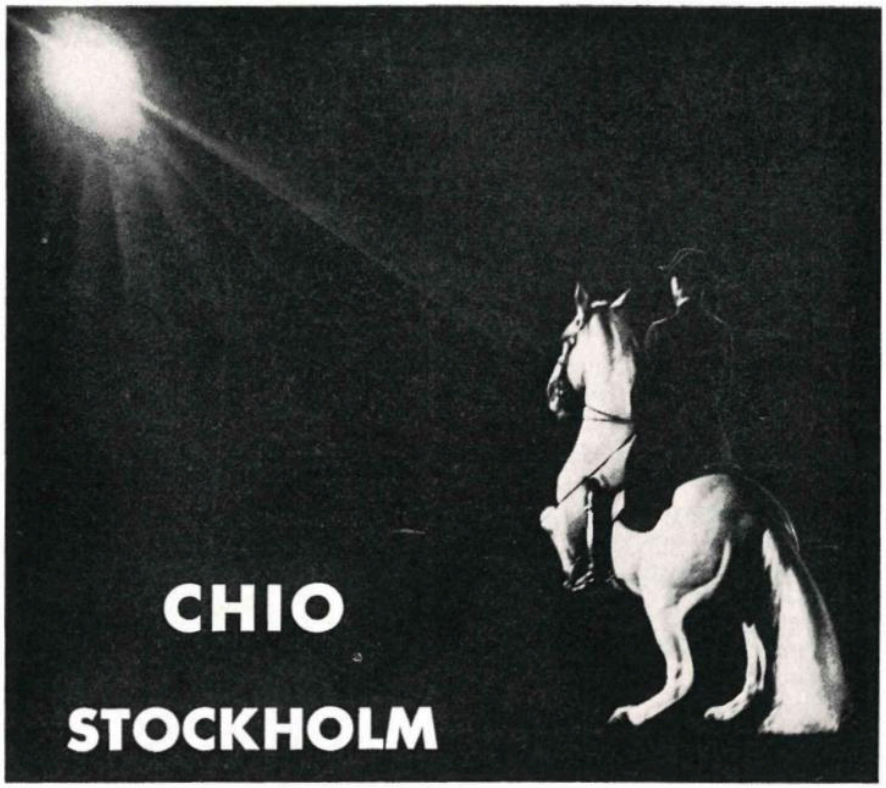

7

DEN DANSKA

ryttarinnan Ninna Stumpe på Colorit** inledde Jubileumsårets internationella gästspel genom att deltaga i Förbundets Klubbtävlingar den 15. april där ekipaget belade en hedrande andraplacering i dressyrtävlan Lätt A. Colorit** är fallen efter den tredubble danske derbyvinnaren Skymaster och har importerats till Sverige av Överingeniör S Englesson. Colorit komer i Sverige att vidareutbildas för svåra dressyruppgifter.

"Levad" i strålkastarsken under den "Ryttarhistoriska kvällen" på Stockholms Stadion.

av HERBERT SACHS

Vid månadsskiftet juli—augusti 1952 kämpade i Helsingfors världseliten av ryttare och hästar om den XV:e Olympiadens åtråvärda medaljer. Under förberedelsetiden för denna olympiad blev det för Styrelsen för Stockholms Ryttarförbund uppenbart att vi här i Stockholm efter olympiadens avslutning hade en utomordentlig chans att slå ett stort slag för Ridsporten. Med en rätt uppläggning av efterolympiska Ryttarspel borde man kunna nå två syftemål, dels att kunna göra propaganda för ridsporten bland Stockholms befolkning, dels skapa en fond till ridsportens fromma — om evenemanget lämnade ett överskott.

Förberedelserna igångsattes i mycket god tid och organisationskommittén för dessa Internationella Ryttarspel fick följande sammansättning:

Överste G F von Rosen, Ordförande
Direktör H Sachs, V ordförande
Major S de Berg
Kapten H Torell
Direktör T Willes
Sekretariat:
Kommissarie, Herr P Thorstensson
Kanslist, Fröken Pidde Vilhelmson

Som ekonomisk garant lyckades vi på ett tidigt stadium intressera framlidne Generalkonsuln Axel Axelson Johnsson, vars personliga intresse för Spelens genomförande och generositet kom att bli en mycket stark inspirationskälla under det ofta betungande arbetet. Inom Organisationskommittén rådde enighet om hur Spelen i stort skulle uppläggas — man ville bjuda Stockholmspubliken se högklassig ridsport av Olympisk klass inramat av ett showprogram av bästa märke.

Spelens guldgruva

Ett högklassigare showprogram än det som utföres av den över hela världen kända Spanska Ridskolan i Wien under ledning av sin eminente chef Översten Alois Podhajsky, kan man inte tänka sig. Förhandlingar med skolan upptogs därför och ledde så småningom till överenskommelse. Den största svårigheten var att få de dyrbara hästarna försäkrade till betryggande belopp, något som krävde ett samgående mellan flera stora försäkringsbolag. Kontraktet med skolan innebar att Översten Podhajski skulle komma till Stockholm söndagen den 3. augusti medförande sexton av de vita hingstarna, vilka genom vänligt tillmötesgående från Hovstallmästaren friherrn C E von Platen, uppstallades på Hovstallet. Personligen skulle Översten tävla i dressyr med de båda hästarna Pluto Theodorosto (20 år) och Maestoso Alea (11 år) vilket han även gjorde med den äran. I Küren segrade han på Pluto över den samlade utländska och svenska eliten.

Skolan fick epitetet "Spelens Guldgruva" och det djärva greppet att engagera den visade sig ge god utdelning. Dess insatser kom att bestå i uppvisningar dels i samband med hoppningarna på Östermalms Idrottsplats, dels vid den "Ryttarhistoriska kvällen" på Stadion fredagen den 8. augusti, ett evenemang till vilket biljetterna på ett tidigt stadium slutsåldes.

Att samla den olympiska eliten till de olika täv-

lingarna i hoppning och dressyr krävde förvisso stora insatser från kansliets sida, men i övrigt koncentrerades förberedelsearbetet på att komponera ett publikdragande program till den "Ryttarhistoriska kvällen" på Stadion. Programmet fick följande utformning:

1. Kavalleriparad med musik
2. Hovstallets Kortege
3. Spanska Ridskolan under ledning av Överste Podhajski
4. Jeeprodeo
5. Spanska Ridskolan
6. Från cykel till helikopter
7. Ryttarlekar och motorrodeo
8. Barriärhoppning om "La Cravache d'Or"

Den ridsportsliga delen av C H I O var förlagd till Östermalms Idrottsplats där Ing 1 svarat för banläggning och hinderbygge, läktare, parkeringsarrangemang m m. Denna del av Ryttarspelen kom att omfatta sex dressyrklasser och femton hoppningsklasser och programmet upptog 1039 startande och 284 hästar. Bland de namnkunnigaste hästarna var "Guldhästarna" från Helsingfors Ali Baba och Master Rufus.

De stora Svenska framgångarna i Helsingforsolympiaden gav arrangörerna av C H I O en välkommen good will, som nog inte bör underskattas. Det kan kanske vara på sin plats att namnge de svenska ryttare som deltogo i "Guldmedaljörernas Parad" på Stadion den minnesrika augustikvällen.

I Dressyr Henri S:t Cyr—Master Rufus
Gösta Boltenstern—Krest
Genhäll Persson—Knaust

I Fälttävlan Hans von Blixen Finecke—Jubal
Olle Stahre—Komet
Folke Frölén—Fair

Tidig upptakt

Men det gällde även att slå på reklamtrumman i god tid och därigenom fästa stockholmarnas uppmärksamhet på vilka förnämliga hippologiska evenemang de i början av augusti hade tillfälle att bevista.

Många månader före C H I O lät Dagens Nyheter sända en reporter till Spanska Ridskolans träningsläger i Österrike för att på ort och ställe studera träningsarbetet och intervjua chef och beridare. I en stort upplagd artikelserie presenterade tidningen senare Spanska Ridskolan.

Vidare inleddes på våren en kavalkad av Ryttarevenemang som startade med en Cirkusgala i samarbete med Schumanns den 3. april. På programmet stod förutom Schumanns starka program uppvisningar av H S:t Cyr—Master Rufus, G Boltenstern—Krest och H Wikne på Cavallo. Nästa "reklamstöt" gjordes på Solvalla där det arrangerades ett "Olympiaryttarnas lopp" och sedermera reds ett jaktlopp för halvblodshästar på Ulriksdal med den kände veteranen Gustaf Dyrsch som master.

Travloppet på Solvalla hade samlat åtta deltagare och vanns av Fanjunkare Frölén med Keller. I jaktloppet startade nio ekipage och Överfurir Ekman vann på Light o' Love sonen Light.

Den 6. augusti började de olika tävlingarna på Östermalms Idrottsplats. Som väntat kom den utländska dominansen att bli stor i hoppning under det att i dressyrtävlingarna våra svenska ekipage hävdade sig väl. Nationstävlingen om H M Konungens hederspris vanns av Argentina före Tyskland, Frankrike, Mexiko, Italien, Brasilien och Sverige.

Stadionkvällen blev utan tvekan Spelens höjdpunkt och att 20.000 personer så helt skulle kunna trollbindas av de olika faserna i det varierande

Den färgstarke argentinaren A Molinnevo.

programmet, att de kunde försaka den i vårt land hart när heliga kräftpremiären var en stor framgång för arrangörerna!

Den Spanska Ridskolan, som i 400 år varit ridkonstens Högborg, fick efter avslutad uppvisning en förtjusande hyllning från nutiden. En helikopter svävade ner från kvällshimlen och landade mitt på Stadionplan framför Ridskolans chef Överste Podhajski. Ur steg en liten pojke och en flicka i daladräkter, gick fram till Översten och överlämnade en bukett nejlikor och en häst av betydligt stelbentare och mindre varmblodigt slag än lippizanerna — en svensk dalahäst.

Till sist fick man så se barriärhoppningen om "Den gyllene Piskan" — en tävling som vanns av tysken Fritz Thiedemann på "Meteor".

Den i dessa sammanhang obligatoriska Festbanketten som ägde rum på Spelens näst sista dag — lördagen den 9 var förlagd till Hasselbacken. Ingen möda hade sparats när det gällde att så att säga sätta pricken över i-et på dessa Ryttarspel och här skall endast nämnas några detaljer. Som souvenir och hållare av placeringskortet stod vid varje kuvert en liten modernistisk dalahäst och matsedeln var utformad som en hästsko. De i banketten deltagande damerna fick som present en flaska parfym av märket "Carven". Som en sammanfattning av C H I O 1952 kan man med tillfredsställelse konstatera att det blev en sportslig och ekonomisk succé. Vi hade slagit ett stort slag för Ridsporten och fingo även en viss ekonomisk behållning som i många år möjliggjorde ett stöd till Stockholms Ryttarförbunds sportsliga verksamhet.

RYTTARFÖRBUNDET AV I DAG

av Sven Grape

*Ryttarförbundets 2:e vice ordförande — kapten C-H von Essen på Blue of Blues**.*

Den nya generationen — Madeleine Sjögren på Fay.

Fältridningen och särskild jaktridningen var från början huvudsaken på dåvarande Fältridtklubbens program. Så är det inte nu längre men fortfarande börjar höstsäsongen varje år traditionsenligt med en serie jakter fram till Hubertusdagen. Tyvärr får vi inte längre njuta av jakter efter hundar, men det är ändå en entusiastisk och trogen skara i alla åldrar som möter upp vid rendez vous i tidiga höstmornar.

Det är väl framför allt den alltmer minskade militära ridutbildningen som medfört minskat intresse för fältridningen. Det är ju naturligt att ej så många civila ryttare har tid och råd att underkasta sig den omfattande träning som fälttävlansridningen fordrar. I stället ökar dock alltmer hoppnings- och dressyrridningen inom förbundet både kvantitativt och kvalitativt. En av orsakerna härtill är nog den på initiativ av dåvarande ordföranden Axel Welin 1956 genomförda sektionsindelningen avsedd att leda och stimulera träning och tävlingsdeltagande. Hoppningsträningen bedrivs i stort sett varje vecka från september till i mitten av maj onsdagar kl 1600—1800 för seniorer och juniorer som avse tävla i Lätt klass och torsdagar samma tid för dem som sikta på tävlan i Medelsvår och Svår klass. Så mycket som möjligt bedrivs träningen utomhus, men under vintern blir det nödvändigt krypa in i K 1:s ridhus. Utan en följdriktig, regelbunden träning når man inga toppresultat särskilt ej numera i den internationellt alltmer ökade konkurrensen, och det är glädjande att träningsfliten alltmer ökat — några ryttare rida t o m ända från Djursholm och Äppelviken för att vara med. För att få några impulser och erfarenheter av kontinentens effektiva träning tog Ryttarförbundet 1955 initiativet till att anställa den tyske hoppningstränaren ryttmästare Weidemann. Resultatet av hans skickliga träning märks fortfarande.

Dressyren är grunden för all annan ridning. Utan en absolut lydig häst kommer man ingen vart i dagens hoppningskonkurrens. Det är därför glädjande att även intresset för dressyrridning är stadd i stadig ökning, 32 starter i de sista klubbtävlingarna i dressyr talar ju sitt tydliga språk. En god

OS-medaljören 1956 — Fritz Thiedemann på "Meteor" — tränar på Ryttarstadions grav.

grund skall läggas tidigt, varför vi även börjat med särskild klass för ponnies till stor nytta för juniorerna. Träningen i dressyr bedrivs enskilt under ledning av de många skickliga medlemmarna i dressyrsektionsledningen.

Intensiv träning

Som träning för offentliga tävlingar ordnar Ryttarförbundet en serie klubbtävlingar i dressyr och hoppning med klasser från Lätt D till Medelsvår handikap. I regel har vi 2—3 tävlingar under hösten 3—4 under våren. Deltagarantalet går ofta upp till 150 och mer. Det är särskilt glädjande att se hur noga många juniorer numera förbereder, planerar och genomför sina ritter — det bådar gott för framtiden. De tyvärr alltför små läktarna i K1:s ridhus äro också proppade med kamrater, föräldrar och andra intresserade under dessa tävlingar.

Under vinterhalvåret ordnas klubbaftnar, ibland för att förbereda tävlingsresor men oftast med ett föredrag eller film från utländska tävlingar, olympiska spel o s v. eller med tränings- och tävlingsråd m m. Bland de senaste årens föredragshållare återfinns t ex Pat Smythe, Henri S:t Cyr, Dadde Nätterqvist, Gustaf De Geer och många andra. Vid dessa klubbaftnar märks särskilt väl bristen på en något så när centralt belägen lokal för SRF.

Ryttarstadion rustas

Kulmen på verksamhetsåret är i alla fall Förbundets offentliga tävlingar i slutet på maj eller början av juni. Ryttarförbundets vackra bana eller Ryttarstadion som vi numera kallar den har under de senare åren ombyggts och förbättrats och hoppningsbanan torde nu fylla även högt ställda internationella krav. En ny dressyrbana håller på att anläggas och kommer att invigas vid tävlingarna i år hoppas vi. I tävlingarna ingår ofta SM i hoppning eller dressyr, uttagningstävlingar till kommande olympiska spel m m samt i regel vartannat år militära lagtävlingar om H M Konungens pris. Vi hoppas att liksom i England och Tyskland kunna få hoppningarna att bli en riktig publiksport. Som ett led i denna strävan försöker vi särskilt under publiktid få tävlingarna att gå så flott och friktionsfritt som möjligt och brygga över de nödvändiga uppehållen med uppvisningar och andra showprogram. I England har TV verksamt bidragit till denna utveckling. Hoppningarna gör sig bra i TV, det är spännande och lätt att följa med vad som sker även för dem, som ej är så sakkunniga och man blir intresserad och vill se tävlingen även i verkligheten. Först sedan TV kommit har man kunnat fylla White City Stadium vid de årliga stora tävlingarna där. Sedan två år har även vi haft förmånen få ha TV-utsändningar från våra tävlingar och vi hoppas på samma utveckling som i England. Endast genom att visa en god och spännande sport och därigenom få tillräcklig publik kan vi, enligt min åsikt, i längden få det nödvändiga ekonomiska underlaget för vår sport. Lands- och stadskamper har i andra idrottsgrenar visat sig kunna samla publik. Sedan 1954 har vi varje år stadskamp i hoppning mot Helsingfors — varannan gång här och varannan i Helsingfors. En utveckling av denna idé — stadskamp mot t ex. London och Hamburg eller landskamp mot England eller Tyskland kanske skulle kunna bli publikframgångar.

Om man försöker sammanfatta situationen i Stockholms Ryttarförbund i dag kan man våga säga att där finns ett stort intresse för ridsport inom förbundet, att där finns många lovande förmågor bland ungdomen som det gäller att taga vara på och att vi för att rätt bedriva verksamheten behöver ännu fler frivilliga medhjälpare.

Vi äldre som själva upplevt ridsportens stora tjusning och som kanske haft möjlighet bedriva den under gynnsammare omständigheter än dagens unga ryttarinnor och ryttare, har inte vi en viss skyldighet att försöka föra vidare det vi själva lärt eller på annat sätt hjälpa till för att föra vår favoritsport vidare? Hoppas att många kommer att känna på det sättet och hjälpa oss i vår strävan att göra Stockholms Ryttarförbund allt bättre och framgångsrikare.

RIDSPORTEN OCH TELEVISIONEN

av OLOF RYDBECK

Det måste tyvärr erkännas, att de första kontakterna mellan televisionen och ridsporten knappast lände ridsporten till fromma. I och med att Sveriges Radio fick sig anförtrodd ansvaret för uppbyggnaden av televisionen i Sverige behövdes ökat livsrum på A 1:s gamla kasernområde, där radion, ryttarna och hästarna tidigare kunnat dela utrymmena. Stallen måste bli verkstäder och ridhuset TV-studior. Inte ens en hästsportintresserad radiochef kunde här ge pardon, trots att det kändes tråkigt att behöva ytterligare försvåra den redan svåra ridhussituationen. Man kan dock kanske säga, att denna utrymning av A 1 på litet sikt var oundgänglig. Stockholms ridhusfråga kunde dock inte lösas på A 1:s kasernområde, och förlängda provisorier kunde kanske rent av ha bidragit till att ytterligare fördröja den permanenta lösning som dock måste till.

Väsentligare än detta är väl emellertid frågan, huruvida och på vilket sätt televisionen kan komma att påverka ridsportens utveckling i framtiden. Televisionen kom in i bilden vid en tidpunkt, då ridsporten bl a på grund av krigsmaktens "avhästning" visserligen kämpar med stora problem och måste söka sig fram till nya lösningar och former, men då intresset för den samtidigt på ett påtagligt sätt ökats och breddats. Även om jag vill varna för den övertro på TV:s makt att åstadkomma saker och ting som man ofta möter, så råder det nog ingen tvekan om att TV särskilt på litet sikt, bör kunna bidraga till att vidmakthålla och öka intresset för ridsporten och därmed också indirekt medverka till lösningen på de många problem inför vilka ridsportens organisationer för närvarande står. Över huvud taget visar det sig, att TV inom sportens område kunnat väcka ett aktivt intresse för sportgrenar som kanske tidigare inte stått i förgrunden. Förutsättningen är dock här som alltid, när det gäller televisionens förmåga av påverkan, att det finns en resonansbotten på mottagarsidan, ett latent eller medvetet intresse hos ett större antal åskådare. Denna resonansbotten finns i dagens Sverige, när det gäller ridsporten. Det är min uppfattning och TV har därför ganska stora möjligheter att förstärka det förefintliga intresset. TV kan ju också nå mängder av människor som tidigare aldrig haft möjligheter att komma i kontakt med ridsporten. Erfarenheter från England och Tyskland bestyrker min ur dennas synpunkt optimistiska syn på effekten av TV.

När det sedan gäller att bedöma hur mycket ridsport som bör och kan sändas, och vilka grenar som bör uppmärksammas, så måste programsynpunkter uppenbarligen bli avgörande för TV-ledningens del. Många intressen och ämnesområden kämpar om det än så länge begränsade programutrymmet. För vart och ett blir det inte plats för så mycket. Det måste nog tyvärr understrykas. Vad frågan om lämpligaste grenar beträffar, så får vi väl successivt skaffa oss erfarenheter. Min personliga uppfattning är, att hoppningar ger det största programutbytet för en icke på förhand sakintresserad publik, både estetiskt och ur spänningssynpunkt.

Ämnet TV och sporten har inom vissa områden tyvärr i alltför hög grad blivit en fråga om pengar — mycket pengar. Jag skall här inte fördjupa mig i detta tema utan endast med tillfredsställelse konstatera, att den tillspetsade konkurrenssituation som föreligger visavi vissa sportgrenar inte föreligger, när det gäller TV:s förhållande till ridsporten. Vi har också hittills kunnat göra upp våra ekonomiska mellanhavanden i god sämja och i känsla av sammanfallande intressen. Jag hoppas att så alltid skall bli förhållandet.

REFLEXIONER KRING RIDSPORTENS FRAMTID

av STIG BERGGREN

Förutsättningarna för den svenska ridsporten har under senare år i vissa avseenden radikalt förändrats. En av orsakerna härtill är den genomgripande minskningen av den militära ridutbildningen, varigenom tävlingsdeltagandet av militär personal automatiskt nedgått. En annan orsak är av ekonomisk art bland annat genom att de fria hästtransporterna på järnväg bortfallit. Ytterligare en förändring måste konstateras, även om den ligger på ett annat plan, nämligen en på vissa håll tydligt märkbar materialistisk syn på ridsporten till förfång för idealiteten.

Vår strävan bör — liksom tidigare — vara att rationellt bygga upp en internationellt konkurrenskraftig representation. Vid sidan härav får emellertid icke förbises vikten av att ridsporten kan erbjudas ett större skikt av svenska folket som rekreation, fritidsverksamhet och vederkvickelse men även som bas för blivande tävlingsryttare. Det måste tyvärr konstateras att dessa sammanfallande intressen bland annat genom de senaste årens ovan påtalade förändringar icke kommit att samordnas på ett i alla avseenden idealiskt sätt.

Grunden för ridsporten muras och intresset, särskilt bland ungdomen, sprids genom ett många gånger föredömligt arbete bland Ridfrämjandets och Lantliga Ryttarföreningarnas representanter. Här finns basen till den pyramid, vars översta del skall utgöra den eftersträvande eliten. En förutsättning härför är naturligen att pyramiden är homogen. Sprickor måste undvikas liksom även försök att lyfta av toppen och låta den sväva fritt i rymden.

Vad krävs då för att åstadkomma denna homogena pyramid? Självfallet är det nödvändigt med ett intimt samarbete mellan de olika "byggmästarna". Även om den hittillsvarande målsättningen för våra olika ridsportorganisationer är olika borde det icke vara uteslutet att sammanjämka verksamheten till ett till ridsportens fromma enhetligt handlingsprogram. Även den ekonomiska sektorn, i vilken form den än må framträda, måste samordnas med verksamheten i övrigt. Sist men icke minst är det ofrånkomligt att individerna — ryttare, tränare och ledare — strävar mot ett gemensamt mål och icke dirigeras av prestige, avundsjuka och ekonomisk vinning.

Det här sagda kan tyckas vara självklara saker och icke innebära något nytt. I så fall är allt gott och väl. Men det hindrar inte att alla vi som sätter ridsporten högt med ännu större kraft förenar våra ansträngningar mot ett nödvändigt osjälviskt och fruktbärande samarbete.

HÄSTLIV VID K 1

av GUNNAR BRANDELS

Hur skulle en kunglig högtidskortege genom vår vackra huvudstad se ut utan en skvadron av de ljusblå livryttarna i blänkande hjälmar? Eller hur sträcker inte de tusentals åskådarna på yttre borggården på halsarna när regementsmusiken och hovklappret ekar mellan husväggarna i gamla stan. Det är samma Livryttare ur K1 i kortege och högvakt och när de visar sig är det en folkfest av stora mått för huvudstadsbor och turister i tusental. I musikkåren går pukhästen "Lansiär", den vackra skäcken, som utan att konstra lyssnar till pukors dån och villigt lyder tygeltagen från ryttarens fottyglar. Den aderton man starka ridande musikkåren är en av huvudstadens unikaste sevärdheter, alldenstund den är praktiskt taget ensam i sitt slag på detta jordklot. Detta är i stort sett resultatet av det *militära* "hästlivet" av i dag vid K1, där de värnpliktiga soldaterna bl a utbildas till att bestrida beriden garnisonstjänst.

Så var det då

I gamla tider eller intill 1949, då K 1 som regemente upphörde, var verksamheten naturligtvis intensivare vid Lidingövägen. I "Ny Tidning För Idrott" år 1904 kan man återfinna under "Hästsport" bl a noggranna referat från prisridning och prishoppning, som ägde rum på "Hästgardets kaserngård".

Här återges några utdrag:

"På torsdagen den 21 april började äfven prishoppningen med ett par klasser.

Det var därför ganska mycket af intresse i sportsligt hänseende, som Hästgardeskasernen bjöd på denna dag.

Också hade, trots den tidiga timman, då täflingarna började, en talrik mängd intresserade åskådare infunnit sig, bland hvilka märktes prins Carl, prinsessan Ingeborg, prins Eugen, åtskilliga högre officerare samt en elit af sköna damer »i toaletter, i hvilka våren och vintern stredo om herraväldet».

Enligt årets propositioner skulle prisridningen försiggå ute, om väderleken vore passande. Tack vare det vackra vädret som en längre tid före hästutställningsveckan varit rådande, hade gården torkat upp till och med fullständigare än man kunde önskat och var i hårdaste laget.

Den hårda marken och den större svårigheten att rida utan *stöd af ridhusväggarne*, i förening med den omständigheten att häst och ryttare med deras fel och svagheter voro lättare att iakttaga för åskådarna, gjorde måhända att totalomdömet af prisridningen var mindre gynnsamt än föregående år, men en fördel var det nog i alla fall att prisridningen försiggick ute. Att en häst kan röra sig obesväradt äfven på annan mark än den mjuka ridhusbotten är en viktig faktor vid bestämmandet af hans kvalitet.

I prisridningen *klass a*, där man kunde vänta det bästa arbetet, deltogo fyra ryttare af åtta anmälda.

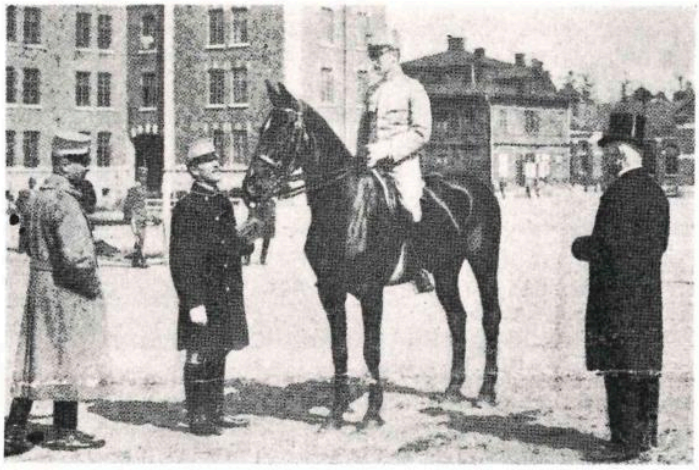
Ryttm. Boltenstern, den förste på programmet, är det alltid roligt att se rida. Hans sits föreföll mig i år mera fulländad än någonsin — om man kan använda ordet fulländad om en person som har *så litet att sitta på*. — Ett rakt njurparti, öfverlifvet rätt upp och ned, men dock alltid *med* i framåtrörelsen, en knäslutning som ej *släpper igenom någon dager* samt väl tillbakadragna ben. Till sitsen får man väl äfven räkna sättet att hålla tyglarne. Ryttm. B. red på en hand med fyra tyglar. Vanligen har det uppfattats som ett plus att visa upp sin häst för *endast stången*. Mig tilltalar det emellertid mer att som ryttm. B. i år rida för både stång och bridong för att efter behof betsla eller resa upp hästen.

Om det allså ej var annat än godt att säga om den ädle Demans ryttares sits, kan man ej gifva hästen själf samma odelade erkännande.

Visserligen visades han i år under mera försvårande förhållanden än förra året, men i alla fall kan man ej komma ifrån det omdömet, att han gick afgjordt sämre än då. Den samlade trafven hade ingen synnerlig schwung, den ökade trafven verkade mycket spänd liksom hästen i allmänhet, den samlade galoppen var osäker och utfördes med mycken tvärning, särskildt i det förvända arbetet. Hästen arbetade mera fram än bak.

Jag skulle ej uppehållit mig så länge vid dessa detaljer om ej Deman tillerkänts första pris, hvilket väckt både förvåning och misstämning.

T v Pukhästen "Lansiär"

Förmönstring av ett dressyrekipage.

Näst i ordning på programmet efter ryttm. Boltenstern kom ryttm. Cl. Cederström på *Palette,* som har Palla till mor. Namnet Palla minner om ungdomliga bragder af baron Claes på steeplechasebanan. Man väntade därför med en viss undran på hvad som skulle visas med dottern Palette. Något vidare kan man ej säga att det var. Visserligen var ryttarens sits som alltid något extra elegant, flott och fältmässigt — »han är i alla fall den som ser trefligast ut på hästryggen» sade mycket träffande en af åskådarna — men Palette föreföll kram på den hårda marken och för öfvrigt var det en hel del att anmärka på detaljerna.

Prisridningen är egentligen något alldeles för tamt för den flottaste bland de flotta, och det är väl en af anledningarna till att han, fastän han snart sagdt ständigt stått på programmet, under åtta år, om jag minns rätt, endast tvenne gånger deltagit i prisridning. I afseende på »Geist» en Siedlitz', Zieten's och v. Driesen's frände, har han sin rätta plats på steeplechasebanan, den bästa skolan under fredstid för kavalleristens fysiska och moraliska egenskaper.

Lt. Hallenborg på *Dag* hade, enligt min mening, ett mycket lyckadt uppträdande. Vallacken gick redan förra året mycket bra, men hade i år väsentligen förbättrats genom att han gick ej endast med en ovanligt stadig hufvudställning utan äfven med en mjukare och saftigare känning än förut. Jag hade egentligen intet att anmärka annat än att skridten var ojämn och visades för litet samt att man ej fick se någon ökad traf. Det som visades af *exercisreglementets traf* var däremot utmärkt, ett jämt, lugnt tempo utan ansträngning eller spänning.

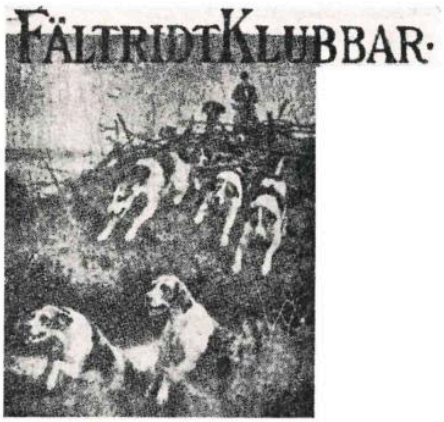
Grefve Lewenhaupt på *Enoch* presenterade en vacker, väl hopkommen och delvis väl arbetad häst. De för öfrigt lyckade prestationerna, bland hvilka helomvändningarna särskildt förtjäna att framhållas, torde haft ett minus för galopp, hoppning och lydnadshinder d. v. s. inverkan."

Resultat

1) Deman — eg Ryttmäst Boltenstern
2) Enoch — eg grefve E Lewenhaupt
3) Dag — eg löjt Hallenborg

Samma förnämliga tidning ägnade även en hel del utrymme åt jaktridning:

Stockholms fältridtklubb kan åter glädja sig åt begynnelsen af en vintersäsong och är det att hoppas, att den skall blifva af längre varaktighet än förliden vinter, då på grund af otjänlig väderlek endast trenne släpjakter kunde bringas till verkställighet.

Planen för säsongens ridter omfattar dels något mera fordrande sådana på fredagseftermiddagar, för hvilka närmare underrättelser komma att lämnas genom annons i samma dags morgontidningar, dels lättare jakter, hvilka komma att anordnas söndagsmorgnar i hufvudstadens omedelbara närhet, så länge väglaget det tillåter, med samling å Valhallavägen kl. 8,30 förmiddag. och kommer för desamma ingen annonsering att verkställas. Härjämte gifves tillfälle till en galopp bakom hundarna tisdagsmorgnar kl. 7,45 f. m., då klubbens meute erhåller sin ordinarie motion.

Att döma af den jämförelsevis stora anslutning som klubbens *första vintersläpjakt* fick röna sistlidna fredag den 12 dennes, i det att 33 medlemmar hade infunnit sig vid rendezvouset, torde masterns kallelse hafva varit synnerligen efterlängtad och med stort intresse emotsedd af en hvar som förstår

att sätta värde på denna idrottsgrens stålsättande och uppfostrande natur. Det var äfven en verkligt härlig nordisk idrottsbild som upprullades för deltagarnes lystna blickar, då fältet i yrsnö och bländande solsken på bred front gjorde sina lofvar öfver Ladugårdsgärdet förutsprunget af ett måhända något mödosamt arbetande meute, men så hade också *14-gradiga isande vinder* inte de allra gynnsammaste förutsättningar för ett godt fältsök. Hvad som brast härutinnan fick det ypperliga väglaget ersätta.

I motsats till det bistra vintervädret, som var rådande under klubbens förra jaktdag, föll under samlingen till klubbens *andra vintersläpjakt* i söndags morgse ett stilla duggregn. Oaktadt detta måhända mindre lockande väder infunno sig ett 20-tal medlemmar, som i gengäld hade nöjet att i ett efter förhållandena lagom afpassadt tempo bakom klubbens präktiga »meute» galoppera fram å den för sin vackra, omväxlande natur kända södra Djurgården. Öfver Djurgårdsbrunn red man in till halali vid Östermalms tull efter en omkr. 4,900 m. galopp. Till följd af föregående dagars yrväder voro de flesta diken totalt igensnöade, något som förorsakade åtskilliga mjuka och uppfriskande kullerbyttor utan någon som helst obehaglig påföljd.

På förekommen anledning fästes härmed Herrar deltagares uppmärksamhet på, att det måste anses såsom hvars och ens hederssak att väl rida bakom, men ej »rida på» hundarna, och hänvisas härvid till masterns allt som oftast återkommande tillrop:

»Ej för nära hundarna!»

Vid Livregementet till häst indragning 1/10 1949 lämnades endast ett hundratal hästar kvar till Livgardesskvadronen, som övertog världens äldsta kavalleriregementes standar, då dess traditioner går tillbaka till det av Gustav Vasa år 1536 uppsatta landskapskavalleriet.

Endast några få år senare minskades hästantalet ytterligare till drygt sextio som K1 ännu disponerar.

K1 kallas i dag ofta för hästens högborg och den benämningen var väl särskilt karakteristisk under ryttarolympiadens dagar 1956. Det var en fröjd för ögat att skåda gräddan av välträ nade topphästar från jordens alla hörn i K 1:s stallar med omnejd. Hästlivet var på toppen inte bara på K1 och i Stockholm utan i hela landet, varom även våra deltagares goda olympiaresultat vittnade med Kastenmans och St Cyrs guldmedaljer i fälttävlan och dressyr — i sistnämnda gren även lagguld (St Cyr, Persson och Boltenstern).

Men säg den glädje . . .

Ridhuset brann ner. Nordens största ridhus (120×20 m). Sorgen var stor inte bara vid K1 utan hela ridsporten i Stockholm lamslogs ett drygt år, innan statsmakterna biföll medel till nuvarande ridhuset, som ju är betydligt mindre, men ändamålsenligt och trevligt. Det är nog få byggnader, som utnyttjas så till fullo från morgon till kväll. Utöver K1:s ridutbildning för värnpliktiga disponerar flera ridskolor lokalen. Ridande polisen, vars hästar äro uppstallade i ett av K1:s stallar, utbildar naturligtvis dagligen sin personal och hästar också i samma byggnad. Svenska Blå Stjärnan och Frivilliga Befälsutbildningsförbundet ha tilldelats ett par kvällstimmar vardera per vecka.

Petrus Kastenman på "Iluster".

Vad som framför allt sätter sin prägel på hästlivet vid Lidingövägen och Ryttarstadion är givetvis hästtävlingarna, som avhålles i Stockholms Ryttarförbunds regi. Höjdpunkten är de offentliga ryttartävlingarna varje år, som brukar omfatta 4—6 dagar och äga rum på Ryttarstadion. I regel varje månad under vinterhalvåret ordnar Ryttarförbundet de populära klubbtävlingarna, där framför allt ungdomen livligt deltager med stor entusiasm.

Låt oss hoppas

Svarta moln seglar då och då upp över K1:s stallar och ridhus. Hur länge resterna av världens äldsta kavalleriregemente (Livgardesskvadronen) får kvarleva på denna plats återstår att se.

Vissa statliga (militära) förvaltningar, som svällt ut, önskar lägga beslag på K1:s lokaler och jämna stallar och ridhus med marken.

Måtte stockholmarna även i framtiden få glädjas åt sin beridna högvakt med dånande pukor och turisterna i huvudstaden få med sig hem detta minne "from Sweden". Även främmande statschefer skulle nog bli fundersamma om beriden trupp iförd traditionsbundna uniformer uteblev vid mottagandet. Men låt oss inte vara pessimistiska utan hoppas att K1 får kvarleva i kasernen vid Lidingövägen med sitt stall och ridhus och där även i framtiden ett centrum för hästlivet inom Stockholmsområdet kommer att bestå.

JUNIOR SEKTIONEN GENOM ÅREN

av EVA MOLIN

För att följa juniorsektionen från den allra första början fram till i dag, måste vi bege oss 17 år tillbaka i tiden. Det är förvisso inte särskilt långt, med tanke på att Stockholms Ryttarförbund nu firar sitt 75-årsjubileum och alltså behövde 58 år på sig för att inse att juniormedlemmarnas intressen borde tillvaratagas.

Emellertid, i december 1944 uppmanade Civila Ryttarförbundets styrelse alla ridintresserade ungdomar att deltaga i den nystartade juniorsektionens första sammanträde i K1:s ridhus. 40 juniorer hörsammade kallelsen, bland dem Ewald Senff, som blev den förste i raden av ordföranden. Sektionens uppgift var då liksom nu att genom anordnande av tävlingar, kurser och föredrag stimulera ungdomens intresse för ridning och ridsport, samt att i övrigt främja sporten.

Egna tävlingar

På det första mötet diskuterade man, om juniorsektionen skulle kunna anordna egna tävlingar, ett förslag som till en början ansågs helt ogenomförbart. Däremot bestämdes att juniorklasser i dressyr och hoppning skulle införas vid CRF:s tävlingar. Tidigare hade juniorerna ingen som helst möjlighet att visa sig på tävlingsbanan. Vi är betydligt bättre lottade nu, men så har också antalet juniormedlemmar ökat från 173 år 1945 till 372 år 1960.

Sin första tävling ordnade juniorsektionen på Djurgårdens Ridskola med major Byström som domare. På den tiden kallades lätt C Bed Y och banan omfattade 6—7 hinder, varav det högsta var endast 65 centimeter. Efter några år infördes skolmästerskap i laghoppning, och då hejades det vilt. Stockholm hade vid den tiden omkring sex ridskolor, nu finns det minst tre gånger så många, och naturligtvis var det stor konkurrens mellan de olika ridskolorna. Alla ansåg förstås att just deras ridhus var det bästa — och vem gör inte det? När nu skolmästerskapen infördes, gällde det plötsligt inte längre för ryttarna att försöka överglänsa varandra, utan i stället att med laget bilda en fast enhet utåt och med gemensamma ansträngningar tillföra skolan ära. Ärelystnaden grundlägges ju tidigt, och även icke aktiva ryttare intresserade sig för hur deras skolas hopplag skötte sig. Resultatet publicerades i tidningarna, och på så sätt tog ridsporten det första steget till att bli den folksport, som den är i dag. Så småningom tillkom lagtävlan mellan ridskolorna. Första gången döpte man lagen. Djursholmarna kände sig manade att anta namnet "Fattiga Riddare" och vilket lag om inte Djurgårdens skulle kalla sig "Tre pinuppor". En av pinupporna byttes i sista stunden ut mot en gosse med blonda lockar.

Ordföranden Ewald Senff insåg emellertid, att det inte räckte med tävlingar för att hålla ihop juniorsektionen. Rivaliteten mellan ridskolorna måste upphöra, så att en sann kamrat- och rytaranda kunde växa fram. Man måste träffas, lära känna varandra och bli som en stor familj. Därifrån var steget inte långt till anordnandet av alla de fester, som juniorsektionen nu kan se tillbaka på. Oftast träffades man på restaurant Fjädern. Klädsel var lång klänning för damerna och smoking för herrarna. Förtäringen bestod av té och smörgås. Téet kanske var starkare på den tiden än det är nu, för en gång steg stämningen så högt, att man började kasta ut stolarna från restauranten. Då lär emellertid de närvarande "förklädena" ha ingripit.

På dessa fester gick styrelsen mycket långt i sina strävanden att åstadkomma allmän förbrödring. Placeringen ombesörjdes i förväg, och man skilde systematiskt på alla, som ville sitta bredvid varandra. Var och en fick ange sin längd i centimeter, så att en liten kavaljer inte skulle behöva vändas bredvid en storvuxen dam. Utsikterna för mer bestående vänskap ansågs därigenom öka.

Sedan juniorsektionen bildades har man varje höst hållit ett årsmöte med val av styrelse och därefter tésupe. Dessa möten brukar inte bjuda på några större sensationer, och protokollen är inte roligare att läsa än protokoll brukar vara. Men det finns ett bevarat från år 1946, där man försökt anslå en obesvärad ton:

Major Byström granskar ett ekipage vid juniorsektionens första tävling.

God stil i terrängen.

"§ 1.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat och sedan han hälsat fröken Söderberg välkommen i den illustra kretsen, togo de närvarande plats, herrar Senff och Lundberg å "Moder Jord", fröknarna Gahn och Clason å ett par stolar, fröken Söderberg i knät på sistnämnda fkn Gahn och herr Oscarson ävenledes å en stol, dock utan något i knät.

§ 3.

När diskussionen kom in på ryttarbalen, som skulle åtföljа skolungdomstävlingarna, blev uppmärksamheten desto större och med fullständig majoritet godkändes förslaget om aftondräkt vid ifrågavarande party, samt skulle som lokal Grand Hotel föreslås.

§ 5.

På grund av bristande tid måste nu fröken Söderberg lämna sammanträdet, men efterträddes av en fröken Hansen, som även medförde ett djur av hundsläktet, vid pass fyra månader gammalt. På sekreterarens farhågor, att djuret ifråga ej hölle tätt genmälde fröken Gahn att det redan bibringats så mycket uppfostran att det blott uträttade på mattor.

§ 6.

Arbetet att uppställa förslag till skolornas deltagarlistor påbörjades, men avbröts av fröken Gahn, som med indignation i rösten konstaterade "att det inte fanns någon plats där hennes älskling kunde kissa" varför styrelsen beslöt att till Civila Ryttarförbundets Fastighetsbolag inge en skriftlig begäran om uppmonterande av en kisslåda å kontoret, avsedd för fröken Gahns älsklingar och hundar.

§ 7.

Förklarade ordföranden sammanträdet avslutat."

Samma styrelse som författade ovanstående protokoll ordnade den första utflykten till Strömsholm år 1947. Först besågs slottet, och ungdomarna fick se sig mätta på generationer, av vad det nu kan vara, som hänger på väggarna där. Sedan följde besök i stallarna och en uppvisning i hingstridning. Lunchen intogs på det närbelägna Kvicksund, och på eftermiddagen anordnades en drevjakt. Det var en hellyckad dag, och under årens lopp har man gjort flera liknande besök på den anrika ridskolan.

Gården som kom bort

Det råder ingen tvekan om att juniorsektionen under Ewald Senffs ordförandeskap var en mycket livaktig och företagsam förening. Denna företagsamhet ledde ibland till projekt, som fick de vuxna at blekna av fasa. Ett exempel må nämnas. Klubben "Kampryttarna" på Stockholms Ridhus ansåg att man borde ha en gård som utflyktsmål, och där skulle veckosluten tillbringas. De företagsamma ryttarna hade tagit reda på, att direktör Swartling hade en bror som var arkitekt. Han ansågs lämplig att göra ritningarna till gården, som skulle omfatta stall för hästarna och sovsalar för ryttarna. Offret, på vars ägor denna byggnad skulle uppföras, hade redan utsetts. De ansåg, att Ryttarförbundets dåvarande ordförande Knut Laurin gott kunde släppa till en bit av sina marker kring Eriksund. De vuxna var emelertid helt oförstående inför planen. Så blev det alltså inget av med utflyktsgården, som säkert kunde hjälpt till att populärisera ridsporten.

Ewald Senff efterträddes av ryttmästare Stig Hultén. Sedan kom en tid då sektionen var utan ordförande, och verksamheten slappnade av. De aktivaste ryttarna hade vuxit ur juniorsektionen, och det fanns inga som var mogna att efterträda dem. Juniorerna var vana vid att andra tänkte och ordnade för dem. Det var naturligtvis mycket bekvämare än att själv behöva ta ansvar och initiativ. Men då Tore Malmquist blev ordförande, tog verksamheten fart igen. Han efterträddes i tur och ordning av Pidde Vilhelmsson, Gunnar Holmberg och nu sist Jan Englesson.

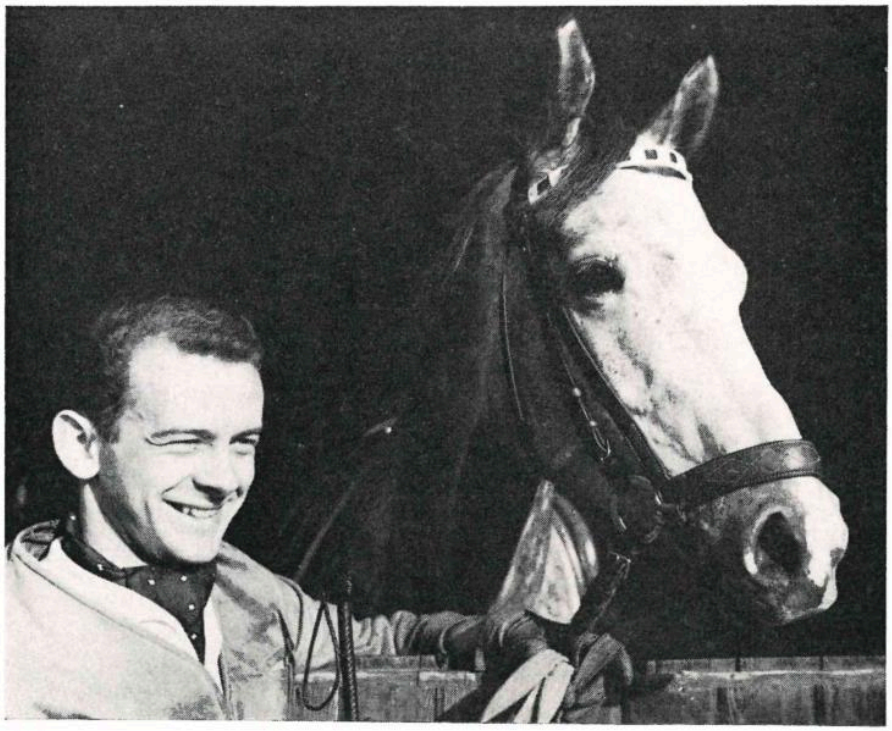
Tore Malmquist lyckades genomföra något, som alla trodde var omöjligt, ett besök på Hägerneholm. Smittorisken är ju alltid stor, där det finns många djur, och då det rörde sig om dyrbara fullblod, förstår man att direktör Fredlund tvekade att släppa lös en skock ungar i sina stall. De fick löfte att komma endast på ett villkor, att de inte rörde hästarna. Och Tore Malmquist förmådde 150 ungar att mönstergillt gå med händerna på ryggen och fogligt lyda uppmaningen "se men inte röra"!

Året därpå, 1956, besökte juniorerna Veterinärhögskolan. De fick se alla tänkbara djur och även en operation. Som avslutning blev de bjudna på choklad och bullar.

Varje år har juniorsektionens medlemmar blivit inbjudna till föredrag med hippologisk anknytning, som följts av tesupé med dans. De sista åren har dessa sammankomster ägt rum på A1:s officersmäss, och anslutningen har varit god. I höstas höll kapten von Essen ett strålande föredrag om Kashmir och visade därtill färgbilder. Tidigare har vi bl a fått se en film från Spanska Hovridskolan i Wien.

1960-talet inleddes med en trettondagsbal. Stämningen blev hög från början liksom på årets fest, och nu hoppas alla att denna bal blir en tradition.

Stockholms Ryttarförbund, som nu firar sitt 75-årsjubileum, har all anledning att vara stolt över sin livskraftiga ättelägg, som i så hög grad bidragit till att öka standarden på ungdomens ridning, och givit den tillfälle att uppleva ett gott kamratskap med hästen som medelpunkt. Beträffande planerna för framtiden överlämnar jag ordet till nuvarande ordföranden Jan Engelsson.

SATSA PÅ UNGDOMEN

av JAN ENGLESSON

Innan jag ger mig in på att röja juniorsektionens framtidsplaner skulle jag vilja berätta litet om den nuvarande styrelsen och om de juniorer och de medlemmar vi ha just nu. Först skulle jag vilja säga: "Det är hur kul som helst med ungdomar". Vi har i förbundet en ovanligt trevlig samling juniorer, vilket vi alla vid många tillfällen har haft möjlighet att konstatera. Det är pigga och glada juniorer som är samarbetsvilliga och som trivs mycket bra ihop. Det är verkligen roligt att försöka göra någonting för juniorerna när de visar så stort intresse och sammanhållning.

Vi i styrelsen är f n nio stycken varav två är flickor. Det är egentligen ganska lustigt att det har blivit så med tanke på det stora överskott av flickor som finns bland juniorerna. Egentligen borde det naturligtvis ha varit litet flera flickor än vad som nu är fallet men det går faktiskt riktigt bra ändå. Styrelsen är mycket samarbetsvillig och vi trivs med vår uppgift.

Nu till framtidsplanerna. Vi börjar året med vår "traditionella" trettondagsbal och tänker under våren ordna minst en klubbafton med dans och kritik från klubbhoppningarna vilket var mycket lyckat förra gången. Denna klubbafton måste troligen läggas efter klubbtävlingarna i april varför vi innan dess skall försöka ordna ytterligare en klubbafton med dans och film eller föredrag. Liknande klubbafton kommer vi också att anordna under den kommande hösten. Vi skall eventuellt också söka arrangera en resa till Strömsholm i år igen, men det beror på när tävlingarna infaller och om juniorerna vid det tillfället inte har åkt på sommarlov. Detta är ju framtidsplaner skisserade på ett år framåt men — vad vi skulle vilja göra men inte kan, är att få satsa på litet längre sikt. Nu tänker vi framför allt på att få fram goda ryttare för det finns ett verkligt gott material bland våra juniorer i Stockholms Ryttarförbund. Man skulle förslagsvis kunna ordna kurser för lovande unga ryttare eller hjälpa dem med hästköp eller uppstallningskostnader. Det minsta lilla handtag skulle vara enormt stimulerande för dem. Vi tror på och är beroende av ett samarbete mellan "ungdomar i alla åldrar" och det är därför vi slutligen ber Er alla "Satsa på ungdomen".

STOCKHOLMS RYTTARFÖRBUND 1886 75 ÅR 1961

HUVUDREDAKTÖR:
Gilbert Erhardt

REDAKTION:
Stig de Berg och Jan Englesson

LAYOUT:
Rein Murre

Försäljning genom Stockholms Ryttarförbund, Nybrogatan 51, telefon — kl 1400—1700 — 67 11 94. Pg 5 16 34.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Beskyddare, hedersledamöter m m 1
Styrelse 2
Inför 75-årsjubiléet 3
Ryttarförbundets historia 1886—1936 .. 4
Glimtar ur arkivet 20
Ryttarminnen 23
Hur Stockholms fältrittklubb kom bort 26
Tjugofem år bakom hundarna 28
Ridande poliserna 29
Journalistik och tävlingsridning 30
Plaketter och medaljer 31
CHIO 1952 32
Ryttarförbundet av idag 34
Ridsporten och televisionen 36
Synpunkter på svensk ridsport 37
Hästliv vid K 1 38
Juniorsektionen genom åren 41
Satsa på ungdomen 43
Redaktionellt 44

VÅRA ANNONSÖRER

A.G.A.
AVESTA JERNVERK
ATELJE UGGLA
BALDAKINEN
BÄCKHAMMARS BRUK
CEMENTA
EWOS
FURUVIK
JOHNSONLINJEN
K.F.
LT:s FÖRLAG
LAGERSTRÖMS FABRIKS AB
MARTINETTE
MOTALA VERKSTAD
NYMAN OCH SCHULTZ
NYNÄS-PETROLEUM
PLÅTFÖRÄDLING
PHILIPSONS
ROCKWOOL
ROSTFRIA ANDERSSON
SANDVIKENS GAS
SCHUMACHERS
SILVANDERS
STÄDERNAS VAKT
SYFABRIKEN WALKYRIAN
TAXI TRAFIKFÖRENING
TUDOR
WINTHROP A-B

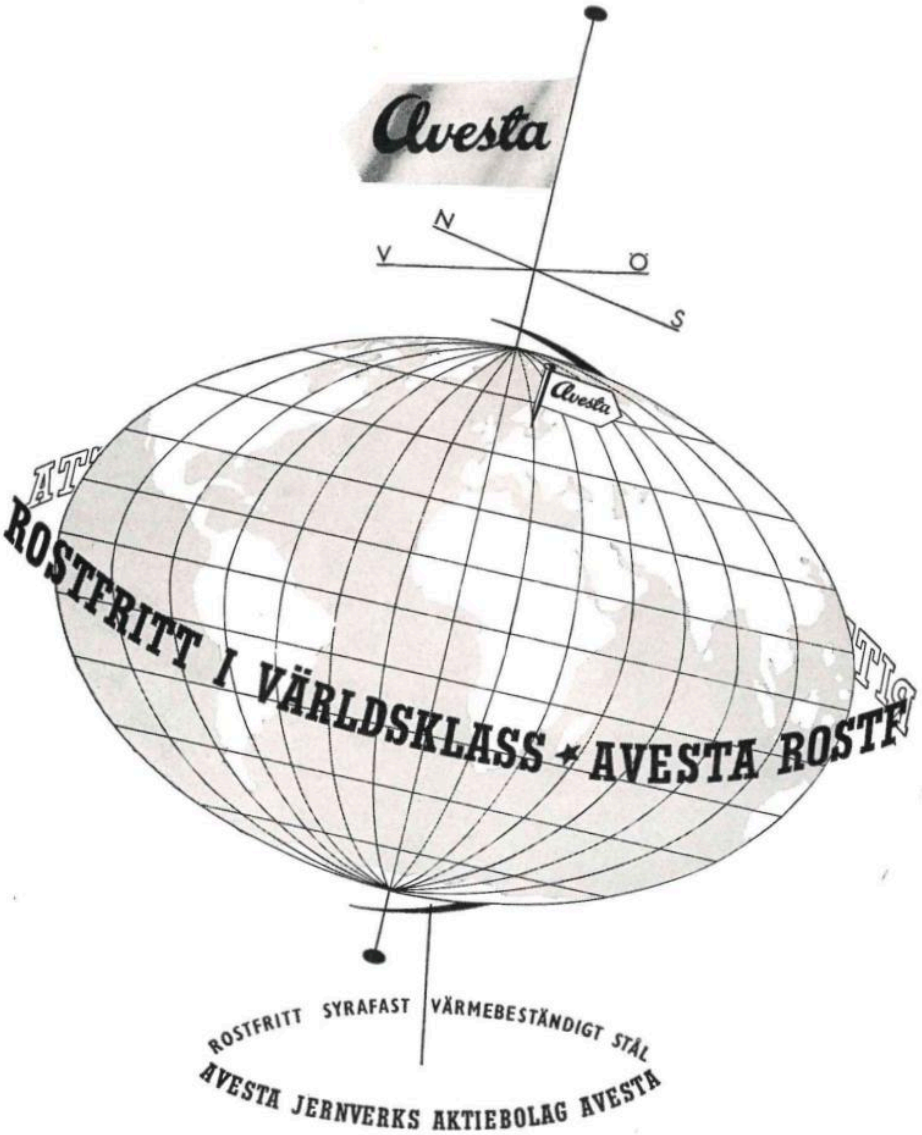

Snabb, reguljär frakt- och passagerartrafik

Med en flotta av snabba moderna motorfartyg, byggda för kombinerad last- och passagerartrafik och utrustade med kyl- och frysrum, uppehåller JOHNSONLINJEN direkta reguljära sjöfartsförbindelser med Sydamerika, Centralamerika, Karibiska hamnar samt Nordamerikas och Kanadas västkust. Rederiets flotta består av 40 fartyg om sammanlagt över 300.000 tons d. w.

JOHNSONLINJEN

REDERI AB NORDSTJERNAN • STOCKHOLM

Avesta
N
V
Ö
S
Avesta
ROSTFRITT I VÄRLDSKLASS ★ AVESTA ROSTF
ROSTFRITT SYRAFAST VÄRMEBESTÄNDIGT STÅL
AVESTA JERNVERKS AKTIEBOLAG AVESTA

ROSTFRIA ANDERSSON
— kvalitetssignaturen för rostfritt

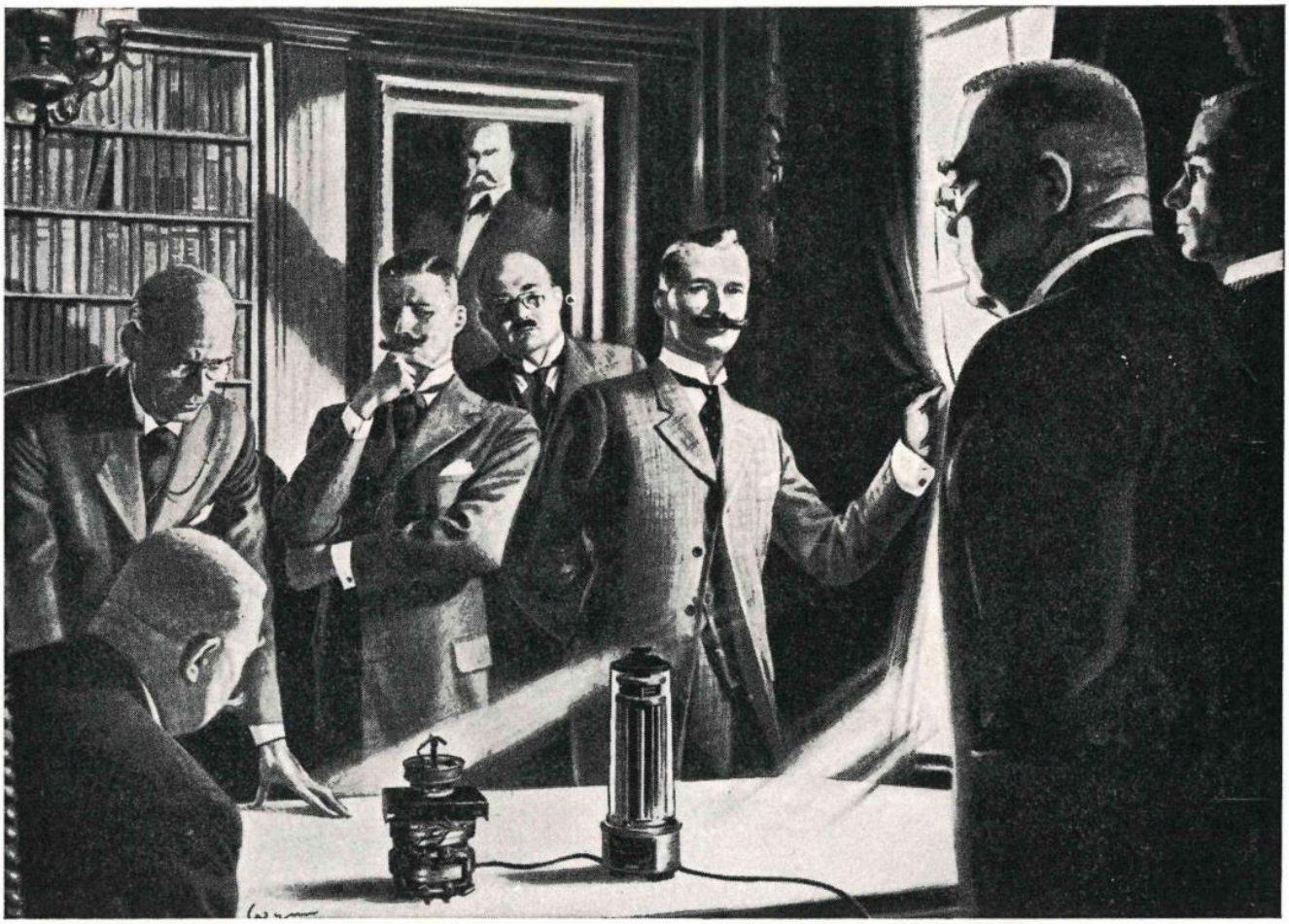
Utrustningar för sjukhus * Specialapparater för livsmedels- och kemisk teknisk industri * Sanitära anläggningar för industrins tvättrum och toaletter * Diskbänkar i standard och special även i syrafast utförande

Rostfria Andersson räknas sedan många år tillbaka som en av landets främsta specialister när det gäller rostfria tillverkningar. Förutom en rationell serietillverkning av pressade produkter ingår även krävande specialarbeten i tillverkningsprogrammet. Rostfria Andersson har blivit en uppmärksammad kvalitetssignatur för rostfritt inte bara inom landets gränser utan även på exportmarknaderna över hela världen.

J.R. ANDERSSON & Co AB SUNDBYBERG

ROSTFRIA ANDERSSON

gör allt i plåt för alla

"Ausgeschlossen" (UTESLUTET) sade kejserliga tyska patentverket och vägrade svensken Gustaf Dalén patent

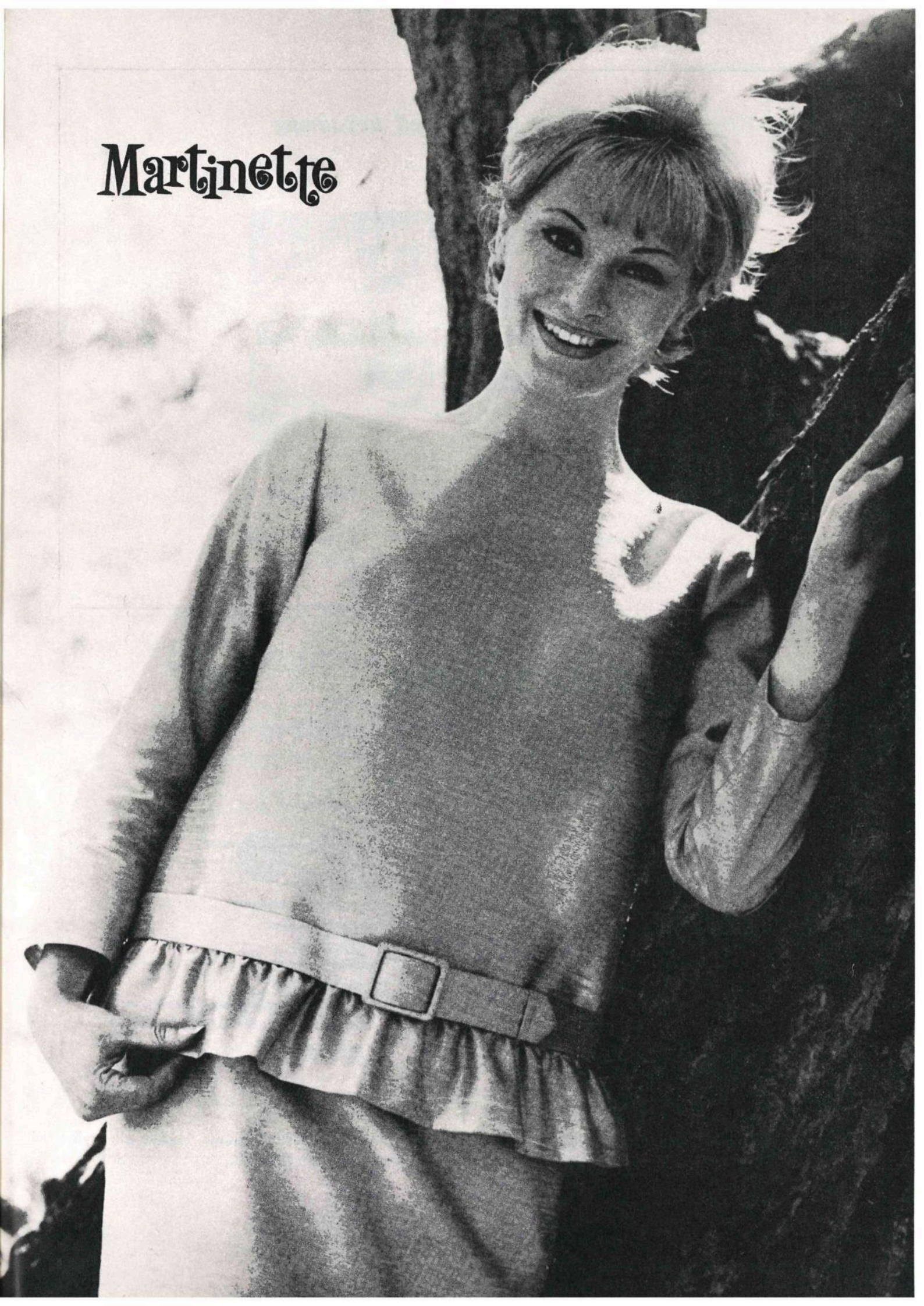
Då reste den okände uppfinnaren från landet i norr ned till Berlin. Ett intyg från svenska marinen, att Daléns uppfinning – solventilen – under 3 månader automatiskt släckt en fyr varje morgon och tänt den varje kväll, ryckte man på axlarna åt. Dalén ställde då upp sina apparater i ett rum i patentverket, medan skeptikerna samlades kring honom. Han drog för gardinerna, rummet blev mörkt – så hördes en svag knall och en klar låga hade tänts. Han drog från gardinerna och lågan slocknade. Sen drogs det i gardinerna tills de lossnade, men solventilen fungerade oklanderligt. Dalén fick sitt patent och världens sjöfart ett fyrsystem, som gjorde svårnavigerade farleder framkomliga och drog reguljära linjer där sjöfart förut varit alltför riskbetonad.

Daléns skapelse, industriföretaget AGA har alltjämt kvar karaktären av uppfinnarfirma. Ingenjörerna får ganska fria händer vid lösandet av tekniska problem, vilket stimulerar lusten att söka nya vägar. Ibland lyckas man, i många fall lyckas man inte, men ett faktum är att AGA aldrig skulle ha uppnått sin nuvarande omfattning, med ett hundratal fabriker i 24 olika länder, om inte företaget varit och alltjämt är en uppfinningsindustri.

AGA

den svenska uppfinnings-industrien

— där dagens tekniska fantasier bli morgondagens verklighet

Martinette

Gå in för rationell bevakning

— tala med

STÄDERNAS VAKT AB

Huvudkontor Jungfrugatan 58, Stockholm No,
tfn 23 33 30
Ca 50 bevakningsavdelningar i Mellan- och Nordsverige
Samarbetar med Förenade Vakt, Västsvenska Vakt, Securitas Alarm och Securitas Elektronik.

SANDVIKENS GAS AKTIEBOLAG

POSTGIRO
64 70

AGA

TELEFON
550 30
VÄXEL

ACETYLEN
OXYGEN
NITROGEN
LUFT

AGA

Vårt program omfattar bl. a.:

Gaser för svetsning, skärning m. m.
Gascentraler
Gassvetsutrustningar
Argonbågsvetsutrustningar
Meltsvetsutrustningar
Lödutrustningar
Gasskärutrustningar
Gasskärmaskiner
Apparater för värmning, riktning m. m.
Flamhärdning och flamhärdmaskiner

KUNDSERVICE

Nederlag i: Gävle, Ockelbo, Järbo, Hofors-Bollnäs, Söderhamn, Ljusdal, Edsbyn, Hudiksvall–Krylbo Borlänge, Hedemora, Malung, Falun, Rättvik, Mora och Leksand.

Ingeniörsfirma HUGO TILLQUIST

Huvudkontor: NYBROKAJEN 7. BOX 7026, STOCKHOLM 7

Elektroteknisk avdelning
Maskinavdelning
Avdelning järnvägsmaterial

Växel
234955

Avd. fysikalisk-kemiska analysinstrument Sibyllegatan 11
Växel 67 90 50

Värmeteknisk avdelning o. instrumentverkstad Huddingevägen 113, Johanneshov
Växel 59 01 55

TUDOR *Safety*

världs sensation

...på batterimarknaden

Tudor Safety gör slut på de irriterande och kostnadskrävande problemen med självurladdning. Tänk efter själv! Ni behöver aldrig mer ha en massa bekymmer med underhållsladdning om Ni ställer undan bilen för en kortare eller längre tid. Ni har alltid ett startvilligt, piggt batteri i bilen — även efter långa uppehåll mellan körningarna. Ett Tudor Safety batteri håller ännu efter sex månaders lagring en kapacitet av 80 % av det färska batteriets.

Tudor Safety innebär en ny fabrikationsmetod. Ett batteri måste därför redan från början tillverkas efter denna för att få de önskade egenskaperna.

Vid vinterförvaring eller annat längre uppehåll behöver endast tillses att batteriet är felfritt och fulladdat — då bevarar Safety-metoden batteriets alla goda egenskaper.

Tudor Safety är den bästa batteriaffär Ni kan göra. Ni får Tudor Safety *utan* prisförhöjning och dessutom Tudor-batteriets alla andra goda egenskaper, t. ex. full starteffekt ända ner till —30° C.

Sveriges utan all jämförelse mest köpta batteri.

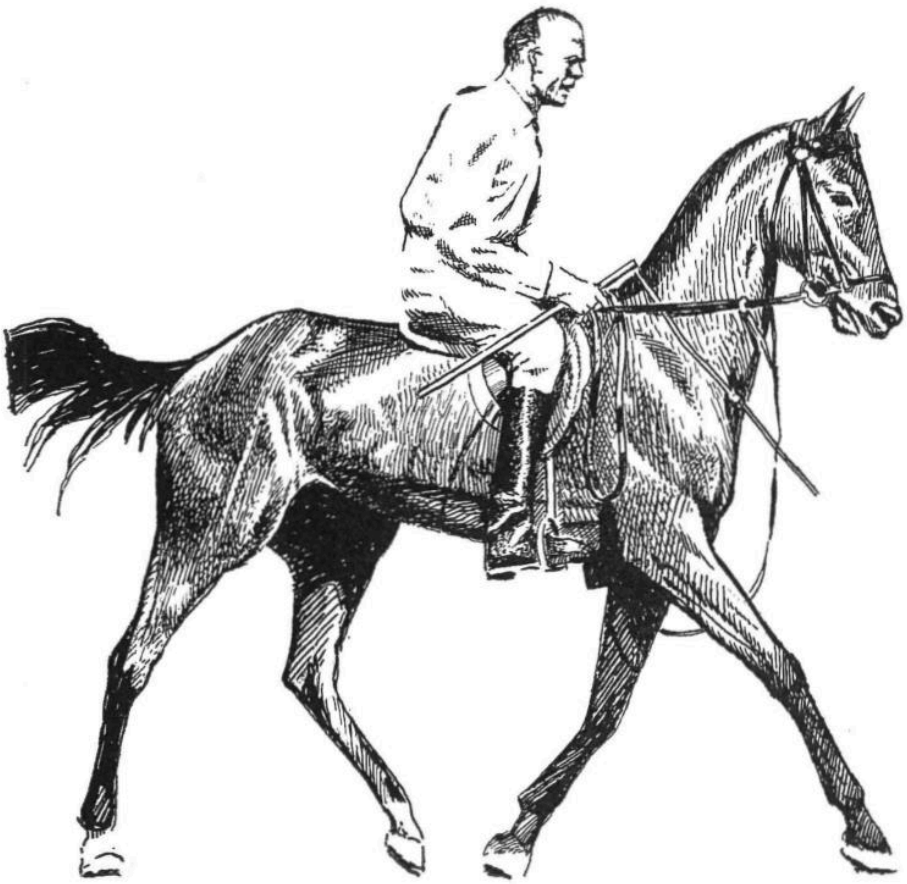

- **slut på underhålls-laddning**
- **vinterförvaring utan bekymmer — med batteriet kvar i bilen**
- **kör hur sällan — och hur ofta — Ni vill — Tudor Safety alltid startklart**
- **Sveriges mest köpta batteri**

Batteriet med 9 liv —och vilka liv!

AKTIEBOLAGET
TUDOR

STOCKHOLM · GÖTEBORG · MALMÖ
NORRKÖPING · KARLSTAD · SUNDSVALL

Sveriges främsta rid- och travsportmän håller på KF HÄSTKUBBS

Varje tävlingsryttare eller travsportman vet vad det betyder att ha sin häst i topptrim. Han vet också mycket väl foderstatens betydelse i sammanhanget. Det är därför alltfler av våra främsta representanter för rid- och travsporten går över till att utfodra sina hästar med KF HÄSTKUBBS — det allsidigt sammansatta fodret med garanterad mängd av alla erforderliga näringsämnen.

Så här säger en av Sveriges genom tiderna främste tävlingsryttare, major Thomas "Tobby" Byström:

"Jag har under lång tid utfodrat mina dressyrhästar, bl.a. Sweet Prince, med KF:s hästkubbs och jag kan försäkra att hästarna trivs med fodret. Efter kort tids utfodring kunde jag konstatera en klar förbättring av hästens kondition, temperament och utseende. KF:s hästkubbs med sin allsidiga sammansättning är både ekonomiskt och bekvämt att utfodra med. Jag är därför övertygad om att KF:s hästkubbs är det foder, som vi tävlingsryttare behöver till våra hästar och tror på en ökad användning inom allt vidare kretsar, till gagn för den svenska ridsporten."

- TRYGGHET
- EKONOMI
- SERVICE

KF FODER

KOOPERATIVA FÖRBUNDETS FODERFABRIKER

STOCKHOLM - GÖTEBORG - ÅHUS

RYTTARE!

Tvätta kroppen regelbundet med *pHiseHex*, särskilt ben och fötter. *pHiseHex* är en ny behaglig cleaner med 40 % större rengöringsverkan än tvål. *pHiseHex* innehåller ett antiseptiskt medel med långvarig verkan.

WINTHROP AB

pHiseHex är särskilt effektivt mot illaluktande transpiration (arm- och fotsvett), finnig och oren hy samt fotsvamp. *pHiseHex* finns på alla apotek.

Föreningsmärken - Medaljer

Plaketter - Uniformseffekter

Infordra offert Rekvirera katalog

LAGERSTRÖMS FABRIKS AB

TEL. 51 85 00 · LILLA ESSINGEN · TEL. 50 77 61

Alltid gott bröd från

Schumachers

En nöjd bilförare . . .

. . . när NYNÄS haft hand om bilen på någon av sina stationer landet runt. På en NYNÄS-station får Ni, av folk som verkligen kan sin sak, den högklassiga service Ni fordrar.

där får Ni idag också . . .

DEN NYA BENSINEN

90 oktan Regular

NYNÄS

A. B. NYNÄS - PETROLEUM

TVÅ FULLBLOD NU I SAMMA STALL

Mercedes-Benz och DKW-fabrikerna
har gått samman. Philipsons kan nu överallt
i Sverige erbjuda Er sportigt eleganta
DKW — världsberömd för sin ventillösa
3-cylindriga motor — eller distingerade
Mercedes-Benz — bilen som alla vill äga.

Ring och beställ tid för en provkörning!

Filialer och återförsäljare över hela landet.

PHILIPSONS

AUTOMOBIL·AKTIEBOLAG

ENGELSKA RIDKLÄDER

☆ **British Warms**
☆ **Breeches**
☆ **Jodhpurs**
☆ **Ridkavajer**
☆
☆ *Rikt urval hos*

SILVANDERS **Drottninggatan 29**

NILS ANKARCRONA

Handbok i ridning

3:e upplagan inb. 6:50
(varuskatt 4,2 proc.)

LTs förlag
Luntmakargat. 13 Stockholm C

I varje bokhandel eller direkt från förlaget

ATELJÉER FÖR

UGGLA

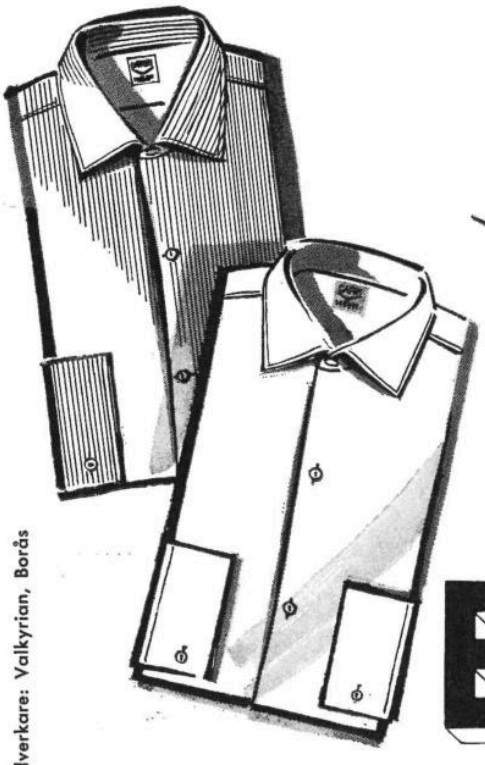
PORTRÄTT-

BARN-

REKLAM-

FOTOGRAFERING

Kungsgatan 18 · Tel. 200759

Tillverkare: Valkyrian, Borås

CAPRI

SKJORTAN

Kvalitetsskjortan i absolut skrynkelfri nyloncharmeuse. Lätt att tvätta, torkar snabbt och bibehåller sin perfekta stil även efter många, många tvättar.

Vit kulört randig 25:–

EPA

över hela Sverige

VARUHUSET GRAND

STOCKHOLM
GÖTEBORG
HÄLSINGBORG

Vårt tillverknings-program
aktuellt under generationer för svensk industri, handel och sjöfart
Baltzar von Platen grundade Motala Verkstad 1822
Stålgjutgods
Press-och hammarsmide
Varmvalsat stål
Järnkonstruk-tioner
Brobyggnader
Kranar och traverser
Ångteknisk utrustning
Värmeteknisk materiel
Rullande materiel
Grövre plåtarbeten
Hydrauliska pressar
Pressade plåtarbeten
AKTIEBOLAGET MOTALA VERKSTAD
C 16

formskönhet

i förening med

effektivitet

PLÅTFÖRÄDLINGS RADIATORER

1908—1958

AKTIEBOLAGET

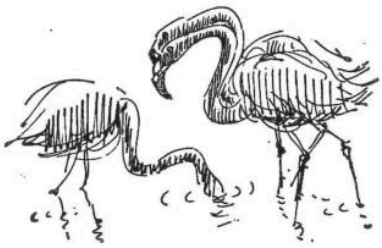
PLÅTFÖRÄDLING

HÄLSINGBORG

Anslutet företag: **NORRLANDS RADIATORFABRIK, Långsele**

Furuvik

25 ÅR

Sveriges största DJURPARK med över 400 nordiska och
EXOTISKA DJUR — NATURPARK — RESTAURANGER

BAD
HOTELL
MOTELL
FURUVIKSBARNEN

Sommarparadiset för hela familjen !

Er häst i säkra händer

när Nyman & Schultz tar hand om transporten. Våra specialister har svarat för de flesta krävande och långväga transporter under de senaste åren. Kunniga och erfarna medarbetare planerar och bevakar minutiöst även Er hästs resa och ägnar ett maximum av omsorg och ansvar åt varje enskilt uppdrag.

NYMAN&SCHULTZ

Skeppsbron 22, Stockholm. Tel 22 50 80
Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg,
Landskrona, Trelleborg.

Taxi

220000 innerstaden
220200 västerort
220300 söderort
220400 förutbeställning

Taxi Trafikförening U.p.a.

Rådmansgatan 48 – Tel. 22 28 80

En av Gamla Stan's vackraste 1700-tals källare

FRATIS
Best.-tel. 10 55 33
KÄLLARE
STORTORGET 7

Restaurant - American bar

Italienskt och franskt kök

Ekonomisk isolering

ROCKWOOL AKTIEBOLAGET

Försäljningskontor i Stockholm, Göteborg, Malmö

Fabriker i Skövde och Gimo

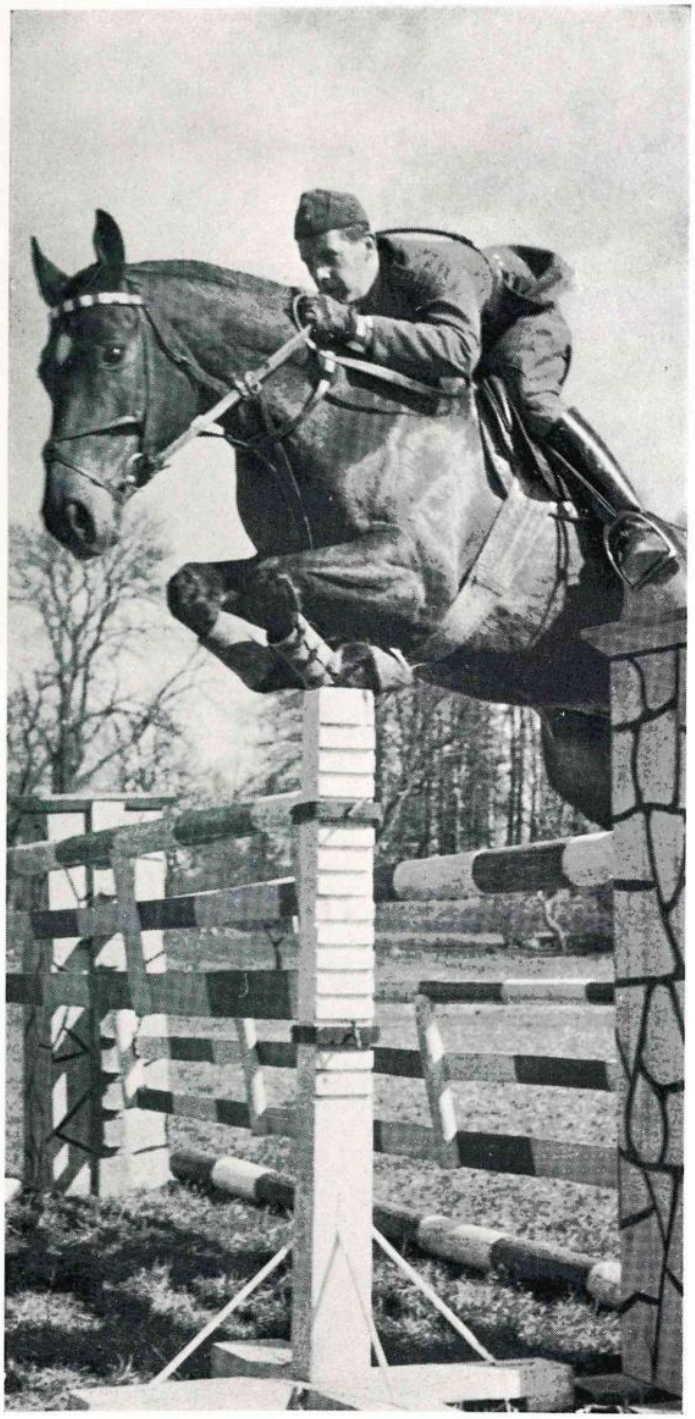

Minska Era bränslekostnader radikalt genom ekonomisk isolering. År efter år får Ni säker, god ränta på de pengar Ni investerar i Rockwool.

i

toppform med EWOMIN F

Konditionen hos tävlingshästar uppbygges genom rationell träning och fullvärdigt foder. För att underlätta hjärtats och musklernas anpassning till det hårda arbetet, är det viktigt att tillgodose hästarnas behov av vitaminer och fosfater. **EWOMIN F** är ett A-, B-, D-vitamin-, kalk- och fosforsyrepreparat, som har en påtagligt förebyggande effekt mot skador på hjärtats och kroppens muskler, som den hårda träningen lätt kan medföra.
Då starkare vitaminverkan eftersträvas bör **EWOMIN PURUM** användas.
TREVIMIN, A-D-E-vitaminlösning, speciellt för föl och moderston.

AKTIEBOLAGET

EWOS

SÖDERTÄLJE

Fru Vera Collett rider här för sista gången i Sverige sin häst Corall, innan hon överlämnar den till Major H S:t Cyr som kommer att förbereda honom för Ryttarolympiaden 1964. Corall inköptes på Flyingeauktionen som fyraåring 1957 och hade då fått sin grundläggande dressyr av Beridare Yngve Wiebke. Corall är en värdig representant för svensk halvblodsuppfödning och är genom sitt lugna temperament särskilt lämpad för dressyr. Hästen är uppfödd av H. von Seth, Akers Styckebruk, och fallen efter Darial**–Tröste Dich–

Pris kr 5:— inkl oms. ALLTRYCK AB STOCKHOLM 1961